

• TÜRKİYE YÜZYILI ŞEHİRLERİ İÇİN.

AK
İCRAATLAR
21. YIL

SAKARYA İÇİN
GERÇEK
BELEDİYECİLİK

MİLLETE HİZMETTE 21.YIL

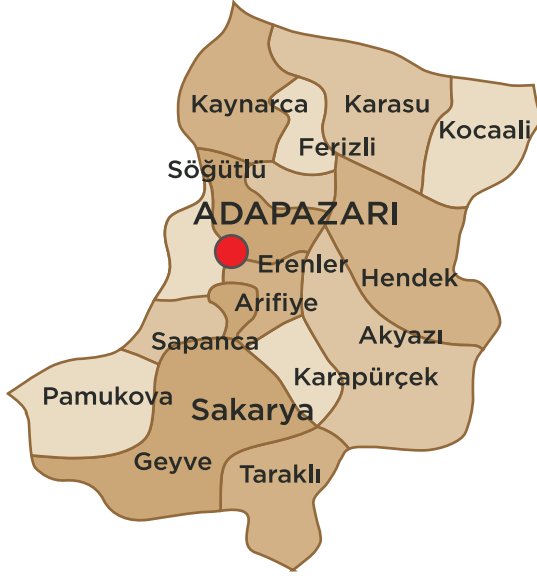
Milletimize hizmet için 21 yıldır aşıkla çalışıyoruz. 2002'den bugüne girdiğimiz tüm genel ve yerel seçimlerden milletimizin teveccühünü alarak galip çıkmayı başardık. Türkiye bilir, gerçek belediyecilik AK Parti'dir.

AK PARTİ
AR-GE VE EĞİTİM
BAŞKANLIĞI

Sakarya

54

Yüz Ölçümü :	4.824 km²
İlçe Sayısı :	16
Mahalle :	671
Toplam Nüfus :	1.098.115

Sevgili kardeşim,

Sizi, aile fertlerinizi, yakınlarınızı ve sevdiğinizleri en kalbi duygularımla, hasretle, muhabbetle selamlıyorum. 31 Mart'ta yapılacak mahalli idareler seçimlerinin sizler için, tüm köy, belde ve ilçeleriyle şehirlerimiz için hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Aziz milletimizin takdir ve teveccühüyle 21 yılı aşkın süredir size, illerimize ve ülkemize aşkla hizmet ediyoruz. Karşılaştığımız onca badireye, saldırıya, zorluğa, sıkıntıya rağmen hedeflerimizden sapmadık, evlatlarımız için kurduğumuz gelecek hayallerimizden asla vaz geçmedik. Önümüze çıkan engeller karşısında "ya bir yol bularak ya bir yol açarak", 81 vilayetimizin her birine sayısız eser, yatırım ve proje kazandırdık.

"Halka hizmet, Hakka hizmettir" düsturuyla 85 milyonun tamamına, hiçbir ayırım yapmadan, hiç kimseyi ötekileştirmeden hizmetkâr olmaya devam ediyoruz. İnşallah bu sene belediyeçilikte 30'uncu, iktidarda ise 22'inci yılımızı tamamlayacağız. Her biri şanla, şerefle, şehirlerimize eser kazandırmakla geçen 30 yıllık tecrübemizin ışığında milletimizin huzuruna yepyeni bir mahalli idareler vizyonuyla çıktık.

"Gerçek Belediyeçilik" programımızla şehirlerimizin refahını, huzurunu, güvenliğini ve tabii afetlere karşı direncini artırmayı hedefliyoruz. 31 Mart'ta sizlerin de desteğiyle yeni nesil dijital teknolojilere uygun altyapılar tesis ederek... Çocuklar, yaşlılar, engelliler, gençler ve kadınlar başta olmak üzere toplumun bütün kesimlerine yönelik sosyal belediyeçilik hizmetlerini genişleterek... Vereceğimiz maddi ve manevi desteklerle aile yapımızı koruyarak... Çevreye duyarlı sürdürülebilir yönetim uygulamalarını yaygınlaştırarak... Katılımcı, kaliteli, memnuniyet esaslı yönetimlerle şehirlerimizi geleceğe hazırlamakta kararlıyız.

Bugüne kadar ülkemize nasıl tarihi başarıları beraber yaşattıysak, el ele, gönül gönüle vererek 31 Mart'ta da **"Türkiye Yüzyılı Şehirleri"** için güçlü bir başlangıç yapacağımıza inanıyorum. Sosyal medya ve algı belediyeçiliğiyle günü kurtarmaya çalışanlar karşısında, sizlerden "her anınızda hep yanınızda" olacak belediye başkan adaylarımıza rekor destek bekliyoruz.

Rabbim yolumuzu, bahtımızı açık etsin diyorum. Destek ve hayır dualarınızdan bizi mahrum bırakmamanız temennisiyle, sizleri bir kez daha hürmetle, muhabbetle selamlıyor, Allah'a emanet ediyorum.

Recep Tayyip ERDOĞAN
AK Parti Genel Başkanı
Türkiye Cumhurbaşkanı

Osmanlı Bayraktar

UCUSTAN ÖNCE ÇIKAR
REMOVE BEFORE FLIGHT

“

Sakarya Kadim Medeniyetleriyle Harmanlanmış Bir Şehirdir

”

Sakarya ilinin bilinen tarihi Hititlerle başlar. Anadolu'da ilk siyasi birliği kuran Hititler, bu bölgeyi sınırları içinde bulundurmışlardır. Hitit Devleti iç çarpışıklar ve bölünmeler neticesi yıkılınca, bu bölgeye Frigler, Lidyalılar, Persler, Makedonya Kralı İskender, Bitinya Krallığı ve Roma imparatorluğu hakim olmuştur.

1071 Malazgirt Zaferinden sonra, Anadolu Fatih Kutalmışoğlu Süleyman Şah emrindeki Türk ordusu, bütün Anadolu gibi Sakarya bölgesini de fethetti.

1921'de Yunan ordusunun işgaline uğrayan Sakarya, Millî Mücadelede çok önemli rol oynamış olan bir şehirdir. Adapazarı, Karasu, Kandıra ve Geyve çarpışmaları Sakarya ilinin kahraman evlatları sayesinde zaferle neticelendi. 25 Mart 1921'de başlayan işgal, 21 Haziran 1921'de sona erdi.

Adapazarı; Tanzimat'tan sonra kurulan, müstakil sancak hâline getirilen Kocaeli sancağına, Cumhuriyet devrinde de 1954'e kadar Kocaeli'ne bağlı kaldı.

1954'te Kocaeli ilinden ayrılan bir bölüm, Adapazarı il merkezi olmak üzere Sakarya ili kuruldu. Kocaeli'nin doğu yarısında kalan ilçeleri Sakarya iline bağlandı.

54

Sakarya 2002-2023

ADALET	5 MİLYAR 187 MİLYON TL
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER	5 MİLYAR 774 MİLYON TL
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK	8 MİLYAR 843 MİLYON TL
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ	25 MİLYAR 672 MİLYON TL
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR	5 MİLYAR 462 MİLYON TL
GENÇLİK VE SPOR	5 MİLYAR 587 MİLYON TL
KÜLTÜR VE TURİZM	498 MİLYON TL
MİLLÎ EĞİTİM	2 MİLYAR 793 MİLYON TL
SAĞLIK	12 MİLYAR 363 MİLYON TL
SANAYİ VE TEKNOLOJİ	4 MİLYAR 203 MİLYON TL
TARIM VE ORMAN	19 MİLYAR 61 MİLYON TL
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI	87 MİLYAR 883 MİLYON TL

Sakarya'ya Son 21 Yılda

183 MİLYAR 331 MİLYON TL

*Toplam yatırım ve destek tutarı tam değer üzerinden hesaplanmıştır.
*Hesaplamalar; TL cinsinden yapılan yatırımlar için T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (SBB) Yatırım Programı Hazırlama Rehberi'nin ilgili sektörüne ait deflatör katsayılara bölünerek hesap edilmiştir.

Yatırım ve Destek Sağladık.

DOĞRU ADIMLARLA DOĞRU ADIMLARLA YOLA DEVAM DOĞRU ADIMLARLA YOLA DEVAM

İÇİNDEKİLER

08

Adalet

Adalet Mülkün Temelidir

16

Aile ve Sosyal Hizmetler

Güçlü Aile,
Güçlü Toplum, Güçlü Türkiye

26

Çalışma ve Sosyal Güvenlik

Yenilikçi Çalışma Hayatı

36

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği

Yeşil Çevre,
Yaşanabilir Bir Gelecek

56

Dışişleri

Girişimci ve İnsani Dış Politika

66

Diyanet

Şehrin Ruhu, Sokağın Kalbi,
Milletin Huzuru Camiler

88

Enerji ve Tabii Kaynaklar

Bağımsız Enerji,
Güçlü Türkiye

96

Gençlik ve Spor

Değişimin ve Gelişimin
Öncüsü Gençlik

“Cumhuriyetin Yüz Akı Türkiye'nin Ortak Aklı”

106 **İçişleri**
Güvenli Türkiye

118 **Kültür ve Turizm**
Türkiye'nin Dört Köşesinde
Her Mevsim Turizm

138 **Millî Eğitim**
Eğitimin Önündeki
Tüm Engelleri Kaldırdık

146 **Sağlık**
Sağlıklı Gelecek,
Sağlıkla Yeşerecek

158 **Sanayi ve Teknoloji**
Planlı Sanayileşmeyi
Destekliyoruz, İstihdamın
Önünü Açıyoruz

170 **Tarım ve Orman**
Daha Yeşil,
Daha Yaşanabilir

192 **Ticaret**
Sürdürülebilir Ekonomik Büyümeyi ve
Toplumsal Refahı Sağladık

202 **Ulaştırma ve Altyapı**
Ulaşım ve İletişimde
Türkiye'ye Çağ Atlattık

216 **Yükseköğretim**
Geleceğin Türkiye'sini Şekillendirecek ve
Yönetecek Genç Nesiller Yetiştiriyor

SAKARYA İLİMİZE

SON 21 YILDA ADALET PROJELERİNE 5 MİLYAR 187 MİLYON TL

Yatırım Yaptık

330

Hâkim ve Savcı

1.149

Toplam Adli
Personel

125

Lojman

13,62 Milyon

UYAP
Kapsamında
Yapılan Yatırım
Tutarı

Türkiye'nin dört bir köşesinde geleneksel mimarimizden esinlenen adalet sarayları inşa ettik. Hâkim ve savcılarımızın sayısını artırarak adli işlemleri hızlandırdık. Adliye personeli sayısını artırarak adli işlemleri hızlandırdık. Adliye personeli sayısını artırarak hâkim ve savcılarının iş yükünü de azalttık. Dünyada birçok ülkeden ödül alan Ulusal Yargı Ağı Projesi'ni (UYAP) geliştirdik ve vatandaşlarımızın hizmetine sunduk.

2002 - 2023

adalet

Adalet MÜLKÜN TEMELİDİR

Özgür Birey, Güçlü Toplum.

Güven veren ve erişilebilir adalet vizyonu ile adalet hizmetlerinin makul sürede ve etkin bir şekilde yürütülmesi için son 21 yılda görülmemiş reformlar yaparak yeni uygulamaları hayata geçirdik.

Karasu Adalet Sarayı

Akyazı Adalet Sarayı

Sakarya Adalet Sarayı

Bölge Adliye Mahkemesi

Sapanca Adalet Sarayı

Dünyaya Örnek Olduk

UYAP Projesi'ni Hayata Geçirdik

UYAP
Bilişim Sistemi

UYAP Yenilenen Yüzüyle
Uzlaştırıcı Portal *Yayında*

Adalet teşkilatımızı muhteşem bir yazılım alt yapısına kavuşturan UYAP ile vatandaşlarımız artık davalarıyla ilgili her aşamayı anında internet ve sms yoluyla takip edebiliyor.

2002-2023
UYAP kapsamında Sakarya merkez ve ilçelerine **13.629.791 TL** yatırım yapılmıştır.

LOJMAN SAYISI

Tamamlanan ve Devam Eden Projeler

Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi

Sakarya'da Biten Projeler

- Merkez Adalet Binası
- Akyazı Adalet Binası
- Sapanca Adalet Binası
- Karasu Adalet Binası
- Merkez Bölge Adliye Mahkemesi Binası
- Merkez Ceza İnfaz Kurumu
- Merkez L Tipi Ceza İnfaz Kurumu

İnşaata Devam Eden Projeler

- Sakarya Adalet Binası

Özgür Birey, Güçlü Toplum

DAHA DEMOKRATİK BİR TÜRKİYE

Sakarya'da

adli personel sayılarını artırdık.

330 Hakim ve Savcı Sayısı

1.039 Ceza İnfaz Kurumu Personel Sayısı

1.149 Sakarya Merkez ve İlçe Adliyelerinde
Tüm Adli Personel Sayısı

Vatandaşlarımızın bilgi edinme hakkını anayasal ve yasal teminata kavuşturduk.

Aile mahkemelerini kurduk, Türkiye Adalet Akademisini kurduk.

Temel hak ve özgürlüklere ilişkin anlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi halinde, milletlerarası antlaşma hükümlerinin esas alınmasını Anayasal kural haline getirdik. Hükümetlerimiz döneminde temel ceza ve hukuk mevzuatımızı tümüyle yeniledik.

Kabahatler Kanunu ile Askerlik Kanunu, Pasaport Kanunu, Orman Kanunu, Karayolları Trafik Kanunu gibi kanunlarda yer alan bazı suçların mahkemeler tarafından değil idare tarafından değerlendirilmesini sağlayarak vatandaşlarımızın işlerini kolaylaştırdık.

Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesini hükme bağladık.

Devlet organlarının kamu hizmetlerinden yararlanılmasında kanun önünde eşitlik ilkesine uygun davranması zorunluluğu getirdik.

Hak arama yollarını artırdık ve bu kapsamda Kamu Denetçiliği (Ombudsmanlık) yolunu getirdik. 2012 yılında ise Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu kabul edildi. Vatandaşlarımıza Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yapabilme hakkı getirdik. Çocuk haklarını ilk defa anayasal koruma altına aldık.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu, Borçlar Kanunu ve Türk Ticaret Kanununu değiştirerek günün ihtiyaçlarına uygun hale getirdik.

2003

2004

2005

2007

2008

2010

2011

Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi Dair Kanun'unu kabul ettik. Hukuk uyumsuzluklarında arabuluculuğu sistemimize kazandırdık. UYAP bünyesinde Sesli ve Görüntülü Bilişim Sistemini (SEGBİS) kurduk. Böylece; vatandaşlarımızın birçok davada ifade vermek için uzaktaki mahkemeye gitmesine gerek kalmadı.

Adli Sicil Bilişim Sistemi üzerinden doğrudan adli sicil ve arşiv kaydı alma imkânı sağladık.

Çocuk Koruma Kanunu'nu çıkarttik ve ceza mevzuatımızda yapılan diğer değişikliklerle "çocuk ceza adaleti" sistemini geliştirdik.

Kişisel verilerin korunmasını ilk defa anayasal ve yasal bir hak olarak düzenledik (2010 yılı) ve Kişisel Verileri Koruma Kurumunu kurduk.

İnsan haklarının korunması ve geliştirilmesi konusunda faaliyet göstermek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunu kurduk.

Bilirkişilik Kanunu ile bilirkişilerin konunun ehli, uzmanı ve akredite olmuş kişiler arasında seçilmesini sağladık.

İstinaf incelemesi yapmak üzere 18 yerde bölge adliye mahkemelerini, 9 yerde ise bölge idare mahkemelerini kurduk.

Askeri yargıyı kaldırdık ve askeri suçların sivil mahkemelerde görülmesini sağladık.

Vatandaşlarımızın lekelenmeme hakkının korunması ve mesnetsiz ihbar ve şikâyetler nedeniyle soruşturmayla maruz bırakılmaması için lekelenmeme hakkı müessesesini getirdik.

1932 yılından bu yana uygulanan çocuk tesliminin ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair mahkeme kararlarının icra daireleri tarafından yerine getirilmesine ilişkin uygulamayı kaldırdık.

Tutuklamaya azami süreler getirerek vatandaşlarımızın hukukunu koruduk.

Hafta sonu nöbetçi noterlik uygulamasını başlatarak vatandaşlara 7 gün hizmet verilmesini sağladık.

2022 yılında hâkim ve savcı yardımcılığı müessesesini ihdas ettik.

2012

2013

2015

2016

2017

2019

2021

2022

SAKARYA İLİMİZE

2002-2023 YILLARI ARASINDA TOPLAM 5 MİLYAR 774 MİLYON TL

Yatırım ve Destek Sağladık.

55.609

Aile Sosyal Destek Programı Kapsamında Hane Ziyareti

71.856

Aile Eğitim Programından Faydalanan Kişi Sayısı

10.490

Evlilik Öncesi Eğitimden Faydalanan Kişi Sayısı

1.712

Aile Danışmanlık Hizmeti Verilen Kişi Sayısı

5.360

Kadın Konukevinde Hizmet Sunulan Kişi Sayısı

5.745

Evde Bakım Yardımından Faydalanan Kişi Sayısı

54

Sosyal Yardım Programı (2023)

39.995

Sosyal Yardımlardan Faydalanan Hane Sayısı (2023)

2002 - 2023

aile ve sosyal hizmetler

11.150

Psikososyal Destek Verilen Kişi Sayısı

5 Adet

Sosyal Hizmet Merkezi (SHM)

1,33 Milyar TL

Sosyal Yardım Tutarı (2023)

18,8 Milyon TL

Ücretsiz Seyahat Uygulaması Kapsamında Gelir Desteği Ödemesi

Güçlü Aile, Güçlü Toplum, Güçlü Türkiye

Bireyin, ailenin ve toplumsal değerlerimizin korunması ve güçlendirilmesi için vatandaşlarımızın yanında yer aldık.

Bizim önceliğimiz medeniyet mirasımıza, inanç ve kültür değerlerimize sarılarak engellilerimizi, yaşlılarımızı, kimsesiz çocuklarımızı, dar gelirlili ailelerimizi sosyal yapımızı içinde yaşatmaktır.

Aile ve Toplum Hizmetleri

Yaşanabilir Şehir

5 Adet

Sosyal Hizmet Merkezi

55.609 Haneye

ASDEP kapsamında ulaşılmıştır.

71.856 Kişi

Aile eğitim programından faydalanmıştır.

Uyumlu bir aile birliğini, sosyal kalkınmanın bir ön şartı olarak sağlam bir aile yapısıyla, huzurlu ve güçlü bir Türkiye için çalışmalarımız yürütülmektedir.

Sosyal Hizmet Merkezi

Çocuk, genç, kadın, erkek, engelli ve yaşlı bireyler, gaziler, şehit yakınları ve ailelerine yönelik koruyucu, önleyici, destekleyici, geliştirici hizmetler ile rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinin bir arada ve kolay ulaşılabilir biçimde sunulduğu Sosyal Hizmet Merkezlerinde; vatandaşlarımızın durumlarına uygun sosyal hizmet müdahalesi ve takibi gerçekleştirilmektedir.

Sakarya ilimizde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı hizmet veren 5 Sosyal Hizmet Merkezi (Adapazarı, Akyazı, Gevye, Hendek, Karasu) bulunmaktadır.

Aile Sosyal Destek Programı

Fert, aile ve toplumu etkileyen sorun, ihtiyaç ve risklerin yapılan hane ziyaretleri ile belirlendiği; ihtiyaç duyan vatandaşlarımızın sosyal hizmet ve yardımlar ile diğer kamu hizmetlerine yönlendirmelerinin yapıldığı, koruyucu, önleyici, destekleyici ve geliştirici Aile Sosyal Destek Programı (ASDEP) kapsamında 2017 yılından bugüne kadar Sakarya ilimizde 46 meslek elemanı ile 55.609 haneye ulaşılmıştır.

Aile Eğitim Programı

Aile üyesi bireylerin çağın gerektirdiği temel aile yaşam becerilerine yönelik bilgi, beceri ve tutumları kapsamlı olarak edinebilmeleri için geliştirilen Aile Eğitim Programı (AEP) kapsamında 2013 yılından bugüne kadar Sakarya ilimizde 71.856 kişi eğitimden faydalanmıştır.

Evlilik Öncesi Eğitim Programı

Evlilik hazırlığında olan bireylerin; evlilikle ilgili sağlıklı bilgi edinmelerine, etkili iletişim kurabilmelerine ve olası sorunlarla baş edebilmelerine yardımcı olan Evlilik Öncesi Eğitim (EÖE) Programı kapsamında 2013 yılından bugüne kadar Sakarya ilimizde 10.490 kişi eğitimden faydalanmıştır.

Aile Danışmanlığı

Aile bütünlüğünü korumak ve güçlendirmek, aile içi ilişkileri düzenlemek, aile fertlerinin iletişim, stresle baş etme, problem çözme becerilerini geliştirmek, evliliğin işleyişinde yaşanan ya da yaşanması muhtemel sorunların çözümüne destek olmak amacıyla yürütülen aile danışmanlığı hizmetleri kapsamında 2013 yılından bugüne kadar Sakarya ilimizde 1.712 başvuruya Aile Danışmanlık Hizmeti verilmiştir.

Afet ve Acil Durumlarda Psikososyal Destek Hizmetleri

Afet ve acil durumlarda ekiplerimiz tarafından birey, aile ve toplumun en kısa zamanda normal yaşantılarına dönmeleri ve psikolojik olarak en az etkilenmeleri için afet ve acil durumlarda Sakarya ilinde bugüne kadar 11.150 kişiye psikososyal destek hizmeti verilmiştir.

Çocuk Hizmetleri

"ÇOCUK EVLERİ"

"ÇOCUK EVİ SİTELERİ"

"KORUYUCU AİLE"

"SOSYAL VE
EKONOMİK DESTEK"

Çocuk Hizmetleri

Çocuk hizmetlerimiz aile odaklı bir anlayış ve stratejiyle yürütülmekte ve çocuğun üstün yararı ön planda tutularak çocuk hakları doğrultusunda politikalar geliştirilip uygulanmaktadır.

Kuruluşlar: Kuruluş bakımındaki çocuklarımızın psikolojik ve ruhsal gelişimlerine daha elverişli, aile ortamına yakın ev tipi yatılı birimler olan çocuk evleri ve çocuk evleri siteleri modelindeki kuruluşlarımızda; sanatla, sporla, kültürel becerilerle donatılmış, özgüveni yüksek çocuklar yetiştirilmektedir.

Sakarya ilimizde kuruluş bakımı altında bulunan çocuk sayısı 133 olup, kuruluş bakımı altında bulunan çocuklar için 2012 yılından bugüne kadar yaklaşık 196,5 milyon TL harcama yapılmıştır.

Koruyucu Aile: Sakarya ilimizde koruyucu aile yanında bakımı sağlanan çocuklarımızın sayısı 126 olup, bu çocuklarımızın bakımını 104 aile üstlenmiştir.

Son 11 yılda koruyucu aile yanında bakımı sağlanan çocuklara 27 milyon TL harcama yapılmıştır.

Sosyal ve Ekonomik Destek (SED): Yoksulluk içinde olup da temel ihtiyaçlarını karşılayamayan ve yaşamlarını en düşük seviyede dahi sürdürmekte güçlük çeken kişi ve ailelere çocuklarını yanında bakımına imkân sağlanması amacıyla kaynakların yeterliliği ölçüsünde yapılan ekonomik destek hizmeti ile ailelere yapılacak psiko-sosyal destek hizmeti olan sosyal hizmet desteğini kapsamaktadır.

Sakarya ilimizde ailesi yanında destek verilen çocuk sayısı 609 olup, 2012 yılından bugüne kadar bu çocuklarımız için tahsis edilen Sosyal Ekonomik Destek miktarı 83 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

SAKARYA İLİMİZDE

AİLE YANINDA DESTEK
VERİLEN ÇOCUK SAYISI

609

AİLE YANINDAKİ ÇOCUKLARA
ÖDENEN SOSYAL DESTEK

83 MİLYON TL

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelemizi “Sıfır Tolerans” ilkesi ile sürdürüyoruz

Kadın Hizmetleri

Kadınlarımızın her alanda daha aktif rol almaları, hak, fırsat ve imkanlardan eşit bir biçimde yararlanmaları için “Güçlü Kadın, Güçlü Aile, Güçlü Türkiye” anlayışımız ile kapsamlı çalışmalar sürdürülmektedir.

“Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2024-2028”

Kadınların güçlenmesi için 5 temel “Eğitim, Sağlık, Ekonomi, Liderlik ve Karar Alma Mekanizmalarına Katılım, Çevre ve İklim Değişikliği” politika eksenini içermektedir.

Kadınlarımızın üretkenliklerini artırmak amacıyla Kadın Kooperatiflerini güçlendiriyoruz. Kadına yönelik şiddetle mücadelemizi

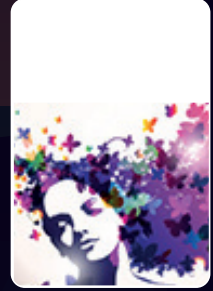
“Sıfır Tolerans”

ilkesiyle sürdürüyoruz. 2021-2025 yıllarını kapsayan Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele 4. Ulusal Eylem Planımızı 5 ana hedef, 28 strateji ve 227 faaliyet şeklinde yapılandırdık.

Kadın Konukevi

Fiziksel, duygusal, cinsel, ekonomik ve sözlü istismara veya şiddete uğrayan kadınların, şiddetten korunması, psikososyal ve ekonomik sorunlarının çözülmesi, güçlendirilmesi ve bu dönemde kadınların varsa çocukları ile birlikte ihtiyaçlarının da karşılanmak suretiyle geçici süreyle kalabilecekleri yatılı sosyal hizmet kuruluşlarıdır. Sakarya ilimizde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı 2 Kadın Konukevi bulunmaktadır. 10 yılda 3.243 kadın ve 2.117 çocuk olmak üzere toplam 5.360 kişiye hizmet sunulmuştur.

Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi Müdürlüğü (ŞÖNİM)

Şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin bir biçimde uygulanmasına yönelik güçlendirici ve destekleyici danışmanlık, rehberlik, yönlendirme ve izleme hizmetlerinin verildiği, çalışmaların yedi gün yirmi dört saat esasına göre yürütüldüğü merkezlerdir. Sakarya ilinde 2015 yılında hizmete açılan ŞÖNİM'den 8 yılda 17.196 kadın, 645 erkek ve 1.199 çocuk olmak üzere 19.040 kişi hizmet almıştır.

İnsan Odaklı ve Hak Temelli Hizmet Modelleri

Engelliler ve yaşlılarımızın toplumsal hayata tam ve etkin katılımı ve bağımsız bir şekilde yaşayabilmeleri için insan odaklı ve hak temelli hizmet modelleri geliştirilmektedir. Eğitimden sağlığa, ekonomiden sosyal hayata her alanda engelli ve yaşlılarımızın sorunlarına kapsamlı çözümler geliştirilmektedir.

1.

Engelli Kuruluşları: Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımıza bağlı; 2 Bakım ve Rehabilitasyon Merkezinde 99 engelli bireye hizmet sunulmakta olup, bu merkezde gündüz bakım hizmeti de verilmektedir. Ayrıca ruhsatlandırılması, finansmanı ve denetimi Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından sağlanan 3 Özel Engelli Bakım Merkezinde hizmet alan 256 engelli vatandaşımız mevcuttur.

Yaşlı Kuruluşları: Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımıza bağlı; 1 Huzurevi ile Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezinde 52 yaşlı bireye hizmet sunulmaktadır.

2.

3.

Ücretsiz Seyahat Gelir Desteği: Yaşlılarımızı, engellilerimize, şehit yakınları, gazi ve gazi yakınlarına tanıdığımız ücretsiz seyahat imkânı kapsamında, özel halk otobüsü işletmelerine ve deniz taşımacılığı yapan işletmelere devlet desteği yapılmaktadır. Sakarya iline ücretsiz seyahat uygulaması kapsamında 2023 yılında 18,8 milyon TL gelir desteği ödemesi yapılmıştır.

Evde Bakım Yardımı: Engelli bireylerin evde bakımlarının sağlanması için 2006 yılından bu yana engelli bireylerin bakımını üstlenen engelli yakını, vasi gibi üçüncü kişilere Evde Bakım Yardımı yapılmaktadır. Sakarya ilimizde Evde Bakım Yardımından 5.745 kişi faydalanmakta olup 2006 yılından bu yana 1,12 milyar TL ödeme gerçekleştirilmiştir.

4.

Şehit Yakınları ve Gazi Hizmetleri

Bakanlığımız şehit yakınları ve gazilerimiz için; şehitlerin hatıralarının yaşatılması, şehit yakınları ile gazilerin her türlü mağduriyet ve mahrumiyetten korunması amacıyla; ulusal politika ve stratejilerin belirlenmesini koordine etme, şehit yakınları ile gazilere yönelik sosyal hizmet ve yardım faaliyetlerini yürütme, bu alanda ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile gönüllü kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlama gibi görevleri yerine getirmektedir. Sakarya ilinde 193 Şehit, 567 Gazimiz bulunmaktadır. Sakarya ilimizde 280 şehit yakını, gazi, gazi yakını, vazife malulü, vazife malulü yakını kamu kurumlarında istihdam edilmiştir.

Büyüyen ve gelişen Türkiye'nin paylaşılan refahı sosyal yardımlar.

Sosyal Devlet Güçlü Millet

Bakanlığımızın hak temelli, sosyal dayanışmayı teşvik eden, hesap verilebilir, nesnel kriterlere bağlı, sürdürülebilir sosyal yardımlaşma ve dayanışma sistemi, günün gereklerine göre sürekli yenilenmektedir. Tematik sosyal yardım programları hayata geçirilmiştir.

Ülkemiz genelinde 1.003 Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı her il ve ilçede ihtiyaç sahibi vatandaşlarımızın yanındadır. Sakarya ilimizde 17 Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfımız (SYDV) bulunmaktadır.

SOSYAL YARDIM PROGRAMI

2002

4

2023

54

Toplam Sosyal Yardımlar: Gıda, eğitim, sağlık, şartlı nakit transferi ile proje desteklerini içine alan sosyal yardımlar kapsamında 2003 yılında 3,2 milyon TL kaynak ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmıştır. 2023 yılında 39.995 hane sosyal yardımlardan faydalanmıştır. Sosyal yardım miktarı ise **1,33 milyar TL** olarak gerçekleşmiştir. Sakarya ilimize 2003-2023 yılları arasında yaklaşık **4,42 milyar TL** sosyal yardım kaynağı aktarılmıştır.

2023 YILINDA SOSYAL YARDIM

SOSYAL YARDIMLARDAN
FAYDALAN HANE SAYISI

39.995

SOSYAL YARDIM TUTARI

1,33 MİLYAR

SAKARYA İLİMİZE

2002-2023 YILLARI ARASINDA TOPLAM 8 MİLYAR 843 MİLYON TL

Yatırım ve Destek Sağladık

278.851

İşkur Aracılığıyla
İşe Yerleşen
Kişi Sayısı

125.913

Aktif İşgücü
Programından
Yararlanan
Kişi Sayısı

125.913

İş Kulübünden
Yararlanan
Kişi Sayısı

27.417

Toplum Yararına
Programından
Yararlanan
Kişi Sayısı

388,4 Milyon TL

Kısa Çalışma
Ödeneği

327.689

Aktif Sigortalı
Sayısı

93.759

Teşviklerden
Yararlanan İşyeri Sayısı

6,4 Milyar TL

Teşvik Tutarı

901

İş Güvenliği
Uzmanı Sayısı

2002 - 2023

Çalışma ve Sosyal Güvenlik

49.317

Mesleki ve
Yeterlilik Belgesi Alan
Kişi Sayısı

Norm ve standart birliği sağlayan **sosyal güvenlik reformu** **hayata geçirilmiştir**

Sosyal güvenlik kapsamının genişlemesiyle birlikte aktif sigortalı sayısı 2002 yılında 12 milyon iken 2023 yılı Ekim ayında 25,7 milyona ulaşmıştır. Toplam istihdamı 31 milyonun üzerine yükselttik.

Sosyal Güvenlik

AKTİF SİGORTALI SAYISI

■ 2002 ■ 2023

SON 21 YILDA

%95

SEVİYESİNDE ARTIŞ

Teşvik ve Destekler

Sakarya ilinde bugüne kadar (2002-2023/Kasım)

Teşviklerden yaklaşık

93.759

işyeri yararlanmıştır.

Ödenen toplam teşvik tutarı ise

6,4 Milyar TL

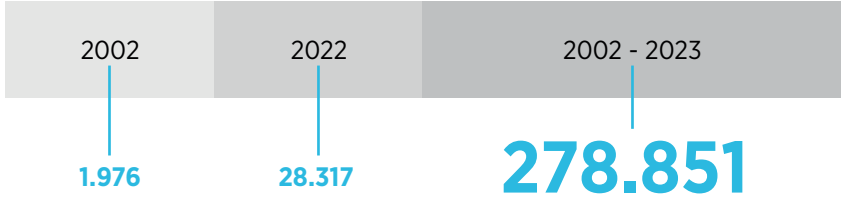
'yi
aşmıştır.

İstihdama Katılma

İŞKUR aracılığıyla 2002'de özel ve kamu sektöründe 1.976 vatandaşımızın istihdamına aracılık edilmişken 2022 yılında 28.317 kişiye, **2002 yılından günümüze kadar ise (2023/Aralık) toplam 278.851 vatandaşımızın istihdamına aracılık edilmiştir.**

İŞKUR aracılığıyla istihdama aracılık edilen kişi sayısı

İş Sağlığı ve Güvenliği

2023 yılı Kasım ayı itibarıyla;
3.613 İSG hizmeti alan
işyeri sayısı

2023 yılı Aralık ayı itibarıyla;
901 iş güvenliği
uzman sayısı

401 işyeri
hekim sayısı

Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK)
49.317 vatandaşımız
Mesleki Yeterlilik Belgesi almıştır.

Uluslararası İşgücü
2.097 adet
Çalışma İzni düzenlenmiştir.

İş ve Meslek Danışmanlığı

Vatandaşlarımıza yönelik danışmanlık hizmetleri kapsamında 2012'den günümüze kadar iş ve meslek danışmanlarımız aracılığıyla 683.776 bireysel görüşme, 132.679 işyeri ziyareti ve 3.285 okul ziyareti gerçekleştirilmiştir.

İş Kulübü

İlimizde açılan İş Kulübünde; 15 Şubat 2017 tarihinden itibaren ;

- **Kadın,**
- **Genç,**
- **Engelli,**
- **Roman vatandaşlar,**
- **Uzun süreli işsizler,**
- **Madde bağımlıları** gibi özel politika gerektiren bireylere, iş arama motivasyonu kazandırmak ve yöntem desteği vermek maksatlı yoğunlaştırılmış iş ve meslek danışmanlığı sunulmaktadır. Bu kapsamda, 5.995 vatandaşımız bu hizmetten yararlanmıştır.

Toplum Yararına Program

2020 yılında Sakarya ilimizde istihdamında zorluk çekilen işsizlerin çalışma alışkanlık ve disiplininden uzaklaşmalarını engelleyerek işgücü piyasasına uyumlarını gerçekleştirmek ve bunlara geçici gelir desteği sağlamak amacıyla Toplum Yararına Program kapsamında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullar, Sağlık Bakanlığı fiyasyon çalışmaları olmak üzere çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarında toplam 27.417 kişi TYP'den yararlandırılmıştır.

Aktif İşgücü Programları

İşgücü piyasası araştırmalarımızla işgücü piyasamızın ihtiyaçlarını tespit ediyoruz. Vatandaşlarımızın nitelik kazanarak daha kolay iş bulması için kurs ve programlar düzenliyoruz. 2002 yılından günümüze kadar toplam 125.913 vatandaşımızın mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programlarından yararlanmasını sağladık.

Kısa Çalışma Ödeneği

2005'ten günümüze kadar (2023/Aralık) 61.812 vatandaşımızı kısa çalışma ödeneğinden yararlandırarak 388,4 milyon TL ödeme yapılmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlerimizin zor zamanlarında onlara destek olmaya devam ediyoruz. 2002 yılından günümüze kadar (2023/Aralık) işsizlik ödeneğine hak kazanan 127.035 vatandaşımıza 865,5 milyon TL ödeme yapılmıştır.

Ücret Garanti Fonu

2005'ten günümüze kadar (2023/Aralık) 745 vatandaşımızı ücret garanti fonundan yararlandırarak 2,3 milyon TL ödenmiştir.

İş Kaybı Tazminatı

2002 yılından günümüze kadar (2023/Aralık) iş kaybı tazminatı hak eden 674 vatandaşımıza 3,2 milyon TL ödenek tahsis edilmiştir.

Engelli Hibe Desteği

Kendi işinin patronu olmak isteyen engellilerimize hibe desteği sunuyor ve engellilerimizin hayallerini gerçekleştirmeleri için çalışıyoruz. Bu kapsamda 2014 yılından itibaren 35 engellimize 1,6 milyon TL hibe desteği sağladık.

Yarım Çalışma Ödeneği

Kadınlarımızın istihdamını desteklemek için 2016'dan günümüze kadar (2023/Aralık) 1.055 vatandaşımızı yarım çalışma ödeneğinden yararlandırarak 4,4 milyon TL ödenmiştir.

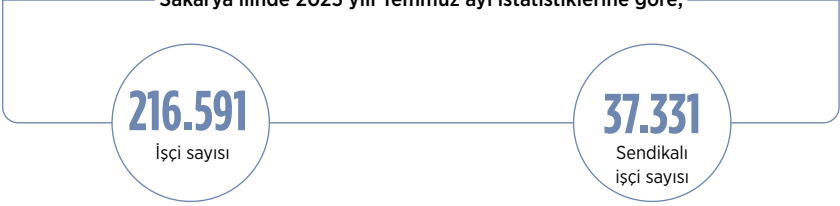
Nakdi Ücret Desteği

Pandeminin olumsuz etkisinden çalışanlarımızı koruyarak gelir desteği sağlamak için 2020/Nisan'dan günümüze kadar (2023/Aralık) 43.396 vatandaşımızı nakdi ücret desteğinden yararlandırarak 166,9 milyon TL ödenmiştir.

Çalışma Hayatı

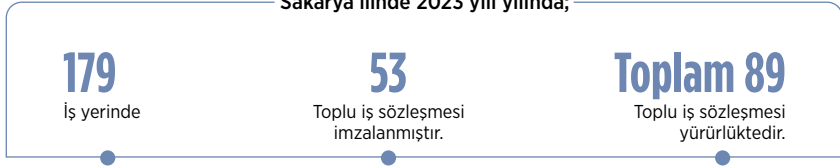
Sendikalaşma

Sakarya ilinde 2023 yılı Temmuz ayı istatistiklerine göre;

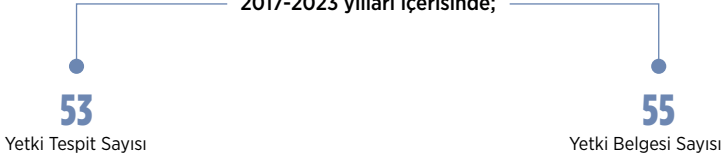
Toplu İş Sözleşmesi

Sakarya ilinde 2023 yılı yılında;

Sakarya ilinde 2023 yılında yapılan yetki tespit sayısı 53, verilen yetki belgesi sayısı 55'dir.

2017-2023 yılları içerisinde;

(* İşçi sayısı ve sendikalı işçi sayısı 2023 yılı Temmuz Ayı istatistiklerine göre verilmiştir. Toplu iş sözleşmesine ilişkin veriler, yetki tespiti ve yetki belgesi sayıları 2023 Yılı Aralık Ayı itibarı ile çekilmiştir.)

Sakarya iline Mevsimlik Tarım İşçileri Projesi (METİP II) kapsamında 2017-2023 yılları içerisinde toplam 1 milyon TL ödenek tahsis edilmiştir, bu ödenek kullanılmamıştır ve tamamlanan geçici yerleşim alanı bulunmamaktadır.

Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Faaliyetleri

Çocuk işçiliğiyle mücadele alanındaki faaliyetlerimizi daha etkin hale getirmek ve merkezi düzeyde üretilen politikaların yerel düzeydeki uygulanabilirliğini ve izlenebilirliğini artırmak amacıyla Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerinde Çocuk İşçiliği ile Mücadele Birimleri kurulmuştur. Sakarya ili Çocuk İşçiliği ile Mücadele Biriminde; Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ve Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü'nden görevlendirilen toplam personel sayısı 7'dur.

Yatırımlar (2002-2023)

Sakarya ilinde devam eden 9,4 milyon TL'lik yatırım çalışması bulunmaktadır.

Sakarya ilinde 2002-2023 yılları arasında tamamlanan proje tutarı 32,9 milyon TL'dir.

S	İlin Adı	Proje Adı	Yatırım Nevi	Proje Bedeli (TL)	Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi	Projenin Genel Durumu
1	KARASU	SOSYAL GÜVENLİK MERKEZİ	ETÜT-PROJE-İNŞAAT	9.350.000	2020	2024	PROJE AŞAMASI
2	SAKARYA	Ç.İ.K.İ.M. HİZMET BİANSI YAPIMI	ETÜT-PROJE-İNŞAAT	7.362.362	2012	2018	TAMAMLANDI
3	AKYAZI	SOSYAL GÜVENLİK MERKEZİ İKMAL	ETÜT-PROJE-İNŞAAT	2.001.772	2015	2016	TAMAMLANDI
4	GEYVE	SOSYAL GÜVENLİK MERKEZİ İKMAL	ETÜT-PROJE-İNŞAAT	1.017.732	2015	2016	TAMAMLANDI
5	SAPANCA	SOSYAL GÜVENLİK MERKEZİ	ETÜT-PROJE-İNŞAAT	1.211.562	2015	2016	TAMAMLANDI
6	HENDEK	SOSYAL GÜVENLİK MERKEZİ	ETÜT-PROJE-İNŞAAT	2.232.753	2012	2013	TAMAMLANDI
7	ADAPAZARI	250 YATAKLI HASTANE İNŞAATI	ETÜT-PROJE-ONARIM	14.458.917	2002	2002	TAMAMLANDI
8	ADAPAZARI	HAST. DEPREM TAKVİYESİ VE GÜÇ.	ETÜT-PROJE-ONARIM	295.000	2003	2003	TAMAMLANDI
9	ADAPAZARI	HAST. TADİLAT PROJE VE İHALE	ETÜT-PROJE-ONARIM	78.000	2004	2004	TAMAMLANDI
10	ADAPAZARI	HAST. SGK İL MÜD. DÖNÜŞÜM	ETÜT-PROJE-ONARIM	3.660.000	2006	2006	TAMAMLANDI
11	SAKARYA	İSTİHDAM FUARI	FUAR	100.000	2019	2019	TAMAMLANDI
12	AKYAZI	SOSYAL GÜVENLİK MERKEZİ DÜZ.	ETÜT-PROJE-ONARIM	70.505	2010	2010	TAMAMLANDI
13	SAKARYA	S.G.İ.M. HİZMET BİNASI ONARIM	ETÜT-PROJE-ONARIM	270.320	2018	2018	TAMAMLANDI
14	SAKARYA	İŞ KULÜBÜ AÇILIŞI	İŞ KULÜBÜ	97.015	2017	2017	TAMAMLANDI
TOPLAM				42.205.938			

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU

SAKARYA İLİMİZE

2002-2023 YILLARI ARASINDA TOPLAM 25 MİLYAR 672 MİLYON TL

Yatırım ve Destek Sağladık

2 Adet

Millet Bahçesi
(yapımı devam
etmekte)

106.520 m²

Millet Bahçesi
Alanı

45.554

Yapı Denetimi
Kapsamında
Denetlenen
Yapı Sayısı

38.303.745 m²

Yapı Denetimi
Kapsamında
Denetlenen Alan m²

8.501 Adet

Konut

5 Adet

Cami

13 Adet

İlkokul

9 Adet

Lise

2002 - 2023

Çevre ve Şehircilik

7 Adet

Ticaret Merkezi

8 Adet

Atık Su
Arıtma Tesisi

4 Adet

Hava Kalitesi
İzleme İstasyonu

81 İlimize Yeşil Çevre, Yaşanabilir Bir Gelecek

Milletimiz için doğayla iç içe

Geri dönüştürülebilir ve sürdürülebilir bir dünya ile şehirlerimizin kimliğini canlandırıyor; yatay ve kültürel mimariyi esas alan planlama, dönüşüm, güvenli yapılaşma anlayışıyla geleceğin dünyasını bugünden kuruyoruz.

Sakarya - Serdivan Millet Bahçesi

Çevreyi Koruyoruz, Atıkları Değerlendiriyoruz

Halkımızın hayat kalitesini sağlıklı ve planlı bir biçimde yükseltmeyi ve çevresel şartlar konusunda refahı en üst seviyeye taşımayı hedefledik. Ülkemizi geliştirmek ve güzelleştirmek için yoğun şekilde çalışarak 20 yılda önemli düzenlemelere imza attık. Altyapı ve üstyapıda devrim niteliğindeki projeleri hayata geçirdik. Kaynaklarımızı verimli kullanarak temiz şehirler, yaşanabilir alanlar inşa ettik.

1 Adet

Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya İşleme

18 Adet

Ambalaj Atığı Geri Kazanım

48 Adet

Toplama ve Ayırma

2 Adet

Bitkisel Atık Yağ Ara Depolama Tesisi

1 Adet

Atık Kabul Tesisi

1 Adet

Ömrünü Tamamlamış Araç Geçici Depolama

4 Adet

Ömrünü Tamamlamış Lastik Geri Kazanım

2 Adet

Hurda Metal ÖTA İşlemi

1 Adet

Atık Yakma ve Beraber Yakma Tesisi

5 Adet

Tehlikeli Atık Geri Kazanım

70 Adet

Tehlikesiz Atık Geri Kazanım

1 Adet

Tıbbi Atık Sterilizasyon

2 Adet

Tehlikeli Atık Ön İşlem

9 Adet

Tehlikesiz Atık Ön İşlem

1 Adet

Düzenli Depolama-2. Sınıf (Belediye Atıkları ve Tehlikesiz Atık Düzenli Depolama)

2 Adet

Atıktan Türetilmiş Yakıt (ATY) Hazırlama Tesisi İzin ve Lisanslı Tesis Hizmet

Altyapıyı Geliştiriyoruz Çevre Kirliliğini Bitiriyoruz

Çevre katkı paylarından yerel yönetimlere ayrılan payı artırdık.

Çevre kirliliğinin önlenmesine yönelik yatırımlar kapsamında;

2003-2023 yılları arasında
Sakarya İli için

115.843.483 TL → **49 adet**

ödenek ayırdık.

Dönemde Sakarya
İlindeki belediyelere

Çevre temizlik aracı hibe ettik.

Atık Suların Geri Dönüşümünde Önemli Adımlar Attık

ATIK SU ARITMA TESİSİ SAYISI

2002

1

2023

8

İl genelinde atıksu arıtma hizmeti alan nüfus **1.055.597** kişidir.

Tesis
6
Baca
11

Sürekli Emisyon
Ölçüm Sistemi
(SEÖS) İstasyon
Sayısı

7

Sürekli Atıksu
İzleme İstasyonu
(SAİS) Sayısı

4

Hava Kalitesi
İzleme İstasyonu
Sayısı

29

Kirlenici Salım
ve Taşıma Kaydı
(KSTK) Tesisi
Sayısı

2

Deniz İzleme
İstasyon Sayısı
(DEN-İZ)

2

Yetkili
laboratuvar
Sayısı

Temiz Hava Sağlıklı Yaşam

<p>Sakarya ilinde Marmara Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'ne bağlı</p> <p>4 adet hava kalitesi izleme istasyonu kurduk.</p> 	<p>Partikül Madde 10 ortalamasında son 15 yılda</p> <p>%3 azalma sağlanmıştır.</p>	<p>Kükürtdioksit ortalamasında son 15 yılda</p> <p>%51 azalma sağlanmıştır.</p>
---	---	--

Yerli milli yazılım "NEFES 3 Boyutlu Ortamda Hava Kalitesi Değerlerinin Tespiti Yazılımı" ile 5 metreye kadar kısa mesafelerde dahi hava kirliliğine neden olan noktalar, kirlilik kaynağı tespit edilebilmekte ve NEFES şehirlerde hava kalitesi yönetimi politika ve karar destek aracı olarak kullanılmaktadır.

Bakanlığımız sunucularında hizmet vermekte olan Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı aracılığıyla stratejik hava kalitesi haritaları hazırlanmaktadır.

HEY Portalı aracılığıyla ulaşım, sanayi ve evsel ısınma kaynaklarına bağlı emisyon envanteri hesaplamaları ve modelleme/tahmin çalışmaları için 12.000'den fazla tesis ile 60.000'den fazla bacaya ait veri kaydı ve işleme gerçekleştirilmiştir.

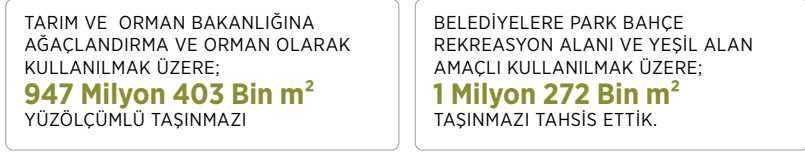
Politikalarımızı "veriye dayalı" kararlarla belirliyoruz. Çevre kirliliğinin tespiti ve iyi çevre koşulları için oluşturulan politika ve eylemlerin etkinliğini izlemek amacıyla; uluslararası standartlara uygun deniz, havza, hava ve emisyon izleme çalışmalarımızın kapsamını genişletiyor ve sonuçlarını ilgili ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar ile kamuoyuna raporluyoruz. Çevre politikalarımızı veriye ve bilime dayalı olarak belirliyoruz. Bu amaçla **Sürekli İzleme Merkezi (SİM)**'ni kurduk. SİM ile, Bakanlığımızca yürütülen çevresel izleme verilerini **700'ün üzerinde** raporlama ekranı ile tek merkezden ve etkin şekilde yönetmekteyiz.

- Kurulu kapasitesi günlük **5.000 m³** üzerinde olan atıksu arıtma tesislerinin çıkış suları **SAİS istasyonları ile Bakanlığımızca 7/24 on-line takip edilmekte**, bu sayede arıtma tesislerinin uzaktan teknolojik denetimi gerçekleştirilmektedir.
- Sürekli Emisyon Ölçüm Sistemleri (SEÖS) ile **390 sanayi tesisine ait 773 baca Bakanlığımız tarafından 7/24 on-line izlenmektedir**.
- 2000li yılların başında **36 istasyon ile başlayan Hava Kalitesi İzleme Ağı** günümüz itibarı ile **81 ilimizde 380 istasyon da hava kalitesi ölçüm** sonuçları web üzerinden ve geliştirilen mobil uygulama ile de cep telefonlarından tüm kamuoyu ile anlık paylaşılmaktadır.
- Ülkemizde **90'lı yıllarda 26 noktada, pilot ölçekte** başlayan deniz izleme çalışmaları; Bakanlığımızca ekosistem tabanlı ve bütüncül bir yaklaşımla ele alınarak **2011 yılında Denizlerde Bütünleşik Kirlilik İzleme Programı (DEN-İZ)'na dönüştürülmüştür**. DEN-İZ Programı ile tüm denizlerimizde izleme faaliyetleri; düzenli, sürekli ve kapsamlı hale getirilmiş, **izlenen nokta sayısı 425'e ulaşmıştır**.
- EKİP Programı ile Havza bazında önlem alınmasına yönelik **Ergene, Küçük Menderes, Gediz, Kuzey Ege, Sakarya, Susurluk Havzaları olmak üzere 6 havzada dönemsel izleme çalışmaları sürdürülmektedir**. Bakanlığımızca Çevre mevzuatı kapsamında ülke genelinde **233 laboratuvar yetkilendirilmiştir**.

Mülkiyet Sorunlarını Çözüyoruz

Hazine Taşınmazları ile Daha Yeşil ve Yaşanabilir Bir Çevre

Tabiat Varlıklarını Koruyoruz

17 Adet

Doğal
Sit Alanı

72 Adet

Anıt Ağaç

Kimlikli Şehirler Güvenli Yaşam Kentsel Dönüşüm

Son 21 yılda yapılan yatırım ve atılımlar Türkiye'yi ekonomik ve sosyal yönden ileriye taşıdı. Bu ilerleme hayatın her alanına yansıyor, yaşam kalitesi artıyor, eğitim seviyesi yükseliyor, yüzler gülüyor. Bu olumlu tablonun devamı ve vatandaşlarımızın hayat standartlarının daha da yükselmesi için **Kentsel Dönüşüm** hamlesini başlattık.

Kentsel dönüşümle;

Öncelikli afet riski altındaki alanların dönüşümü tamamlanacak, güvenilir, yalıtımı tam olarak sağlanmış, asgari konfor koşullarına sahip, enerji tasarrufu sağlayan ve çevre dostu yapılar inşa edilecek, yerel malzeme kullanımı teşvik edilecek, üretim sektörü hareketlenecek, yeşil çevre ve sosyal donatı alanlarıyla bütünleşen kent merkezlerimiz daha da güzelleşecek ve 24 saat yaşayan şehirler oluşturulacak.

2 Adet
"Risk Alanı"
ilan edilmiştir.

4 Adet
"Rezerv Yapı
Alanı" ilan
edilmiştir.

Sakarya ilimizde, 795 adet binada (1.466 adedi konut ve 665 adedi işyeri olmak üzere toplam 2.131 bağımsız birimde) riskli yapı tespiti yapılmış olup, bunlardan 684 adet binanın (1.201 adedi konut ve 523 adedi işyeri olmak üzere toplam 1.724 bağımsız birimin) yıkımı gerçekleştirilmiştir. Sakarya iline 6306 sayılı kanun kapsamında Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı'ndan kaynak aktarımı, kira yardımı, faiz desteği, uygulama ve diğer harcamalar için **59.842.392 TL aktarılmıştır.**

TOKİ projeleriyle 81 ilde
1 Milyon 320 Bin
konut rakamına ulaştık.

8.501
Konut **Sakarya'ya**

TOKİ öncülüğünde yürütülen Planlı Kentleşme Konut Seferberliği projesi kapsamında 2003-2023 yılları arasında ülke genelinde güncellenmiş rakamla 2 trilyon 976 milyar yatırımla; 1 milyon 320 bin konut ve 39.581 sosyal donatı rakamına ulaştık. Cumhuriyet tarihinin en kapsamlı konut hamlesini başlattık; İlk etapta 250 bin sosyal konut, 235 bin konut arsası ve 10 bin işyeri inşa ediyoruz.

Bu Kapsamda Sakarya İline;

8.501
KONUT

13
İLKOKUL

9
LİSE

5
CAMİ

1
KREŞ

5
PANSİYON

5
HASTANE

2
KÜTÜPHANE

1
SAĞLIK OCAĞI

1
SPOR SALONU

7
TİCARET MERKEZİ
Kazandırdık.

81 İlimizde 81 Milyon m² Millet Bahçesi

81 ilimizde 81 milyon metrekare Millet Bahçesi yapma hedefi doğrultusunda Millet Bahçesi proje ve yapım çalışmalarına devam etmekteyiz. Milletimiz için doğayla iç içe, sosyal kullanımları da içeren ferah yaşam alanları oluşturuyoruz.

SAKARYA'DA
106.520.59 m²

2 Adet
Millet Bahçesi
çalışması devam etmektedir.

Vatandaşlarımız
artık aileleriyle birlikte içerisinde
gezip dinlenebilecekleri
geniş parklara kavuşuyor.

**Millet
Kıraathaneleri**

**Bilim
Parkları**

**Spor
Alanları**

SIFIR ATIK Projesi Ülkede Yaygınlaşıyor

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın eşi Emine Erdoğan hanımefendinin himayelerinde sürdürülen Sıfır Atık Projesi; az tüketen, israftan kaçınan, tükettiğini geri kazanan ve ekonomiye kaynak sağlayan bir yaklaşımla 2023 yılına kadar tüm Türkiye'de yerleşme ve yapılara yaygınlaştırılmış olacak. 100 bin kişiye doğrudan istihdam ve yıllık 20 milyar lira tasarruf sağlanacak.

Bugüne kadar Sakarya İlinde

2.373 Adet

bina ve yerleşkede Sıfır Atık Yönetim Sistemi'ne geçilmiştir.

179.274

Sıfır Atık kapsamında eğitim alan kişi sayısı

Yaşanabilir Şehirler Hedefi Kapsamında

İnsanımızı odağına alan, kirliliğinin azaltılması ve kent estetiğine katkı sağlanması amaçlanan bu çalışmalarla Belediyelerimizle birlikte şehirlerimizde 2023 yılına kadar **3000 KM bisiklet yolu, 3000 KM yeşil yürüyüş yolu ve 81 ilde 60 KM Çevre Dostu Sokak yapıyoruz.**

Sakarya'da

Bisiklet Yolu
6,5 km

Yeşil Yürüyüş Yolu
3,5 km

Çevre Dostu Sokak

İklim Değişikliği ile Mücadele ve Uyum Kapasitesinin Arttırılması

İklim değişikliği ile mücadele kapsamında şehirlerimizin iklim değişikliğine karşı dirençliliğin artırılması amacıyla Sakarya ilinin iklim değişikliği uyum eylem planı hazırlanmaktadır.

Bisikletin Bir Ulaşım Aracı Olarak Kullanımını Teşvik Ediyoruz

Sakarya'da gerçekleştirdiğimiz uzun süreli bisiklet kiralama yöntemini benimseyen Yeni Nesil Bisikletli Toplu Taşıma - Turuncu Bisiklet Projesi ile bisikletlerin bir ulaşım aracı olarak kullanımına destek verilmiştir. Bu kapsamda Sakarya Büyükşehir Belediyesi'ne 750 adet şehir tipi ve 250 adet katlanır tip olmak üzere toplamda 1.000 adet bisiklet temin edilmiştir.

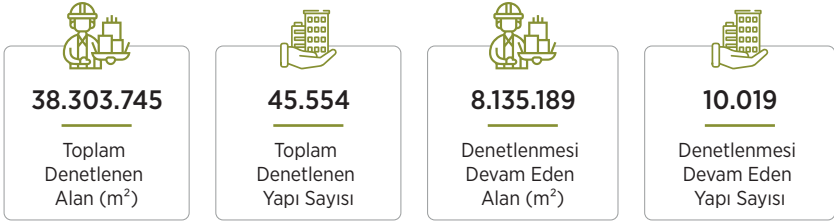
Yapı İşleri Faaliyetleri

2002-2023 yılları arasında Bakanlığımızca Sakarya ili ve ilçelerinde (yapım, proje, onarım, güçlendirme, zemin etüdü vb. işler kapsamında) toplam 287.379.925,42 TL tutarında harcama yapılarak 156 adet iş gerçekleştirilmiştir.

2006-2023 yılları arasında Sakarya ilimizde 3 adet kamu binasında (14.820m²) deprem dayanımlarının belirlenmesi ve gerektiğinde güçlendirme projelerinin hazırlanması çalışmaları Bakanlığımız koordinasyonunda yapılmıştır.

2002 yılından günümüze kadar; Sakarya ilinde 4 adet haksahibi için konut satın alımı işlemi karşılığında toplam harcanan ödenek miktarı 596.490 TL olmuştur.

Yapı Denetim Faaliyetleri Kapsamında Yapılan İcraatlar

Enerji Verimli Binalar Yapılıyor

Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği kapsamında Mevcut Binaların Enerji Kimlik Belgesi sahiplik oranı artırılmakta olup enerji verimliliği iyileştirilmektedir. 33.310 adet binaya Enerji Kimlik Belgesi alınması sağlanmıştır.

 33.310 Adet Enerji Kimlik Belgesi Binaya alınması sağlanmıştır.

Müteahhitlik Sınıflandırmaları

Sakarya ilinde **2.041 adet yapım müteahhidini** ve 5 adet yıkım müteahhidini sınıflandırdık.

Kaliteli ve Güvenli Yapılaşma İçin Plan Yapım Yeterlilik Belgesi Düzenliyoruz

Kaliteli ve güvenli yapılaşmanın ilke ve esaslarının belirlenmesi kapsamında plan müelliflerinin yeterliliklerinin tespiti, kayıt altına alınması ve yetkisiz plan yapımının önüne geçilmesi amacıyla Plan Yapımı Yeterlilik Belgesi düzenlenmektedir. Bu kapsamda Sakarya ili için;

 83 Adet Plan Yapım Yeterlilik Belgesi düzenlenmiştir.

Yapı Malzemeleri Piyasa Gözetimi ve Denetimi Faaliyetleri

Gözetimi ve Denetimi Faaliyetleri Sakarya ilinde 2010 yılından günümüze kadar 1.220 adet hazır beton ve 1.343 adet diğer yapı malzemeleri olmak üzere toplam **2.563 adet piyasa gözetimi ve denetimi faaliyeti gerçekleştirilmiştir.**

İL BANK
TÜRKİYE'NİN YAPICI GÜCÜ

2003-2023 yılları arasında Sakarya İline

10,83 Milyar TL
destek verdik

Yerel yönetimlerin talepleri ve verdikleri yetkiler doğrultusunda, kentsel alt ve üst yapı ihtiyaçları için projeler geliştiriyor, bu projelerin yapımı için finansman ve teknik destekler sağlıyoruz. SAKARYA İlindeki yerel yönetimlere 2003-2023 döneminde genel bütçeden ayrılan 8.715.277.698 TL pay ile birlikte İller Bankası A.Ş 'nin bu dönemde SAKARYA İli'ne yaptığı 2.115.719.068 TL'lik yatırıma yönelik sağladığı kredi ve hibe ile destek miktarını toplam 10.830.996.766 TL'ye ulaştırdık.

Kredi Destekleri ve Hibeler

İLLER BANKASI A.Ş. tarafından 2003-2023 yıllarında

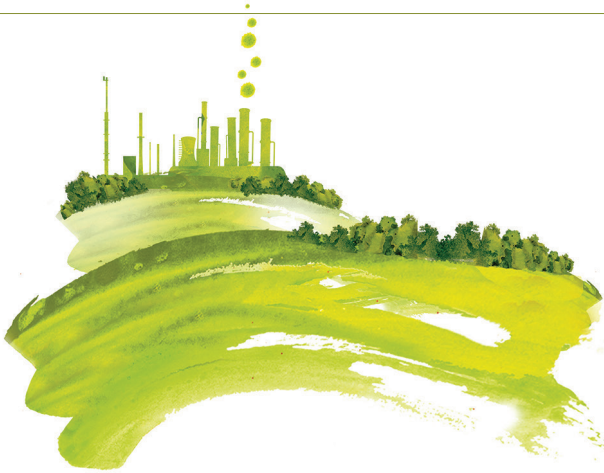
488 adet iş için
1.955.154.185 TL kredi

160.564.883 TL
hibe olmak üzere

toplamda
2.115.719.068 TL
tahsis edilmiştir.

Tamamladığımız İşler

Atıksu sektöründe 31 adet, içme suyu sektöründe 39 adet, şehircilik sektöründe 25 adet ve üstyapı-diğer altyapı sektöründe 74 adet olmak üzere 25.962.902.895 TL maliyetli toplam 169 adet iş bitirilmiştir.

Devam Eden İşler

Atıksu sektöründe 1 adet ve üstyapı-diğer altyapı sektöründe 3 adet olmak üzere sözleşme bedeli 158.130.200 TL olan toplam 4 adet iş devam etmektedir.

Genel Bütçeden Aktarılan Paylar

İl, ilçe belediyeleri ve il özel idaresine 2003-2023 döneminde toplam 8.715.277.698 TL pay tahakkuk etmiş, kesintiler düşüldükten sonra 6.855.537.897 TL ilgili belediyelere ve il özel idaresine gönderilmiştir.

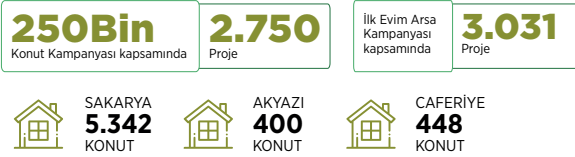
Bulut Kent Bilgi Sistemi

Bulut Kent Bilgi Sistemi (BKBS), tüm Türkiye’de 1.390 belediyede kullanıma açılmıştır.

Kent Bilgi Sistemi uygulamalarının tanıtım, yaygınlaştırma ve kullanıcı eğitim faaliyetleri kapsamında, il bazında belediyelere ziyaretler gerçekleştirilmiş olup; eğitimler, “sistem yöneticisi” ve “son kullanıcı”lara yönelik gerçekleştirilmiştir.

Yerinde ve online eğitimler kapsamında, özellikle Ulusal Kent Rehberi tanıtılmış olup; Önemli Yerler, Park Bahçe, Mezarlık, Çevre, Dinamik Form, İçme Suyu, Yağmur Suyu, Atık Su ve Kamulaştırma modülleri başta olmak üzere tüm KBS modüllerine yönelik uygulamalı eğitimler gerçekleştirilmiştir.

Dev Projelerle Sakarya İlinin Çehresini Değiştirdik

Sakarya 5.342 Konut, Okul, Sosyal Donatılar olmak üzere 400 Yataklı Devlet Hastanesi, 250 Yataklı Devlet Hastanesi, Akyazı 384 Konut, 400 Kişilik Yurt, Geyve 1 Adet 349 Kişi Kapasiteli Yurt, Hendek 100 Yataklı Hastane, Okul, Karasu 304 Konut, İlköğretim-24, Kütüphane, Cami, Ticaret Merkezi, 400 Kişilik Yurt, Kocaali Caferiye 448 Adet Konut, 1'er Adet 24 Derslikli İlköğretim Okulu, Cami, Ticaret Merkezi, Sapanca Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Projesi Kapsamında 740 Adet Konut, 35 Adet Dükkan, 500 Kişilik Yurt, 20 Yataklı Hastane, Taraklı 144 Konut inşa ettik. Adapazarı Alandüzü Mahallesi 159 Konut, Caferiye Mahallesi 403 Konut, Korucuk Mahallesi 577 adet konutun inşaatları devam etmektedir.

Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Yatırımı Yaptık

Sakarya ilinde son 20 yılda

2,1 Milyon TL

Çölleşme ve Erozyonla mücadele yatırımı yaptık

- Sapanca Gölü Havzası Sel Kontrol Projesi
- Sapanca Gölü Havzası Madenderesi Maden Sahası Rehabilitasyon Projesi
- Sapanca Gölü Havzası Yanıkdere Maden Sahası Rehabilitasyon Projesi
- Sakarya İli Kocaali İlçesi Melen Baraj Havzası Maden Deresi Sel Kontrol Projesi
- Sakarya İli Kocaali İlçesi Çamdağı Deresi Sel Ve Heyelan Kontrol Projesi
- Melen Baraj Havzası Tokmaklı Dere Yukarı Havza Sel Kontrol Projesi
- Melen Baraj Havzası Koşukpelit Dere Yukarı Havza Sel Kontrol Projesi yaptık.

Meteorolojik Faaliyetler

Meteoroloji Genel Müdürlüğü tarafından 2002-2023 yılları arasında Sakarya iline toplam 16.000.000 TL yatırım yapılmıştır.

20 adet OMGİ ile Sakarya ilimizde meteorolojik gözlemler yapılmaktadır.

OMGİ: Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu

Türkiye Emlak Katılım Bankası Faaliyetleri

Sakarya'da 2020 yılında faaliyete başlayan Emlak Katılım Adapazarı şubemiz ile ekonomiye **679 Milyon TL ve istihdama 8 kişi katkı sağlayarak hizmet vermeye devam etmekteyiz.**

KONSOLOSLUK İŞLEMLERİNDE

Hızlı Hizmet

Evlilik

Evlilik işlemleri,
harçları ve gerekli
belgeler

Doğum

Doğum işlemleri,
harçları ve gerekli
belgeler

Askerlik

Askerlik işlemleri,
harçları ve gerekli
belgeler

Vatandaşlık

Vatandaşlık işlemleri,
harçları ve gerekli
belgeler

Çalışma

Hizmet/Ev hanımlığı
belge işlemleri ve
çalışma hayatı/
sosyal güvenlik

Nüfus

Nüfus işlemleri,
harçları ve gerekli
belgeler

Pasaport

Pasaport işlemleri,
harçları ve gerekli
belgeler

Adli Konular

Adli sicil belgesi,
tebligat işlemleri

2002 - 2023

dışışleri

Noterlik

Noterlik işlemleri,
harçları ve gerekli
belgeler

Ölüm

Ölüm Tescili ve
gerekli belgeler

Diğer

e-Devlet şifresi
işlemleri ve sürücü
belgesi yenileme
işlemleri

SAKARYA →

Justinian Köprüsü

Dünya Miras
geçisi listesine dahil
edilen varlığımız

399

Projeye

30.995.418 Avro

Kaynak aktarılmıştır

Türkiye Yüzyılı'nda Bağımsız ve Milli Dış Politika

Çok boyutlu, ciddi sınamalarla dolu bir coğrafyada vizyonu geniş ve ön alıcı bir dış politika izliyoruz. Milli çıkarlarımızın korunması, milletimizin huzur, güvenlik ve refahının sağlanması için diplomasi-mizi en etkin şekilde kullanıyor, "Bağımsız ve Milli Dış Politika"mızla ülkemizi sahada ve masada güçlü kılıyoruz.

Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurul Salonu

Konsolosluk Hizmetlerinde Sağladığımız Gelişmeyle 81 İlimizden Vatandaşlarımıza Yurtdışında Kaliteli ve Hızlı Hizmette Yol Alındı

The screenshot displays the homepage of the Turkish Consular Services website (konsolosluk.gov.tr). The header features the Turkish flag and the text 'TÜRKİYE CUMHURİYETİ KONSOLOSLUK İŞLEMLERİ'. The main content area is divided into several sections:

- DOĞUM**: Doğum işlemleri, harçları ve gerekli belgeler hakkında bilgi alınabilmektedir.
- EVLİLİK**: Evlilik işlemleri, harçları ve gerekli belgeler hakkında bilgi alınabilmektedir.
- ASKERLİK**: Askerlik işlemleri, harçları ve gerekli belgeler hakkında bilgi alınabilmektedir.
- VATANDAŞLIK**: Vatandaşlık işlemleri, harçları ve gerekli belgeler hakkında bilgi alınabilmektedir.
- ADLI KONULAR**: Adli suç belgeleri, tahliye işlemleri hakkında bilgi alınabilmektedir.
- ÇALIŞMA**: İşverenlik belgeleri, harçları ve çalışma izni / vizesi ile ilgili belgeler hakkında bilgi alınabilmektedir.
- NÜFUS**: Nüfus işlemleri, harçları ve gerekli belgeler hakkında bilgi alınabilmektedir.
- PASAPORT**: Pasaport işlemleri, harçları ve gerekli belgeler hakkında bilgi alınabilmektedir.
- NOTERLİK**: Noter işlemleri, harçları ve gerekli belgeler hakkında bilgi alınabilmektedir.
- ÖLÜM**: Ölüm Tescilli ve gerekli belgeler hakkında bilgi alınabilmektedir.
- DİĞER**: Devlet görevli işlemleri ve yabancı belgeleri tasdik işlemleri hakkında bilgi alınabilmektedir.

On the right side, there is a 'DUYURULAR' (Announcements) section with a news article titled 'ÇALIŞMA İZİN MÜHÜRLEME (İŞ-EMİSALYET) İLĞİLİN DUYURU' dated 02.06.2023. Below this, there is a 'BİZİ ARAYIN' (Contact Us) section with the phone number +90 312 292 29 29 and a 'KONSOLOSLUK TV' section.

The footer of the website includes the URL 'konsolosluk.gov.tr' and social media icons for WhatsApp, Facebook, and YouTube.

- Konsolosluk Hizmetlerinde Sağladığımız Gelişmeyle 81 İlimizden Vatandaşlarımıza Yurtdışında Kaliteli Ve Hızlı Hizmette Yol Alındı.
- Yurtdışında sunduğumuz konsolosluk hizmetlerinin çeşitlilik ve kalitesinin artırılması; vatandaşlarımızın refah ve huzurunun pekiştirilmesi, 21 yıldır temel önceliğimiz, birinci vazifemiz olmuştur. Bu husus, dış politikamızın da ana sütunlarından birini oluşturmaktadır. Bu anlayışla, sunduğumuz hizmetleri yurtdışındaki vatandaşlarımızın talep ve beklentileri çerçevesinde gözden geçiriyor; belirlediğimiz ihtiyaç ve sorunları çözüm odaklı bir yaklaşımla ele alıyor; uygulamaya koyduğumuz yeniliklerle vatandaşlarımızın hayatlarına kolaylık katmak için gayret sarfediyoruz. Bu çerçevede vatandaşlarımıza sunulan hizmetlerde her biri ayrı bir milat oluşturan yeniliklere imza atılmıştır.
- Konsolosluk.Net üzerinden yaptığımız yıllık ortalama işlem sayısı 2 milyonu bulmaktadır. Sadece 2023 yılında 3.298.087 konsolosluk işlemi yapılmıştır.

- Yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın istedikleri Temsilçiliğimizde oy kullanmalarından, Dış Temsilciliklerimizde verilen vekaletnamelerin örneklerinin ülkemizdeki noterlerde alınabilmesine uzanan geniş bir yelpazede hizmetlerimiz genişletilmiş, zenginleştirilmiştir.
- Hizmeti vatandaşlarımıza götürme anlayışıyla, Dış Temsilciliklerimizin bulunduğu şehirlere uzak yerlerde ikamet eden vatandaşlarımıza yönelik olarak hizmete sunduğumuz Gezici Konsolosluk servisimiz yaygınlaştırılmıştır. Bu çerçevede, 2023 yılında 59 farklı şehirde 74 Gezici Konsolosluk Hizmeti verilmiştir.
- Kriz dönemlerinde yurtdışında bulunan vatandaşlarımızın yanında olunmuş; talep ve beklentilerine anında yanıt verebilmek amacıyla gerekli önlemler zamanlıca alınmış; ülkemize dönmek isteyen vatandaşlarımız güvenli bir şekilde tahliye edilmiştir.
- Konsolosluk işlemlerinin randevu usulüyle yapmaya başlanması ve böylelikle vatandaşlarımızın Dış Temsilciliklerimizdeki bekleme sürelerini kayda değer ölçüde kısaltılması önemli bir gelişme teşkil etmiştir. Sanal POS ve POS cihazı uygulamalarıyla, Dış Temsilciliklerimizde yapılan tahsilatlarda elektronik ödeme kolaylığı getirilmiştir.

- Uzaktan kimlik doğrulama imkânını kullanmak suretiyle,

gibi belgelere ilişkin başvuruların elektronik ortamda alınabilmesi için gerekli çalışmalar başlatılmıştır. Adalet Bakanlığı ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile birlikte yürüttüğümüz ortak çalışma neticesinde elektronik tebligat başvurularının Dış Temsilciliklerimizden de alınması uygulamasına başlanmıştır.

- Vatandaşlarımızın sorularını en hızlı şekilde yanıtlayabilmek için yapay zekâ uygulamamız Hızır geçen yıl Ağustos 2022'de kullanıma sunulmuştur. Konsolosluk Çağrı Merkezimize (KÇM) artık WhatsApp üzerinden de ulaşılabilmektedir. KÇM'de ayrıca görüntülü olarak Uluslararası İşaret Dili'nde de hizmet sunulmaktadır. KÇM'ye 2023 yılında toplam 947.450 çağrı gelmiştir.
- Aldığımız bu tedbirler ve vatandaş öncelikli anlayışımız doğrultusunda, yurtdışında vatandaşlarına en fazla sayı ve çeşitlilikte konsolosluk hizmeti sunan ülkelerin başında gelmekteyiz.
- Yurtdışındaki vatandaşlarımızın güvenlik ve refahı ile vatandaşlarımıza etkin ve verimli hizmet sunulması önümüzdeki dönemde de önceliğimiz olacaktır.

Büyükelçiler Konferansları İllerimizin Uluslararası Alanda Tanıtımına Katkıda Bulundu

Dişşeri Bakanlığı tarafından her yıl tüm Büyükelçilerimizin, Bakan ve üst düzey yetkililerimizin ve yabancı konuk Bakanların katılımıyla düzenlenen Büyükelçiler Konferansları programına, Ankara'yla birlikte, bir veya iki ilimizi ziyaret programı da ekleyerek, kamu diplomasisi faaliyetinde bulunulmasının yanı sıra, söz konusu şehirlerimizin uluslararası planda tanınırlığına ve görünürlüğüne katkı sağlanmıştır. Bu çerçevede, 2008-2023 yılları arasında 14 Büyükelçiler Konferansı düzenlenmiştir.

➤
Güçlü Demokrasi

➤
Dinamik Ekonomi

➤
Etkin Diplomasi

Ülkemizin Tarihi, Kültürel ve Doğal Mirasının Uluslararası Planda Tanıtılmasına ve Turizmin Gelişimine Katkıda Bulunduk

Ülkemizin çeşitli illerindeki tarihi ve kültürel mirasımızın uluslararası planda tanıtımı ve görünürlüğünün artırılması, böylelikle söz konusu mirasın bulunduğu iller başta olmak üzere ülkemize yönelik uluslararası turizmin teşviki, Dişşeri Bakanlığı'nın yoğun çaba gösterdiği alanlardan birini oluşturmuştur. Bu çerçevede, uluslararası planda büyük önemi haiz UNESCO Dünya Miras Listesi ile UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'ne ülkemizin tarihi, kültürel ve doğal mirasının kaydı ve UNESCO şehir ağlarına çeşitli illerimizin katılımı konusunda yerel yönetimler ve UNESCO Türkiye Milli Komitesi ile eşgüdüm halinde yürütülen çalışmalarda önemli ilerleme kaydedilmiştir. 2002 yılından önce UNESCO Dünya Miras Listesi'nde 9 varlığımız yer almaktayken, 2002-2023 döneminde 12 varlığımızın daha listeye kaydedilmesi sağlanmış, böylece listedeki unsurlarımızın sayısı 21'e ulaşmıştır.

UNESCO Dünya Miras Geçici Listesindeki Alanlarımız

Kültürel Miraslar

2002 yılından önce UNESCO Dünya Miras Geçici Listesi'nde 14 varlığımız yer alırken, 2002'den günümüze bu sayı yaklaşık 6 kat artarak 79'a yükselmiştir.

UNESCO DÜNYA MİRAS GEÇİCİ LİSTESİ

2002

2023

6 KAT ARTIŞ

Bu dönemde Sakarya'dan dünya miras geçici listesine dâhil edilen varlığımız:

*Justinian Köprüsü, 2018

Şehirlerimiz Uluslararası Kardeşlik Ağlarını Geliştirdi 2002-2023 Kardeş Şehir Gelişmeleri

- 2002'de 257 kardeş şehir ilişkisi tesis edilmişken, 2023'te bu sayı 8 kattan fazla artarak 2.147'ye yükselmiştir. Bahse konu artışa, Dış Temsilciliklerimizin Belediyelerimiz ve yabancı yerel yönetimlerle kurduğu olumlu ilişkilerin önemli katkısı olmuştur.
- Belediyelerimizin kardeş şehir ilişkilerinden en üst seviyede verim alabilmelerini teminen Dışişleri Bakanlığımızca gereken desteğin verilmesine devam edilecektir.

KARDEŞ ŞEHİR İLİŞKİLİ TESİS

Avrupa Birliği Mali Yardımları ile Pek Çok Projenin Gerçekleşmesine Destek Olduk

Erasmus+ VE AVRUPA DAYANIŞMA PROGRAMI

2004-2023 dönemi boyunca Erasmus+ ve Avrupa Dayanışma Programları kapsamında gençlik, yükseköğretim, mesleki eğitim, okul eğitimi, yetişkin eğitimi ve spor alanlarında yaklaşık 39.500 projeye toplam 1,7 milyar Avro kaynak aktarılmıştır. Bu projelerle yurtdışına yaklaşık 569.000 hareketlilik yapılmıştır. Bu programlar kapsamında;

Sakarya ilimiz özelinde

399 Projeye → **30.995.418 Avro**
kaynak aktarılmıştır.

Bahsekonu projelerden 13.293 katılımcı istifade etmiş ve 10.117 katılımcı yurtdışındaki faaliyetlere iştirak etme imkanına sahip olmuştur.

KATILIM ÖNCESİ YARDIM ARACI (IPA)

2002-2023 yılları arasında AB finansmanlı çeşitli hibe programları aracılığıyla, sosyal ve bölgesel kalkınmaya, istihdamın artırılmasına, sivil toplum kuruluşları ile yerel aktörlerin idari kapasitelerinin güçlendirilmesi ve AB üyesi ülkelerdeki muadilleri ile işbirliklerinin geliştirilmesine yönelik sektörel/tematik çok sayıda proje desteklenmiştir. AB Başkanlığı'nın faydalanıcısı olduğu hibe programları kapsamında Sakarya'da 4 projeye 400 bin Avro finansman desteği sağlanmıştır.

20.09.2022 | Birleşmiş Milletler Genel Kurul Salonu

Türkiye'nin dış politikadaki vizyonu daima barış odaklı olmuştur. Çatışmaların çözümü konusunda çaba harcıyoruz. Anlaşmazlıkların giderilmesinde yeri geldiğinde arabulucu yeri geldiğinde kolaylaştırıcı olarak hareket ediyoruz. Sorunların değil çözümlerin bir parçası olmamızı sağlayacak inisiyatifler alıyoruz.

2002 - 2023

diyanet

1.856

Aile Temalı
Seminer ve Konferans

9 Adet

Aile ve Dini
Rehberlik Bürosu

26 Adet

Diyanet
Gençlik Merkezi

1.693

Bağımlılıkla
Mücadele Seminerleri
ve Konferansları

347 Adet

Hafızlık Belgesi
Alan Erkek
Öğrenci

274 Adet

Hafızlık Belgesi
Alan Kız
Öğrenci

1.558

Erkek Din
Görevlisi

583

Kadın
Din Görevlisi

140.974

Gençliğe Değer
Projesi Kapsamında
Ulaşılan Genç

4 Adet

Hafızlık Proje
Okulu

482 Adet

Toplam
Kur'an Kursu

1.4 Milyon

Ücretsiz
Dağıtılan Eser

31

Engellilere
Yönelik
Faaliyet

8.752

Din İstismarıyla
Mücadele
Kapsamında
Ulaşılan Vatandaş

Şehrin Ruhü, Sokağın Kalbi, Milletin Huzuru Camiler

Huzur yuvası, edep ve terbiye ocağı, ilim ve irfan dergâhı, kubbeleri altında gönülleri bir araya getiren ve İslam dininin şiarı olan camilerimiz birlik ve beraberliğimizin vücut bulduğu mekânlardır. İlimizde 2002 yılında 1.137 olan cami sayısı 2023 yılı itibarıyla 1.335'e ulaşmıştır.

Ramazan Ayı Faaliyetlerimiz

Ramazan Ayı Temalarımız

2012	“Selam”	2018	“İsraf Olmasın”
2013	“Helal Kazanç, Helal Lokma”	2019	“Ramazan ve İnfak”
2014	“Hiç Kimse Kimsesiz Kalmasın”	2020	“Ramazan ve Sorumluluk Bilinci”
2015	“Vakit İyilik Vakti”	2021	“Şifa Ayı Ramazan”
2016	“Gelin Gönüller Yapalım”	2022	“Ramazan ve Doğruluk”
2017	“Üzerinde Her Canın Hakkı Var”	2023	“Ramazan ve İnfak” olarak belirlenmiş, ilimizde de her yıl bu temalar çerçevesinde çeşitli faaliyetler yapılmıştır.

Başkanlığımız her yıl Ramazan ayında, bireysel ve toplumsal hayatımıza ışık tutan önemli bir temayı kamuoyunun gündemine taşımaktadır. Belirlenen temanın Ramazan ayı boyunca etraflı bir şekilde ele alınması ile toplumumuzda duyarlılık ve farkındalık oluşturulması hedeflenmektedir. Bu kapsamda Sakarya’da yıllara göre farklı temalar çerçevesinde çeşitli faaliyetler yapılmıştır.

“Engeller, Hizmetimize Engel Değil”

İslam Dininin hedef kitlesi tüm insanlıktır. Bir insanın herhangi bir fiziksel probleminin olması o kişinin çalışmasına engel teşkil etmez. Engel tanımayan engellilerimizin istihdamına katkı sunmak üzere her kurumda olduğu gibi Diyanet İşleri Başkanlığı'nda da engellilere alan açılmakta, halka din hizmeti sunma noktasında kendilerine imkân sağlanmaktadır. İlimizde 2003 yılından bugüne kadar istihdam edilen engelli erkek personel sayısı 21, engelli kadın personel sayısı ise 6 olmuştur.

Diyanet Güvencesiyle Hac

Diyanet İşleri Başkanlığımız, ülkemize tanınan hac kontenjanı kapsamında hacca gitmek isteyen vatandaşlarımız için hac ibadetini eğitim, irşat ve hizmet ekseninde yürütmeyi, organizasyon süresince en iyi hizmeti sunmayı ve onlara usulüne uygun bir hac ibadeti yaptırmayı gaye edinmektedir.

Bu çerçevede, ilimizde 2002-2023 yılları arasında 21.076 vatandaşımız hac görevini ifa etmiştir.

Ücretsiz Eser Dağıtımı - “Herkes Okusun Diye...”

Diyanet İşleri Başkanlığı, toplumu din konusunda sağlam kaynaklara ve saahin dini bilgiye dayalı olarak hem vaaz, hutbe, konferans, seminer vb. faaliyetlerle hem de basılı, sesli, görüntülü, süreli ve dijital yayınları ile aydınlatmaktadır. Ayrıca, hazırladığımız bu yayınlar, okul ve Kur'an kursu gibi yerlere ücretsiz olarak dağıtılmaktadır. Bu çerçevede 2023 yılına kadar ilimizde Başkanlığımıza ait yayınlardan ücretsiz olarak dağıtılan eser sayısı 1.417.684'e ulaşmıştır.

“Yetkin ve Donanımlı Ekibi ile Diyanet”

Diyanet İşleri Başkanlığı, dini ve resmi anlamda yetkin ve gerekli şartları hâiz personeliyle güçlü bir ekip oluşturmaktadır. Öteden beri mihrapları imamsız, minberleri hatipsiz, minareleri ezansız bırakmayan din görevlilerimiz, sadece ezan okuma ya da namaz kıldırma gibi mesleki sorumluluklarıyla yetinmeyip toplumda din ve sosyal hizmet gönüllüleri olarak çalışan, çevrelerindeki insanların dertleriyle dertlenen kimselerdir.

Müftülüğümüzde İstihdam Edilen Kadın Personelimiz

Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından son yıllarda kadın personel istihdamına özel bir önem verilmiş, her ilde il müftü yardımcılığı kadrolarına kadın personelin atanması yönünde çalışmalar yapılmıştır. Ayrıca farklı ünvanlarda da kadın personelin müftülükler bünyesinde görev almasına özen gösterilmiştir. İlimizde bulunan kadın personel istihdamı 583'e ulaşmıştır.

Mevlid-i Nebi Haftası Faaliyetlerimiz

Mevlid-i Nebi Haftası Temalarımız

İnsanlığa İslam'ı tebliğ eden, hakkı ve hakikati öğreten, cennete giden yolda rehberlik edip her haliyle en güzel örneğimiz olan Hz. Muhammed Mustafa'nın (s.a.s.) dünyayı teşriflerinin yıl dönümü olarak kutlanan Mevlid-i Nebi Haftası kapsamında temalar belirlenerek çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir. Bu kapsamda Başkanlığımızca;

2002

“Çağımızda Sosyal Değişme ve İslam”

2003

“İslam'ın Güncel Sunumu”

2004

“Din, Kültür ve Çağdaşlık”

2005

"Dinin Dünya Barışına Katkısı"

2006

"İslam Ahlakı ve Sevgi"

2007

"İnsan Sevgisi"

2008

"İslam Medeniyetinde
Bir Arada Yaşama Tecrübesi"

2009

"Küreselleşen Dünyada Aile"

2010

"Hz. Peygamber ve Kur'an"

2011

"Hz. Peygamber ve
Merhamet Eğitimi"

2012

"Hz. Peygamber Kardeşlik Ahlakı
ve Hukuku"

2013

"Hz. Peygamber ve İnsan Onuru"

2014

"Hz. Peygamber ve İnsan
Yetiştirme Düzenimiz"

2015

"Hz. Peygamber ve Birlikte Yaşama
Ahlakı"

2016

"Hz. Peygamber Tevhid ve Vahdet"

2017

"Hz. Peygamber ve Güven
Toplumu"

2018

"Hz. Peygamber ve Gençlik"

2019

"Peygamberimiz ve Aile"

2020

"Peygamberimiz ve Çocuk"

2021

"Peygamberimiz ve Vefa"

2022

"Peygamberimiz, Cami ve İrşat"

2023

"Peygamberimiz, İman ve
İstikamet" olarak belirlenmiş,
ilimizde de bu temalar çerçevesin-
de faaliyetler düzenlenmiştir.

15 Temmuz Demokrasi ve

Milli Birlik Günü Faaliyetlerimiz

“Ezanları Susturan Darbelerden, Darbeleri Susturan Salâlara”

Tarihten beri nice zorlukların üstesinden gelen aziz milletimiz, yine büyük bir inanç, azim ve kararlılıkla dinine, değerlerine, hürriyetine, bağımsızlığına ve hukukuna sahip çıkmış; 15 Temmuz hain darbe girişimi, Allah'ın inayeti ve aziz milletimizin cesaretiyle bütün dünyaya örnek olacak şanlı bir direnişle bertaraf edilmiştir.

Başkanlığımız her 15 Temmuz'da, unutmamak ve unutturmamak adına “Ezanları Susturan Darbelerden, Darbeleri Susturan Salâlara” temasıyla çeşitli programlar düzenlemektedir. İlimizde bu tema kapsamında her yıl dönümünde 15 Temmuz gecesi darbeleri susturan salâlar 00.13'te tüm camilerimizde yeniden okunmakta, öğlen namazları öncesi '15 Temmuz Şehitleri Anma ve Mevlid Programları' düzenlenmekte ve milli hafızamızı canlı tutacak çeşitli faaliyetler yapılmaktadır.

Camiler ve Din Görevlileri Haftası Faaliyetlerimiz

Cami eksenli din hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesini sağlamak ve caminin toplumsal hayattaki önemine ve işlevlerine vurgu yapmak amacıyla 1986 yılından itibaren her yıl 1-7 Ekim tarihlerinde kutlanan 'Camiler ve Din Görevlileri Haftası' münasebetiyle din görevlilerine yönelik etkinlikler düzenlemekteyiz.

Hafızlık	Kur'an-ı Kerim Güzel Okuma	Etkili Hutbe Sunumu	Ezanı Güzel Okuma	Hutbe ve Şiir Yazma Yarışmaları
----------	----------------------------	---------------------	-------------------	---------------------------------

Bu vesile ile her yıl din görevlileri arasında 'Hafızlık, Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma, Ezanı Güzel Okuma, Etkili Hutbe Sunumu, Hutbe ve Şiir Yazma Yarışmaları' yapılmaktadır. Ayrıca 2011 yılından itibaren Başkanlığımız tarafından haftaya özel olarak belirlenen temalar kapsamında vaazlar verilmekte, hutbe okunmakta bunun yanı sıra imam-hatip lisesi öğrencilerine ve KYK'lerde kalan öğrencilere yönelik seminer, halka yönelik panel ve programlar düzenlenmektedir.

Sosyal ve Kültürel İçerikli Din Hizmetleri

Aile Temalı Çalışmalarımız

“Mutlu Aile: Mutlu Toplum”

Dünyadaki en önemli kurum ailedir. Alternatifi yoktur. Hayatın her bir dönemi için ailenin önemi çok büyüktür. Bir aile âniyle, geçmişiyile, geleceğiyle yüzlerce kişiyi etkiler. Bu yapı zarar gördüğünde çocuk, genç, yaşlı herkes zarar görür. Huzurlu, mutlu ve güçlü aileler sağlam bir toplumu oluşturur. Aileyi destekleyen her çalışma topluma güç katar. Diyanet İşleri Başkanlığımız, son yıllarda bu alandaki çalışmalarına yoğunluk vermiş olup seminer, konferans vb. faaliyetlerle toplumu bilinçlendirme çalışmaları yürütmektedir. Toplumun çekirdeğini oluşturan ailenin korunması ve güçlendirilmesi amacıyla **her yıl 15 Mayıs'ı içine alan hafta “Aile Haftası” olarak kutlanmaktadır.**

İyilik ailede başlar.

Aile Haftası Temaları

2014	"Ailede Sevgi ve Samimiyet"	2019	"İyilik Ekseninde Aile"	Temaları belirlenmiş ve ülke genelinde olduğu gibi, ilimizde de bu kapsamda etkinlikler düzenlenmiştir. Ayrıca farklı zaman dilimlerinde çeşitli vesilelerle aile konusunda ilimizde pek çok seminer, konferans vb. faaliyetler vasıtasıyla vatandaşlarımıza yönelik farkındalık çalışmaları yapılmıştır. 2023 yılına kadar bu kapsamda yürütülen faaliyetlerin sayısı 1.856 'ya ulaşmıştır.
2015	"Bir Yetime Aile Olmak"	2020	pandemi nedeniyle bu başlık altında özel bir çalışma yapılamamıştır.	
2016	"Mahremiyet Bağlamında Sosyal Medya ve Aile"	2021	"Merhamet Ekseninde Aile İçi İletişim"	
2017	"Sadakat ve Güven Bağlamında Aile"	2022	"Dijital Dünyada Değerleriyle Aile Olmak"	
2018	"Adalet ve İhsan Bağlamında Aile"	2023	"En Güvenli Sığınağımız: Aile"	

"Hayatı Paylaşmak İçin Engel Yok"

Başkanlığımız engelliler konusunda toplumumuzda var olan bilinç, farkındalık ve duyarlılığı artırmak; engelli kardeşlerimizin dini vecibelerini kolay bir şekilde yerine getirebilmelerine yardımcı olmak ve din hizmetlerinden daha fazla istifade edebilmelerini temin etmek amacıyla manevi rehberlik ve dini danışmanlık hizmetleri sunmaktadır.

2016 yılından itibaren il ve ilçe müftülüklerinde engelli koordinatörlükleri kurulmuş, bugüne kadar engelli vatandaşlarımıza yönelik birçok seminer ve konferanslar düzenlenmiş, manevi rehberlik hizmetleri yürütülmüştür. İlimizde 2023 yılı itibarıyla konuyla ilgili 31 faaliyet (seminer, konferans vb.) yapılmıştır.

"Madde Bağımlılığı ile Mücadele Sürüyor"

Başkanlığımız kötü ve zararlı alışkanlıklar gibi ortak duyarlılık ve çözüm gerektiren toplumsal problemlerde dini bilgi açısından topluma rehberlik etmeyi, bu sorunların çözümüne yönelik çalışmalar yürüten ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği içerisinde hareket etmeyi bir görev bilmektedir. İlimizde manevi destek çalışmaları yapılarak her türlü bağımlılığın önüne geçmek hedeflemektedir. Bu kapsamda, ilimizde bağımlılıkla mücadele konulu faaliyet (seminer, konferans vb.) sayısı 2023 yılı itibarıyla 1.693'e ulaşmıştır.

Aile ve Dini Rehberlik Bürolarımız

En Değerli Hazinemiz: Ailemiz

Ailenin kurulması, korunması ve güçlendirilmesi hususunda toplumsal farkındalık oluşturmak, dini, sosyal ve kültürel içerikli etkinlikler düzenleyerek Kur'an ve Sünnet ışığında topluma aile hakkında sahipsiz dini bilgiler vermek, aile sorunlarının çözümüne yönelik dini danışmanlık ve rehberlik hizmeti sunmak amacıyla ilimizde kurulan ADRB (Aile ve Dini Rehberlik Bürosu) sayısı 2023 yılı itibarıyla 9 olmuştur.

2023

9

ADRB
Aile ve Dini
Rehberlik Bürosu

**Aile olmak,
sevinci ve kederi, varlığı ve yokluğu
paylaşmaktır.**

8 Mart

Dünya Kadınlar Günü Faaliyetlerimiz

Kadının onurunu ve toplumsal konumunu hedef alan, onu cinsiyeti üzerinden ayrımcılığa tabi tutan her türlü düşünce ve davranış İslam'a aykırıdır. Yüce dinimiz İslam'a göre, insanlık paydasında buluşan kadın ve erkeğin dünyada bulunuş gayesi, Allah'a itaat ve yaratılmışlara merhametle yeryüzünde iyiliğin egemen olması için gayret etmektir. Kulluk sorumluluğu ve insanlık değeri açısından kadın ve erkek arasında hiçbir fark yoktur.

8 Mart Dünya Kadınlar Günü Temaları;

2013 - "İslam ve Kadın Onuru"

2014 - "Kadınların ve Kız Çocuklarının Eğitimi, İslam'ın Kadın Eğitime Verdiği Değer, Kadına Verdiği Değer"

2015 - "Mülteci Kadınlar"

2016 - "Göç Bağlamında Kadın ve Dayanışma"

2017 - "Bilgi ve Değer Bağlamında Kadın"

2018 - "Adalet ve Hakkaniyet Bağlamında Kadın"

2019 - "Geçmişten Geleceğe Kadın ve Toplum"

2020 - "Üretim ve Tüketim Ekseninde Kadın"

2021 - "Manevi Hayatta İzdüşümleri ile Kadın"

2022 - "Değişen Dünyada Kadın Olmak"

2023 - "Deprem, Olağanüstü Haller ve Kadın" temaları belirlenmiş ve bu kapsamda ülke genelinde olduğu gibi ilimizde de halkımıza yönelik konferans, panel, seminer vb. etkinlikler düzenlenmiştir.

Nikâh

“Aile Kurumu Güçlendikçe Toplum Daha Da Güçlenecektir.”

‘Ey insanlar! Şüphesiz sizi bir erkek ile bir dişiden yarattık, tanışasınız diye sizi kavim ve kabilelere ayırdık...’(Hucurat 49/13)

Bir annenin kalbinin derinliklerindeki sevgi ve özlem, bir babanın yüreğinin genişliği, eşler arasındaki sadakatin derinliği, bir evlâdın anne-babaya gösterdiği saygının asaleti ancak bir aile olmakla anlaşılabilir. Bir kadınla bir erkeğin evlilik birliği kurmasını sağlayan, yasal bir işlem olmaktan öte sağlıklı nesiller yetiştirmenin teminatı olan nikâh büyük öneme sahiptir.

Aralık 2017’de il ve ilçe müftülüklerine resmi olarak nikâh kıyma yetkisi verilmesiyle bugüne kadar birçok çiftin nikâhında il ve ilçe müftülerimiz görev almıştır.

Bu kutsal görevin müftülerimize tevdi edilmesiyle milletimizin teveccühü kazanılmış ve müftülüğümüze müracaat ederek kıyılan **nikâh sayısı 412’ye** ulaşmıştır.

Din İstismarı ile Mücadele Faaliyetlerimiz

Diyanet İşleri Başkanlığı, dini istismar ederek milletimizin birlik ve beraberliğini bozmak isteyen, din kılıfı altında çıkar hesabı yapan, Müslümanlara zarar verme konusunda sınır tanımayan ve genç nesilleri kötü emellerine alet eden FETÖ, DEAŞ, PKK/PYD, Boko Haram, eş-Şebab gibi İslam dünyasını kana bulayan örgütlere karşı halkı bilinç düzeyinde uyarmakta, sahih bilgiye dayalı din hizmeti, yaygın din eğitimi ve irşat faaliyetleriyle halkımıza manevi rehberlikte bulunmaktadır.

“Ümmetin Birlik ve Beraberliğini Tehdit Eden Din İstismarı”

Bu çerçevede, 2023 yılı itibarıyla Sakarya'da din istismarıyla mücadele kapsamında **8.752** vatandaşımıza ulaşılmıştır.

Gençlik Faaliyetlerimiz

- "Gençliğe Değer"
- "Geleceğimiz: Gençliğimiz"
- "Gençlere Yatırım Geleceğe Değer Katar"
- "Zamanın Ruhu ve Gençlik"

Gençlik Koordinatörlerimiz

Gençlere yönelik hizmetlerin sistematik bir şekilde gerçekleştirilmesini, ortak konuların eş zamanlı olarak işlenebilmesini, koordinasyonun dinamik bir teşkilat yapısıyla sürekliliğini sağlamak amacıyla; ilimizde ve ilçelerimizdeki gençlik koordinatörleri, gençlerle birebir faaliyetler yürüttükleri gibi, kurumlar arası iş birliği esasına dayanarak proje bazlı çalışmalar da üretmektedir. Gençlerin dini bilgilerini artırmak, milli ve manevi değerlerimize uygun sosyalleşmelerine imkân oluşturmak, gençleri cami ve din görevlileri ile buluşturacak örnek projeler üretmek, bu sayede doğru din eğitimi almış, ahlaklı, kendisine, ailesine, dinine ve vatanına faydalı bir gençlik oluşmasına katkı sağlamak amacıyla ilimizde gençlerle alakalı pek çok seminer, konferans vb. faaliyet yapılmıştır.

Gençlik Kamplarımız

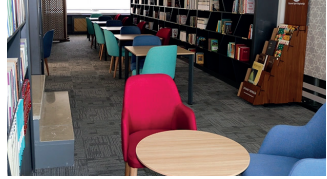
Gençlerimiz sanal dünyanın pençesinde kendilerini kaybetmekte, reel dünyanın dışında farklı bir yaşam tarzı içerisinde hayatlarına devam etmektedirler. Gençlerimiz; her şeyin sanal olmadığını sosyal paylaşımın sadece belirli siteler ve forumlarda değil, görünür âlemde kendini bulduğunu kamplar vesilesiyle öğrenmektedir. Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından düzenlenen gençlik kamplarına Başkanlığımız da maneviyat istasyonlarıyla, liyakatli din görevlilerimiz vasıtasıyla katkı sağlamaktadır. Bu kapsamda ilimizden pek çok gencimiz gençlik kamplarına katılarak bu etkinliklerden istifade etmiştir.

Gençlik Merkezlerimiz

Başkanlığımızın gençlik çalışmalarının programlı bir şekilde yürütülmesine katkı sağlamak amacıyla gençlerimize çok yönlü hizmet imkânı sunulabilmesi için Diyanet gençlik merkezleri açılmaktadır. 2019 yılı içerisinde 81 il merkezinin tamamını kapsayacak bir şekilde çoğaltılması hedeflenen bu merkezlerin, her gün açık tutularak gençlerin her zaman rahatlıkla uğrayabilecekleri mekânlar olması amaçlanmaktadır. Bu merkezlerimizde kütüphane, bilgisayar odası, spor alanı, yemekhane ve çok amaçlı salonlar bulunması, gençlerimizin belirli aralıklarla bir araya gelip beraber faaliyet yaptıkları ve hoşça vakit geçirdikleri nezih mekânlar olması hedeflenmektedir. İlimizde **26 adet Diyanet Gençlik Merkezi** bulunmaktadır.

“Gençliğe Değer” projesi kapsamında **140.974** gencimize ulaşılmıştır.

“GENÇLİĞE DEĞER PROJEMİZ” Kapsamındaki Faaliyetlerimiz

Mevlid-i Nebi Haftası etkinlikleri kapsamında başlatılan önemli projelerden biri il ve ilçelerde başlatılan ‘Gençliğe Değer Projesi’dir. Bu proje kapsamında her bir din görevlisinin en az 10 gencimize ulaşması, onlarla birebir irtibat kurarak gençlik çalışması yapılması hedeflenmektedir. Proje il ve ilçelerde müftülüklerimizdeki gençlik koordinatörlerince yürütülmektedir. Projede arzu edilen hedeflerin gerçekleştirilebilmesi, verimin artırılması amacıyla görev alan din görevlilerine eğitim verilmektedir. İl ve ilçe müftülüklerimizde din görevlilerimiz teşvik edilmekte ve onlara rehberlik yapılmaktadır. Gençlik halkaları oluşturularak gençlere ulaşmaya çalışılmaktadır. İlimizde **“Gençliğe Değer” projesi kapsamında 140.974 gencimize ulaşılmıştır.**

“ŞEHİTLERİMİZİN EMANETİ, EMANETİMİZDİR!”

Şehit ailesi olmak, gazi olmak, değerleri uğruna canını feda edecek bir yüreğe sahip olmak hem dünyada hem ahirette büyük bir onurdur.

Canları pahasına vatani müdafaa eden, haklarını ödeyemeyeceğimiz şehit ve gazilerimize bir vefa borcu olarak devletimizin sunduğu imkânlardan biri de, onların emanetlerini kamsusal alanda istihdam etmektir. Diğer kurumlarda olduğu gibi Müftülüğümüz bünyesinde de şehit yakını ve gazilerimiz istihdam edilerek görev yapmaktadır.

İlimizde istihdam edilen şehit yakını ve gazi olan personel sayısı 2023 yılı itibarıyla 4’tür.

Hafızlık Eğitimi

Kur'an'ı Taşıyan Gönüller: Hafızlarımız

Gerçek anlamda hafızlık, Kur'an-ı Kerim'i akla ve kalbe yerleştirmek, hayata ve ahlaka kılavuz yapmak, anlayarak aydınlattığı yoldan yürümektir. Bu doğrultuda ülkemizde çok sayıda hafız yetişmiş ve yetişmeye devam etmektedir. Ayrıca yeni uygulamaya konulan 'Kur'an'ı Anlama Projesi' ile hafızlarımızın Kur'an okurken mana boyutuna da vâkıf olmaları hedeflenmektedir.

Hafızlık eğitimi, Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesindeki Kur'an kurslarında verilmektedir. Başkanlığımız bugünün şartları ve imkânları çerçevesinde hafızlık eğitimini daha etkin ve verimli bir hale getirmek amacıyla yeni bir anlayış ve uygulamayı yürürlüğe koymak için çalışmalarına devam etmektedir. Bu çalışmalar çerçevesinde merkezi konumda bulunan, fiziki açıdan gerekli donanımına sahip kurslarda hizmetin gerektirdiği yeterliliğe sahip öğreticiler vasıtasıyla hafızlık eğitimi verilmektedir. İlimizdeki hafızlık belgesi alan erkek ve kız öğrenci sayısına ilişkin veriler aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

HAFIZLIK BELGESİ ALAN KIZ ÖĞRENCİ SAYISI

2002

2023

HAFIZLIK BELGESİ ALAN ERKEK ÖĞRENCİ SAYISI

2002

2023

2014-2023 yılları arasında Sakarya ilimizde **2.703**
toplam hafızlık belgesi alan öğrenci sayısı

Okul-Kur'an Kursu İş Birliğine Dayalı

Örgün Eğitimle Birlikte Hafızlık Projesi

“Okulla Birlikte Hafızlık İmkani”

Başkanlığımız ve Milli Eğitim Bakanlığı iş birliğinde hazırlanan proje; örgün eğitime devam eden ve aynı zamanda hafızlık yapmak isteyen öğrencilerin, hafızlık eğitimi ile hafızlık sonrası eğitim öğretim süreçlerinin etkin, verimli ve sistematik bir şekilde gerçekleştirilmesini amaçlamaktadır. Belirlenen imam-hatip okulları ile Kur'an kursları iş birliğinde gerçekleştirilecek hafızlık eğitimi çerçevesinde hafızlık sonrası eğitim öğretim süreçlerine ilişkin mesleki, akademik, sosyal, kültürel, sportif ve ahlaki gelişim alanlarının destekleneceği faaliyetler gerçekleştirilmektedir.

İlimizde **2023 yılı itibarıyla 4 adet hafızlık proje okulu** bulunmaktadır. Bu okullarda 2023-2024 eğitim-öğretim döneminde öğrenim gören **öğrenci sayısı 639**'dur. İlimizde, bu proje okulunda eğitimin başladığı tarihten bugüne kadar **596 öğrenci mezun** olmuştur.

2023

○ 4

**Sakarya
Hafızlık
Proje
Okulu**

İhtiyaç Odaklı Kur'an Kursları

7'DEN 70'E HERKES İÇİN KUR'AN KURSU

2012 yılında Türkiye genelinde uygulanmaya başlayan "İhtiyaç Odaklı Kur'an Kursları" programı, din eğitimi almak isteyen her vatandaşın hizmetlerimize ulaşma imkânı sunmuştur. Öğrenciyi merkeze alan bu sistem sayesinde gerek mesai saatleri dışında gerekse hafta sonu dersleriyle Kur'an eğitimi, talebe uygun biçimde süreklilik kazanmıştır. Diyanet İşleri Başkanlığı koordinesinde her yaş grubuna yönelik Kur'an-ı Kerim eğitimi ve İslam dini esasları ile ilgili bilgilerin verildiği ihtiyaç odaklı Kur'an kursu sayısı; 2002-2003 Eğitim-Öğretim Yılı'nda 87 iken 2023-2024 Eğitim-Öğretim Yılı'nda 101'e ulaşmıştır.

Sakarya
Toplam
Kur'an Kursu
Sayısı

2023

○ 482

Yaz Kur'an Kursları

“Camiler Çocuk Dolsun, Ahlakı Kur'an Olsun”

2012 yılında 5. sınıf öncesi çocuklara da cami ve yaz Kur'an kursu kapılarının açılmasıyla birlikte, her yıl üç milyonu aşkın çocuk Kur'an-ı Kerim ile buluşmaktadır. Öğrencilerimiz kurslarda Kur'an-ı Kerim, itikat, ibadet, siyer ve ahlak dersleri görmektedir. Ayrıca 81 il ve tüm ilçelerinde yaz Kur'an kursu öğrencilerine yönelik 'Mahremiyet Bilinci', 'Çevre Ahlakı' ve 'Bağımlılıkla Mücadele' gibi seminerler de düzenlenmektedir. Sakarya'da 2002 yılında 26.711 olan yaz Kur'an kursu öğrenci sayısı 2023 yılı itibarıyla 43.278'e ulaşmıştır.

YAZ KUR'AN KURSU ÖĞRENCİ SAYISI

2002

26.711

2023

43.278

4-6 Yaş Kur'an Kursu

“Minik Kalplerde Kur'an Sevgisi”

'Beşikten mezara kadar ilim öğreniniz.' emri doğrultusunda, çocuklarımızın yaşları gereği ihtiyaç duydukları gelişim süreçlerine katkıda bulunmak, İslam dininin değerlerini öğretip Allah'ı ve Peygamber'i sevgi temelinde tanıtmak, çocuklara değerler eğitimi vermek amacıyla 2013 yılında pilot uygulama olarak başlayan 4-6 yaş Kur'an kursları, Başkanlığımıza bağlı olarak hizmet vermektedir.

4-6 yaş Kur'an kurslarımızın sayısı, halkımızın talebi doğrultusunda giderek artış göstermektedir. 2022-2023 yılı eğitim öğretim döneminde ilimizdeki **156 adet 4-6 yaş Kur'an kursu ile çocuklarımıza eğitim verilmektedir.**

Mültecilere Yönelik Kur'an Kursu Eğitimi Hizmetlerimiz

“Ülkemizin Mazlum Misafirleri”

İnsanların zorunlu nedenlerle başka diyarlara göç etmesi insanlık tarihiyle yaşıttır. Günümüz dünyasında savaş, işgal vb. sebeplerle her yıl yüz binlerce insan mülteci durumuna düşmektedir. Kimsesizlere kucak açmak, İslam medeniyetinin en temel hususiyetlerinden birisidir.

İçişleri Bakanlığıyla mülteci kardeşlerimiz için gerek kamplarda gerekse diğer mekânlarda sosyal ve kültürel hizmetler yanında din eğitimi ve din hizmetlerine yönelik pek çok çalışma yapılmaktadır. Bu çalışmalar, söz konusu muhatap kitlenin sahil bilgiler ışığında din eğitimi almalarını, dini görünümü terör örgütlerinin propagandaları karşısında bilinçlenmelerini, toplumdaki birlik, beraberlik ve kardeşlik ruhunun güçlendirilmesini amaçlamaktadır.

SAKARYA İLİMİZE

2003-2023 YILLARI ARASINDA TOPLAM 5 MİLYAR 462 MİLYON TL

Yatırım Yaptık

23.999

Elektrik
Dağıtım Hattı
Uzunluğu (Km)

5.632

Doğal Gaz
Dağıtım Hattı
Uzunluğu (Km)

3,6 Milyar

Elektrik Sektörü
Yatırımları (TL)

1,7 Milyar

Petrol ve Doğalgaz
Sektörü
Yatırımları (TL)

Milli kaynaklarımızı önceleyen stratejimiz ile tüm enerji kaynaklarımızı sürdürülebilirlik ilkesi doğrultusunda milletimizin hizmetine sunarak son **21 yılda** “**Bağımsız Enerji, Güçlü Türkiye**” sloganıyla pek çok projeyi hayata geçirdik.

10,1 Milyon

Madencilik Sektörü
Yatırımları (TL)

2003 - 2023

enerji ve

tabii
kaynaklar

BAĞIMSIZ ENERJİ GÜÇLÜ TÜRKİYE

Geleceğin Türkiye'sini teminat altına alıyoruz.

Ülkemizin artan enerji talebini dikkate alıyor ve yerli ve milli enerji çözümlerine yöneliyoruz. Yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarına önem veriyor, yurtiçi enerji üretimini artırıyoruz. Yer altı ve yer üstü kaynaklarımızı ülke ekonomisine yüksek katma değer sağlayacak şekilde değerlendiriyoruz. Enerji sektörünü büyüterek geleceğin Türkiye'sini teminat altına alıyoruz.

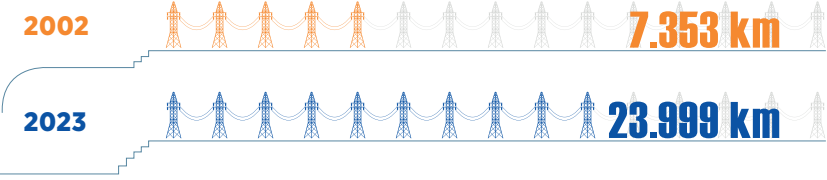
Enerji Altyapısını Güçlendirerek

Vatandaşlarımıza Sunulan Hizmet Kalitesini Artırdık

Sakarya'da son 21 yılda yaklaşık 3,6 milyar TL tutarında elektrik sektörü yatırımı yapıldı. Sakarya'da 2002 yılında 7.353 km olan elektrik dağıtım hattı uzunluğunu 23.999 km'ye çıkardık. Bu çalışmalarımızın ve yatırımlarımızın neticesinde Sakarya ilimizde 643.717 elektrik abonesinin aldığı hizmet kalitesini artırdık.

ELEKTRİK DAĞITIM HATTI UZUNLUĞU

Sakarya'ya 2002 yılında elektrik üretim tesisleri yatırımı dâhil 7,3 milyon TL enerji yatırımı yapılmışken, 2003-2023 (Haziran ayı sonu) yılları arasında 5,4 milyar TL, 2023 (Haziran ayı sonu) yılında ise 1,6 milyar TL enerji yatırımı yapıldı.

ENERJİ YATIRIMLARI

Son 21 yılda devreye giren yeni santraller ve kapasite artışları ile birlikte 1 milyar TL tutarında 481 MW kurulu güce sahip santral kazandırıldı. Ayrıca Sakarya ilimizde 114,6 MW toplam kurulu güce sahip 2 adet santralin inşası devam etmektedir.

481 MW
kurulu güce sahip santral kazandırıldı.

2 Adet
inşası devam eden santral

Yeraltı Zenginliklerimizi Ekonomimize Kazandırıyoruz

Enerji sektörünün tüm alanlarında yapılan yatırımlarla üretim kapasitesini artırdık.

Madencilik ile petrol ve doğalgaz sektörlerinde yatırımların önünü açtık.

2003-2023

10,1 Milyon TL
Madencilik Yatırımı

2003-2023

1,7 Milyar TL
Petrol ve Doğalgaz Yatırımı

21 yıl içerisinde yürütülen arama çalışmaları sonucunda bulunan rezervler;

TİTAN
1,5 Milyon Ton

KUVARS
246,5 Milyon Ton

Vatandaşlarımızın Isınma Sorununu Çözüyoruz

Sosyal Devlet olmanın gereği olarak Sakarya ilimizde ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza 2003'den 2023 yılı Haziran sonuna kadar toplam 205 milyon TL değerinde 332.835 ton kömür yardımında bulunulmuştur.

Tüm Şehirlerimize Doğal Gaz Ulaştırdık, Sıra İlçelerimizde

2023'te enerji alanında dev projelere imza atan Türkiye, doğal gaz ve petrol keşifleri, yenilenebilir enerji santralleri, sondaj ve sismik araştırma gemileri, dev doğal gaz depolama tesisleri ve uluslararası boru hatlarıyla enerjide merkez olmaya hazırlanıyor.

2003 yılında doğal gaz ile tanıştırdığımız Sakarya'da Adapazarı, Akyazi, Arifiye, Erenler, Ferizli, Geyve, Hendek, Karapürçek, Karasu, Kaynarca, Kocaeli, Pamukova, Sapanca, Serdivan, Söğütli ve Taraklı bölgelerine doğal gaz arzı sağladık. İlimizde şu an 346.582 sayaç bazlı doğal gaz abonesi bulunmaktadır. Sakarya'da doğal gaz dağıtım hattı uzunluğu 5.632 km'ye ulaştırıldı.

Doğal gaz dağıtım hattı

5.632 KM'ye ulaştırıldı.

SAKARYA İLİMİZE

2002-2023 YILLARI ARASINDA TOPLAM 5 MİLYAR 587 MİLYON TL

Yatırım ve Destek Sağladık

12

Yurt

17.367

Yurt Kapasitesi

75.666

Lisanslı Sporcu

208.939

Gençlik Merkezlerinde
Yapılan Faaliyetler

394

Spor Kulübü

112

Spor Tesisi

11

Gençlik Merkezi

54.847

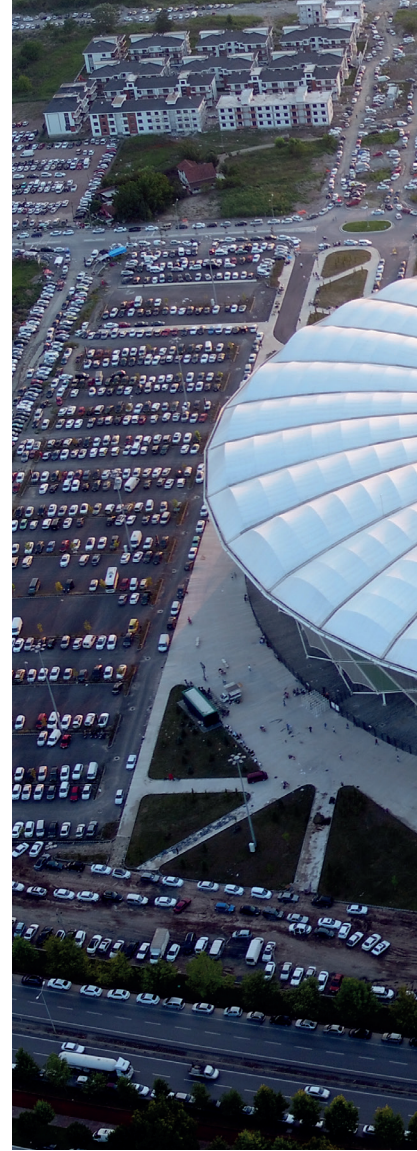
Gençlik Merkezleri
Üyesi

2002 - 2023

gençlik
ve
spor

Gençlik Değişimin ve Gelişimin Öncüsü

Gelişen ve değişen dünyada daima yeni kalan, inovatif düşünebilen, donanımlı ve geleceğe karşı duyarlı bir gençlik anlayışıyla çalışıyor, yarının dünyasını inşa edecek gençlerimizin imkan ve kabiliyetlerini daima artırıyoruz.

Sakarya Stadyumu

Sakarya Gençlik ve Spor Tesisleri

İlimizde Yapılan Spor Tesisleri

- 2002-2023 yılları arasında **2.593.204.464 TL** yatırımla 54 spor tesisi kazandırdık.
- Adapazarı İlçesine Çok Amaçlı Spor Salonu yapımı
- Karapürçek Futbol Sahası yapımı
- Yenikent Spor Salonu yapımı
- Karaman Spor Kompleksi yapımı
- Olimpik Yüzme Havuzu yapımı
- Arifiye Sentetik Çim Yüzeyle Futbol Sahası yapımı
- Hendek 1500 Kişilik Spor Salonu yapımı
- 5000 Kişilik Spor Salonu yapımı
- Hacımercan Futbol Sahası Yapımı
- 25.000 Kişilik Yeni Sakarya Stadyumu Yapımı
- Açık Atletizm Pisti yapımı
- Hendek Servetiye Sentetik Futbol Sahası Yapımı
- Kapalı Atletizm Pisti Yapımı
- Adapazarı Yenikent Spor Salonu Yanına Sentetik Çim Yüzeyle Futbol Sahası
- Adapazarı Yenikent Spor Salonu Yanına Sentetik Çim Yüzeyle Futbol Sahası yapımı
- Yeni Sakarya Stadyumu Tribün Altına Sporcu Eğitim Merkezi (Spor Lisesi) yapımı
- Stadyum Yanına 3 Adet Açık Tenis Kortu
- Stadyum yanına 2 Adet Açık Halı Saha ve 1 Adet Sentetik Çim Yüzeyle Futbol Sahası yapımı
- Söğütlü Spor Salonu yapımı
- Geyve Sentetik Çim Yüzeyle Futbol Sahası yapımı
- Sakarya Olimpik Yüzme Havuzu
- Nem Alma Cihazı Yapımı
- Merkez ve İlçe Tesislere 9 Adet Tenis Kortu Yapımı
- 4 Adet Portatif Havuz Yapımı
- 3 adet portatif havuz yapımı
- Hendek Yeşilyurt Futbol sahasına sentetik zeminli futbol sahası, tribün ve soyunma odası yapım işi

İlimizde Yapılan Bakım-Onarım Çalışmaları:

2002-2023 yılları arasında
137.836.124 TL harcanarak **112 adet**
spor tesisinin bakım-onarımı
yapılmıştır.

Sakarya Gençlik Merkezi

Pamukova Has Oda

Bakacak Kamp Merkezi

Kapalı Atletizm Pisti

Spor Toto Destekleri Tesis Sayımız Artıyor

- Sakarya İlimize 2002-2023 yılları arasında reklam karşılığı olarak 472.955.515 TL tutarında 12 spor tesisi kazandırdık.

İlimizde Yapılan Spor Tesisleri

- Ferizli Spor Salonu Yapımı
- Akyazı Kuzuluk Sentetik Çim Yüzeyle Futbol Sahası Yapımı
- Ferizli Sentetik Çim Yüzeyle Futbol Sahası İle Soyunma Odaları Ve Portatif Kapalı Çelik Tribün Yapımı
- Havalı Silahlar Atış Poligonu Yapımı Kaynarca Futbol Sahası Yapımı
- Akyazı Batakköy Sentetik Çim Yüzeyle Futbol Sahası Yapımı
- Taraklı Futbol Sahası Yapımı
- Ferizli Sentetik Çim Yüzeyle Futbol Sahası Yapımı
- Pamukova Sentetik Futbol Sahası Yapımı
- Akyazı Recep Tayyip Erdoğan Spor Kompleksi
- Pamukova Spor Salonu Yapımı
- Karapurçek Spor Salonu

Deneyap Atölyeleri

Deneyaplarda, ortaokul ve liseye başlangıç çağındaki gençlerimiz Tasarım ve Üretim, Robotik ve Kodlama, Elektronik Programlama ve Nesnelerin İnterneti, Nanoteknoloji ve Malzeme Bilimi, Havacılık ve Uzak Teknolojileri gibi toplam 10 başlıkta 36 ay süreli ücretsiz eğitimler almaktadırlar. 3 yıllık bu süreçte, hem temel teknoloji yetkinlikleri, hem özel ilgi alanlarında derinleşme, hem de proje üretme kabiliyeti elde etmektedirler. Bu kapsamda ilimizde 2020 yılında kurulan DENEYAP atölyelerinden 2020-2021 yılında 160 genç, 2021-2022 yılında 150 genç, 2022-2023 yılında 130 genç faydalanmıştır.

Spor Hizmet ve Faaliyetleri

SAKARYA'NIN LİSANSLI SPORCU SAYISI

2002

32.837

2023

75.666

SAKARYA'DAKİ SPOR KULÜP SAYISI

2002

115

2023

394

Kadrolu, sözleşmeli ve işçi olarak 25 branşta 96 antrenörümüz görev almaktadır.

Sportif Yetenek Taraması

- İlimiz 16 ilçesinde geçtiğimiz yıl taramaları gerçekleştirilen 1.244 öğrencimizin eğitimleri il antrenörlerimiz eşliğinde devam ediyor. 19 spor tesisinde 50 antrenör ile sürdürülen eğitimlerde 5. ay geride kalırken öğrencilerimiz 'Sporcu Kliniğine ilk adım 8-12 yaş eğitim modülü programına göre temel motorik hareketleri kazanıyorlar. Eğitimlere devam eden öğrencilerimizin Mayıs ayı sonu itibarıyla kapsamlı testleri yapılarak branş yönlendirilmesi aşamasına geçilecektir. Aynı zamanda geçtiğimiz dönemde eğitimlerini tamamlayan 510 öğrencimizin ise program kapsamında spor branşlarına yönlendirmeleri sağlanmıştır. 2017-2023 yılları arasında ilimizde 33.809 öğrencinin taraması gerçekleştirilmiştir.

Sakarya İli Yurt-Kredi/Burs Hizmetleri

Sakarya'daki Yurtların Kapasitesi

- 2002'de günlük 0,50 kuruş, aylık 11 TL olan beslenme yardımını 2023 yılında 120 TL'ye yükselttik. 2002 yılında aylık 11 TL olan beslenme yardımını 2023 yılında 3.600 TL'ye çıkarttık.
- Öğrencilerin talepleri doğrultusunda 1 Ekim 2010 tarihinden itibaren hafta sonu ve resmi tatil günlerinde de beslenme yardımı vermeye başladık.

YURT KAPASİTE SAYISI

2002

2.868

2023

17.367

Özel Yurtlar Beslenme ve Barınma Desteği

- Bakanlığımız yurtlarında barınan öğrencilere sunulan barınma imkânı ve beslenme desteğinin yanı sıra vergi muafiyeti tanınan vakıf ve kamu yararına çalışan dernek yurtlarında kalan öğrencilere de karşılıksız barınma ve beslenme yardımı sağlıyoruz.
- Bu kapsamda, Sakarya'daki 10 yurttaki 907 öğrenciye (mart-nisan-mayıs-haziran 2023 dönemi deprem zamanına olduğundan öğrenci sayımız azalmıştır.) öğrenciye 2022-2023 eğitim döneminde 24.504.581,92 TL beslenme ve barınma yardımı yaptık.

Bursları Artırdık

- Üniversite öğrencilerinin kredi ve burs miktarlarını lisansta 2.000, yüksek lisansta 4.000, doktora 6.000 liraya yükselttik.

BURS VE KREDİ ALAN ÖĞRENCİ SAYILARI

2002

7.467

2023

24.812

Gençlik Hizmet ve Faaliyetleri

11	Gençlik Merkezi Sayısı
----	------------------------

7.076	Gençlik Kamplarından Yararlanan Genç Sayısı
-------	---

48.939	Gençlik Merkezi Faaliyet Sayısı
--------	---------------------------------

54.847	Gençlik Merkezi Üye Sayısı
--------	----------------------------

2002 - 2023

İçişleri

Açık Kapı

112 Acil Çağrı

Güvenli Okul
Güvenli Gelecek

KADES
Kadın Destek

Haydi Hayvan
Durum İzleme

AFAD
Acil ve Acil Durum
Yönetimi Başkanlığı

SİBERAY
Siber Suçlarla
Mücadele Daire
Başkanlığı

Çocuk Trafik
Eğitim Parkı

Nüfusmatik
Bireysel Nüfus
Hizmeti Noktası

Vefa Sosyal
Destek

Uyuma
Projesi

3'ü Bir Yerde

T.C. Kimlik Kartı

Mavi Kart

Güvenli Türkiye

Şehirlerimizi “dünyanın en güvenli şehirleri”, ülkemizi “dünyanın en güvenli ülkesi” yapmak için var gücümüzle çalışıyoruz.

Türkiye Yüzyılı’nda kara ve deniz sınırlarımızdan kent ve kırsal alan güvenliğine kadar hiçbir iç güvenlik başlığının bu toprakların sorunu olmasına izin vermemekte kararlıyız.

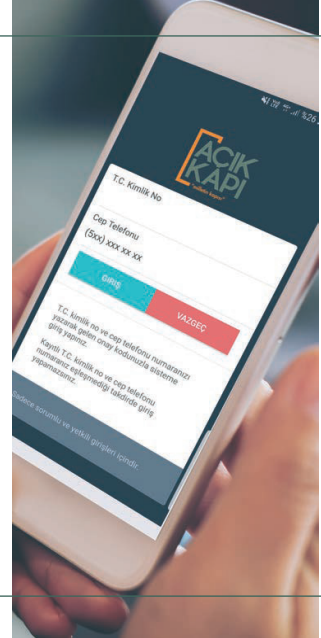

AÇIK KAPI PROJESİ

Amacımız;

- Hizmetlerde vatandaş memnuniyetini arttırmak,
  - Kamu hizmetlerini sunan kurumlarla vatandaş arasında karşılıklı iletişim ve güveni yükseltmek,
  - Vatandaşın talep ve beklentileri esas alınarak oluşturulacak politikalara temel sağlamak,
  - Kronikleşmiş sorunlara çözümler üretmektir.
- 2019 yılı içerisinde 113 ilçe kaymakamlığında Açık Kapı büroları faaliyete geçirilmiştir.
  - 2020 yılında 60, 2021 yılında 20 kaymakamlıkta daha Açık Kapı Birimi açılarak 81 il valiliği ve 241 ilçe kaymakamlığında olmak üzere toplam 322 Açık Kapı bürosu faaliyetine devam etmektedir.
  - 2022 Aralık ayı sonu itibarıyla 10 Açık Kapı bürosu daha vatandasa hizmet vermeye başlayacaktır.

Toplam

6.495.791

adet başvuru yapılmış olup,

bunların

> %99,82'si

sonuçlandırılmıştır.

Milletin kapısı olan Açık Kapı Projesiyle hizmetler hızlandırıldı; İlçelerimizde vatandaşlarla birebir iletişim kurularak, talep, şikâyet ve önerilerin etkin ve hızlı bir şekilde alınarak takip edilmesi, en kısa sürede sonuçlandırılması ve vatandaşa bilgi verilmesi amacıyla Kaymakamlıklarda Açık Kapı Bürosu oluşturulmuştur.

2018 yılında 458, 2019 yılında 631, 2020 yılında 33.569, 2021 yılında 9.315, 2022 yılında 4.653, 2023 yılında 6.779 olmak üzere Açık Kapı Şube Müdürlüğü'nün hizmete başladığı 02 Şubat 2018 tarihinden 31 Aralık 2023 tarihine kadar toplam 55.403 başvuru yapılmıştır. Bu başvuruların 55.403 adedi sonuçlandırılmış olup, çözümlenme oranı %100'dür. Bu başvuruların; 1.303'ü yüz yüze, 2.644'ü vatandaş mobil, 17.053'ü vatandaş internet, 34.403'ü www.turkiye.gov.tr adresi üzerinden yapılmıştır.

Acil Çağrıları Tek Çatı Altında Birleştiriyoruz

POLİS ACIL **JANDARMA ACIL** **SAHİL GÜVENLİK ACIL** **AFAD ACIL** **AMBULANS ACIL** **İTFAİYE ACIL** **ORMAN YANGIN ACIL**

YENİ NUMARAMIZ 112
TÜM ACIL ÇAĞRILAR, DAHA HIZLI MÜDAHALE İÇİN TEK NUMARADA BİRLEŞTİ

BİR BİR İKİ

112
ACIL ÇAĞRI

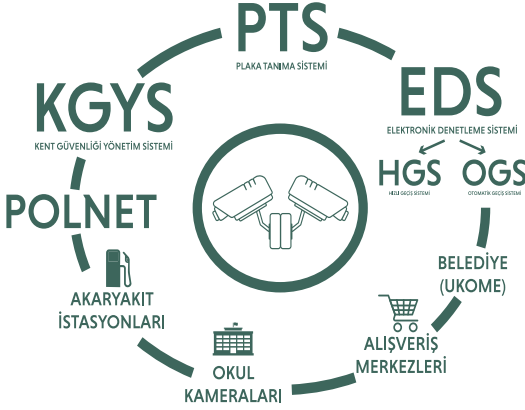
 TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

Acil çağrı numaralarının **81 ilde tek numara** (112) altında toplanması amacıyla 112 Acil Çağrı Merkezleri (AÇM), 2022 yılı sonu itibarıyla 81 ilde hizmet vermektedir. **Sakarya** 112 Acil Çağrı Merkezi 14.08.2018 tarihinde İtfaiye kurumunun entegre olmasıyla faaliyete geçmiştir. Daha sonra sırasıyla; 12.06.2019'da Sağlık ve Jandarma kurumları, 03.07.2019'da Emniyet kurumu, 15.01.2021'de Orman kurumu ve 01.06.2021'de tarihinde Afad kurumu entegre edilmiştir. 14.08.2018- 31.12.2023 tarihleri arasında 112 Acil Çağrı Merkezine 5.257.055 adet çağrı gelmiştir. Bu çağrıların 2.369.914 adedi kurumlara aktarılmış ve 1.509.964 adedi vakaya dönüşmüştür.

Kent Güvenlik Yönetim Sistemi

Hali hazırda **81** il ve **921** ilçede KGYS sistemi faaldir.

Proje tamamlandığında sistem,

25 bin 839 noktada
86 bin 131 kamerayla faaliyete geçecektir.

Kırsal ve kentte hedefimiz mevcut nokta ve kamera sayısını

%50 oranında arttırmaktır.

KAPASİTEMİZİ ARTTIRIYORUZ

15 Temmuz 2016'dan bugüne

%125
ARTIŞ

KGYS Nokta Sayısı
10 bin 954'ten
24 bin 697'ye
çıkartılmıştır.

%206
ARTIŞ

Kamera Sayısı
26 bin 469'dan
80 bin 989'a
çıkartılmıştır.

81 ilimiz ve 699 ilçe, suçlu önleme ve aydınlatmada büyük katkı sağlayan kamera ve plaka tanıma sistemlerinden oluşan Kent Güvenlik Yönetim Sistemi (KGYS)'ne kavuşturulmuş olup, mobil plaka tanıma sistemlerinin kullanımına başlanılmıştır.

2023 yılı itibarıyla Sakarya ilinde 341 Noktada, 999 KGYS ve 294 PTS sistemi kuruludur.

3'Ü BİR YERDE

- PASAPORT
- SÜRÜCÜ BELGESİ
- KİMLİK KARTI

2 NİSAN 2018

tarihi itibarıyla kimlik kartı, sürücü belgesi ve pasaport başvuruları nüfus müdürlüklerinden alınmaktadır.

Nüfus Müdürlüklerimizde
25 MİLYON
vatandaşımıza yüz yüze hizmet verilmiştir.

3'ü Bir Yerde uygulaması ile Sürücü Belgesi, Pasaport, Kimlik Kartı verme işlemleri tek bir biometrik veri ile yapılmakta olup, başvurudan itibaren 1+3 günde kimlik kartının vatandaşa teslimi sağlanmaktadır.

Yerel Mimariye ve Engelli Erişimine Uygun Yeni Hükümet Konakları

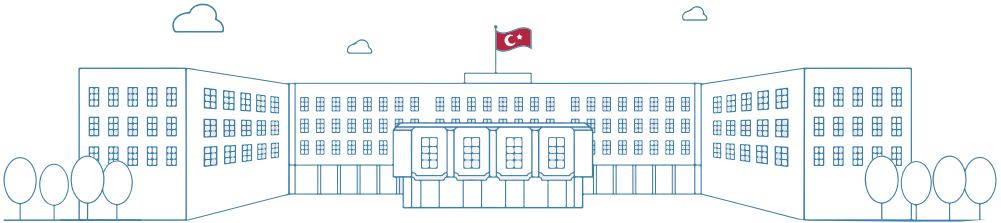
Vatandaş odaklı hizmet anlayışı çerçevesinde, kamu hizmetlerinin en iyi şekilde sunulmasını sağlayan ve buldukları yörenin tarihi ve kültürel dokusuna uygun, yerel mimariyi ön plana çıkaran tarzda hükümet konaklarının yapılması noktasında yoğun bir gayret içindeyiz.

Bakanlığımızca hükümet konaklarının yapımına başlanılan 2009 yılından 2022 yılı Aralık ayına kadar 20'si II Hükümet Konağı olmak üzere toplam;

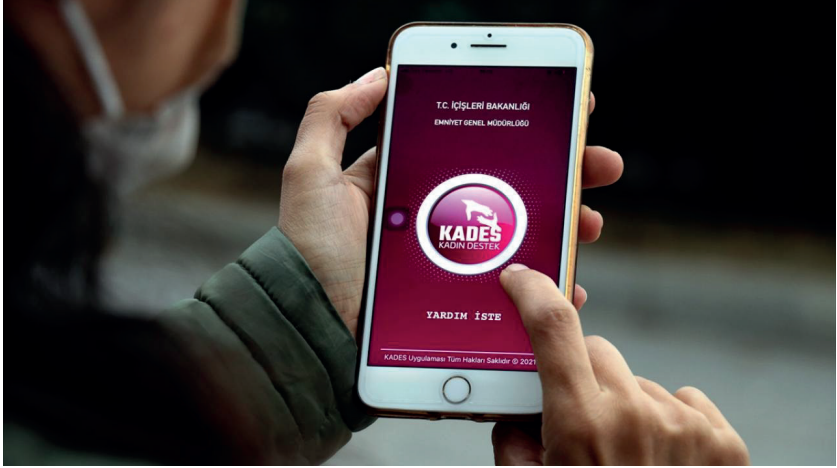
225 Hükümet Konağı
tamamlanarak hizmete açılmıştır.

Sakarya ilinde Ferizli İlçesi Hükümet Konağı yapımına 08.05.2005 tarihinde başlanmış olup, 19.12.2008 tarihinde bitirilerek hizmete açılmıştır. Karapürçek Kaymakamlık binasının yapımı ise 2009 yılında tamamlanmış olup, hizmete açılmıştır. Geyve Hükümet Konağı 2019 yılı Kasım ayında yapımı tamamlanarak hizmet verilmeye başlanılmıştır.

KADES Uygulaması

Uygulamayı İndiren Kişi Sayısı
(1 Aralık 2022)

4.426.558

İhbar Sayısı
(1 Aralık 2022)

569.917

Kadınların daha etkin biçimde korunmasına yönelik tedbirler Bakanlığımızca büyük bir hassasiyetle yerine getirilmektedir.

Akıllı telefon kullanıcısı kadınların, sanal mağazalardan indirebileceği **“Kadın Acil Destek Uygulaması (KADES)”** ile aile içi ve kadına yönelik şiddet olaylarının mağduru oldukları acil durumlarda cihaz konum bilgisini açarak bir tuşla **112 Acil Çağrı Merkezi’ne** ulaşmalarını sağlayan ve sonrasında olay yerine en yakın ekip ve devriyenin sevk edildiği uygulama 24/03/2018 tarihinde hizmete girmiştir. **Fransa ve Belçika** da uygulamayı örnek almıştır.

AFAD

2009 yılında afetlerle ilgili olarak görev yapan İçişleri Bakanlığına bağlı Sivil Savunma Genel Müdürlüğü, Bayındırlık ve İskân Bakanlığına bağlı Afet İşleri Genel Müdürlüğü ve Başbakanlık'a bağlı Türkiye Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü'nü birleştirerek Başbakanlık'a bağlı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) kuruldu. AFAD ile yetki ve sorumlulukları tek bir çatı altında topladık. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile ilgili yapılan düzenlemeler kapsamında, 15 Temmuz 2018 tarihinde yayımlanan 4 No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile AFAD, İçişleri Bakanlığına bağlanmıştır. AFAD, afetlerin meydana gelmesinden önce hazırlık ve zarar azaltma, olay sırasında yapılacak müdahale ve olay sonrasında gerçekleştirecek iyileştirme işlemlerini en kısa sürede yerine getirmektedir.

AFAD geliştirilen kapasite, insan kaynakları ve üretilen projelerle Türkiye'yi sürdürülebilir bir kalkınma modeline doğru taşımakta ve 2023'ün Türkiye'sine adım adım yaklaşırken afet yönetiminde önemli bir sistem ve teknolojik dönüşüm gerçekleştirmektedir.

İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü

6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremleri nedeniyle Sakarya İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğüne; 389 personel, 65 araç, 644 AFAD Gönüllüsü ve 2.899 İldeki diğer kurumlardan personel görevlendirilmiştir.

-AFAD'ın kurulduğu 2009 yılından günümüze kadar Sakarya AFAD olarak gerçekleşen 1025 afet ve acil durum olayına (heyelan, su taşması, boğulma, mahsur, trafik kazası, kayıp vb.) hızlı ve etkili bir şekilde müdahale edildi. Bu olaylarda 1.489 vatandaşımız kurtarıldı. 2013 yılından bu zamana kadar ilimizde afet farkındalığının artırılması ve yaygınlaştırılması amacıyla toplam 1.262.706 kişiye afet farkındalık eğitimleri verildi.

-İRAP Deprem Afeti Eylemleri kapsamında belirlenen Yapı Stoku çalışması kapsamında 291.860 adet binanın veri girişi tamamlanmıştır.

-2014 yılından bugüne kadar vatandaşa yardım kapsamında yangın, sel, fırtına olayları için Başkanlığımızdan gönderilen acil yardım ödeneği 6.743.360 TL yapılmıştır.

-2014 yılından bu yana oluşan sel olayları sonucunda 4123 Sayılı Kanun'a göre Belediyelere Acil Yardım Ödeneği 188.526.959 TL gönderilmiştir.

İl Göç İdaresi Müdürlüğü

2009 yılında 130 olan toplam personel sayımızı 2022 yılında 236'ye yükselttik. Afet ve Acil Durum Hallerinde kritik öneme sahip arama kurtarma personel sayımızı da 70 den 98' e çıkardık. Aynı dönemde arama ve kurtarma araçlarımızın sayısını da 7'den 12 'ye yükselttik. Geçtiğimiz yıllarda ilimizde yaşanan çeşitli afetler nedeniyle ikamet ettikleri konutlarında yer alan eşyaları maddi zarara uğrayan vatandaşlarımıza 9.841.918 TL acil yardım ödemesi yaptık.

2022 yılı itibariyle ilimizde gerçekleştirilmeye başlanan eğitim ile 293 sınıf açılmış olup, 9752 erkek, 7883 kadın toplam da 17.635 yabancıya eğitim verilmiştir. 2023 yılı itibariyle eğitim için 17 sınıf daha açılmış olup, toplam sınıf sayısı 310 sınıfa ulaşmıştır. 2023 yılı içerisinde 65 erkek, 60 kadın olmak üzere toplam 125 yabancıya daha eğitim verilerek 2022-2023 yılı toplam 18.106 yabancı olmak üzere 101 farklı ülke vatandaşı yabancıya Sosyal Uyum ve Yaşam Eğitimi verilmiştir.

İl Emniyet Müdürlüğü

-Kaçakçılık ve organize suçlarla mücadele şube müdürlüğüne (2006) yılından itibaren yapılan ve operasyonel çalışmalarda faili firar olaylarında (2012 ve 2019) yılları içerisinde artış gözlemlenmektedir.

-GİM Şube Müdürlüğü'nün kuruluşundan bu yana göçmen kaçaklığı suçlarında artış gözlemlenmektedir.

İlimiz genelinde 2023 yılı itibariyle 999 adet KGYS ve 294 adet PTS sistemleri mevcuttur.

SAKARYA İLİMİZE

2002-2023 YILLARI ARASINDA TOPLAM 498 MİLYON TL

Yatırım ve Destek Sağladık

3.617

Kayıtlı Eser

16 Adet

Halk Kütüphanesi

505.000 TL

Sinema Alanına
Destek
(2002-2023)

73 Milyon TL

Kültür Varlıkları
Restorasyonuna
Destek

Ülkemizin değerlerini ortaya çıkarıp korurken, sahip olduğumuz turizm potansiyelini en iyi şekilde kullanmak için önemli çalışmalar yürütüyoruz.

2002 - 2023

kültür ve turizm

282

Tiyatro Oyunu

100.973

Seyirci

479

İşletme Belgeli
Konaklama
Tesisleri

533.105

İşletme Belgeli
Tesislerde
Konaklayan
Kişi Sayısı
(2023)

Türkiye'nin dört köşesinde **Her Mevsim Turizm**

Türkiye sahip olduğu dört mevsim turizm potansiyeli ve zengin kültürünün, Dünya Kültür Mirası Listesi'ndeki 19 varlığı, farklı alanlardaki 500'e yakın nitelikli müzesi, 47 sanal müzesi, dünya sanat fuarları ve galerileri olmak üzere sahip olduğu kültür merkezleri ve salonları, kültürel bilinç geliştirmeye dönük yaptığı çalışmalarla, potansiyelini her geçen gün daha da artırmaktadır. Ülkemiz 2023 Turizm Vizyonu kapsamında uluslararası alanda turist sayısı ve turizm geliri bakımından dünyanın ilk beş ülkesinden biri olmayı amaçlanmaktadır.

Sakarya-Maden Deresi

Kültür Merkezi Yapımına Önem Verdik

Yapımı tamamlanan Sakarya Ahmet Faik Abasıyanık Kültür Merkezi hizmet binası için yıllar itibarıyla toplam 452.228.152 TL harcama yapılmıştır. Ancak bina 2016 yılında Sakarya Valiliği tarafından, şehrin ilk kongre merkezinin inşa edilmesi amacıyla yıkılmıştır.

Sakarya Ahmet Faik Abasıyanık Kültür Merkezi

Kültür Varlıklarımız Teşviklerimizle Daha İyi Korunuyor

Gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde bulunan taşınmaz kültür varlıklarının korunması, bakım ve onarımı için 2005-2023 yılları arasında 17.370.662 TL maddi destek sağladık.

Müzelerdeki Kayıtlı Eser Sayısında Artış Sağladık

Sakarya Müzelerinde kayıtlı eser sayısı;

2002
1.148 adet

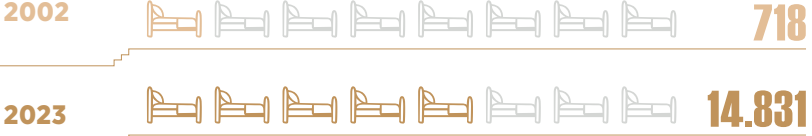

2023
3.617 adet

Sakarya Turizmde Atağa Kalkıyor

Sakarya'da yerel yönetimlerin turizm altyapı yatırım projelerine 2002-2023 yılları arasında 64,6 milyon TL destek sağladık. Bu sayede Sakarya'daki İşletme Belgeli konaklama tesisi sayısı, yatak kapasitesi ve tesislerde konaklayan kişi sayısı her gün artmaktadır.

İŞLETME BELGELİ KONAKLAMA TESİSİ YATAK KAPASİTESİ

İŞLETME BELGELİ KONAKLAMA TESİSİ

İŞLETME BELGELİ TESİSLERDE KONAKLAYAN KİŞİ SAYISI

Bakanlık Belgeli Seyahat Acentesi Sayısı
Sakarya ilinde bakanlık belgesi acentesi sayısı

 2015 YILINDA
37 ADET

 2024 YILINDA
107 ADET

Sakarya'daki Vakıf Eserlerimize Sahip Çıktık

Sonrası

Sakarya'daki vakıf kültür varlıklarının korunması amacıyla proje, bakım-onarım, restorasyon ve çevre düzenleme çalışmaları için 2002-2023 yılları arasında Bakanlığımız Vakıflar Genel Müdürlüğü bütçesinden yaklaşık 116 milyon TL harcanmıştır.

Öncesi

Sakarya - Geyve Elvan Bey İmaretİ

Eserin mülkiyeti Elvan Bey Vakfı'na aittir. Elvan Bey İmaretİ Mevlâna Celalettin Rumi'nin oğlu Sultan Veled'in kızı Mutahhara Hatun'dan doğan Çeşnigirbaşı (Aşçıbaşı) Paşacık Ağa'nın oğlu Elvan Bey (babası Sinan Bey Fatih Sultan Mehmed döneminde) tarafından 1450/1451 yılında yaptırılmıştır Yapının restorasyonuna ihtiyacı bulunmamaktadır. Kimi kaynaklarda ise, bu yapıdan "Geyve Sinan Bey Zaviyesi" olarak bilinmektedir. Yapı cami olarak da kullanılmıştır. Yapı plan olarak zaviyeli mescid şeklindedir. Ters T planlı Zaviyeli yapı planında yapılmıştır. Yapıya giriş kuzey cephede buluna kapıdan sağlanmaktadır. Giriş bölümü tuğla malzemeden dört ayakla taşınan bir sundurma şeklinde düzenlenmiştir. İmaret dört bölümden oluşmaktadır. Girişten sonra kubbeli mekân mihrabın yer aldığı tonoz örtülü bölüm ve kubbe ile örtülmüş yan bölümlerden ibarettir. Eserin restorasyonu 2017-2019 yılları arasında tamamlanmıştır.

Kültür Varlıklarımızı Geleceğe Taşıyoruz

Ülkemizin kültür varlıklarının korunması ve iyileştirilmesi için restorasyon ve konservasyon çalışmalarına önem verilmiştir. 2002-2023 yılları arasında, Sakarya ilindeki kültür varlıklarının proje, bakım, onarımları ile müze teşhir-tanzim ve yapım işlerinin yanı sıra ören yeri çevre düzenleme işleri için yaklaşık 25,2 milyon TL ödenek aktarılmıştır.

Restorasyonu tamamlanan Sakarya Ağa Camii

Kültür Yatırımlarına Desteklerimiz Artarak Devam Ediyor

Sağlık Bakanlığımız dışındaki kamu kurum ve kuruluşları tarafından yürütülen kültür yatırımlarına destek olmak amacıyla 2009 yılında başlatılan “Kamu Eliyle Yapılan Kültür Yatırımlarına Destek Projesi” çerçevesinde Sakarya ilinde 2 adet projeye 8,7 milyon TL destek sağlanmıştır.

Vakıf Gayrimenkullerinin Değerlendirilmesi

Vakıflar Genel Müdürlüğünce 2002-2023 yılları arasında Sakarya ilinde; 1 adet vakıf taşınmazı ise “Kat Karşılığı İnşaat” modeli ile, 1 adet vakıf taşınmazı “Yapım veya Onarım Karşılığı Kiralama” modeli ile

Mavi Bayraklı Plaj Sayısını Artırdık

İlk kez 2016 yılında 1 plajına Mavi Bayrak ödülü kazanan Sakarya ili 2023 yılında da bu ödülü korumuştur.

SAKARYA MAVİ BAYRAKLI PLAJ SAYISI

2016

1

2023

1

Hayri ve Sosyal Hizmetlerimizi Kat Kat Artırdık

2023

926
KİŞİYE SICAK YEMEK

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce
 2002-2023 yılları arasında bu hizmete
 harcanan tutar toplam **87.262.465 TL**

2023

606
ÖĞRENCİYE BURS

2002-2023 yılları arasında
 ilk-ortaokul ve lise ile yükseköğrenim
 öğrencilerine verilen burs miktarı **21.993.796 TL**

- 2004 yılında Bakanlığımız Vakıflar Genel Müdürlüğünden muhtaç aylığı alanların sayısı ise 7 kişiden 2023 yılında 25 kişiye yükselmiştir. 2002-2023 yılları arasında toplam 15.597.993 TL tutarında muhtaç aylığı ödenmiştir.
- 2007 yılında 48 öğrenciye burs verilirken, 2023 yılında burs verilen öğrenci sayısı 606 öğrenciye yükselmiştir. İlk-ortaokul ve lise ile yükseköğrenim öğrencilerine verilen burs hizmetlerinde 2002-2023 yılları arasında toplam 21.993.796 TL harcanmıştır.

Kadim Kültürümüzü Gelecek Kuşaklara Aktarıyoruz

- Kültürel değerlerimizi tespit etmek, korumak, gelecek kuşaklara aktarmak ve yaşatmak amacıyla halk edebiyatı, halk müziği ve oyunları, gelenek-görenek-inançlar ve uygulamalar, geleneksel el sanatları, mutfak, giyim-kuşam, süsleme gibi halk kültürü dallarında alan araştırmaları yapılmaktadır. Aynı zamanda kadim kültürümüzün ve medeniyet değerlerimizin önemli bir unsuru olan geleneksel sanatlarımızın yaşatılması, kuşaktan kuşağa aktarılması, desteklenmesi, ulusal ve uluslararası platformlarda tanıtılması amacıyla somut olmayan kültürel miras taşıyıcılarımız, Halk Kültürü Bilgi ve Belge Merkezi'ne kaydettirilmekte ve Sanatçı Tanıtma Kartı verilmektedir.
- 2002-2023 yılları arasında halk kültürü alanında 10 alan araştırması yapılmış olup somut olmayan kültürel miras taşıyıcıları ile birlikte 851 bilgi ve belge, Halk Kültürü Bilgi ve Belge Merkezi'ne kaydedilmiştir.

851 bilgi ve belge

Halk Kültürü Bilgi ve Belge
Merkezi'ne kaydedilmiştir.

Kütüphaneler Daha Etkin Hale Dönüşüyor

Sakarya ilinde Bakanlığımıza bağlı **14 Halk Kütüphanesi** ile vatandaşlarımıza hizmet verilmektedir.

2018 yılında Kaynarca İlçe Halk Kütüphanesi açılmıştır.

Son 3 yılda; Kaynarca, Geyve ve Akyazı İlçe Halk Kütüphanelerinin bakım-onarımları yapılmıştır. Ayrıca Sakarya İl Halk Kütüphanesi yeni bina yapımı Bakanlığımız Yatırım Programına alınmış projeleri onaylanmıştır.

Son 3 yılda; Kütüphanesi olmayan Karapürçek İlçesinde Karapürçek İlçe Halk Kütüphanesi açılarak hizmet vermeye başlamıştır.

Geyve İlçe Halk Kütüphanesinin tefrişinin yenilenmesine yönelik çalışmalar tamamlanmıştır.

2021 yılında yine kütüphanesi olmayan Taraklı, Karapürçek ve Ferizli ilçelerinde de kütüphane açma çalışmaları tamamlanmış olup kütüphaneler hizmet vermeye başlamıştır.

2022 yılında Hendek İlçe Halk Kütüphanesi'ne bağlı Hendek Rasim Paşa Halk Kütüphanesi açılmasına yönelik çalışmalar tamamlanmıştır.

Sakarya ilinde kütüphane binası onarımlarının yapılabilmesi ile kütüphane donatılarının iyileştirilebilmesine yönelik 2002-2023 yılları arasında 77.400.274 TL yatırım ödeneği gönderilmiştir.

Her kitap bir alimdir,
Her kitap bir dosttur,
Her kitap bir alemdir...

Somut Olmayan Kültürel Miras Çalışmaları

	Âşıklık Geleneği	Mevlevi Sema Törenleri	
	Nevruz	Karagöz	
	Semah, Alevi-Bektaşî Ritüeli	Kırkpınar Yağlı Güreş Festivali	
	Tören Keşkeği Geleneği	Geleneksel Sohbet Toplantıları	
	Türk Kahvesi Kültürü ve Geleneği	Mesir Macunu Festivali	
	Geleneksel Çini Ustalığı	Ebru: Türk Kağıt Süsleme	
	Bahar Kutlaması: Hidrellez	İnce Ekmek Yapma ve Paylaşma Kültürü: Lavaş ve Yufka	

UNESCO Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi kapsamında ulusal ve uluslararası çalışmalar yürütülmektedir. Ülkemiz, somut olmayan kültürel miras listelerine kaydettirdiği 25 unsur ile UNESCO'ya en çok unsur kaydettiren ilk 3 ülke arasında yer almaktadır. Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi çerçevesinde ülkemiz

“Somut Olmayan Kültürel
Miras Ulusal Envanteri”

“Yaşayan İnsan Hazineleri
Ulusal Envanteri”

şeklinde iki envanter çalışması yürütmektedir. Yerel yönetimlerle koordinasyon halinde yürütülen tespit çalışmalarıyla halen Somut Olmayan Kültürel Miras Türkiye Ulusal Envanterinde kayıtlı 297 unsur bulunmaktadır. Sakarya ilinin Somut Olmayan Kültürel Miras Türkiye Ulusal Envanteri'ne kayıtlı 24 unsuru bulunmaktadır. Bunlardan; Barana, Sıra Gecesi, Yâren vb. Geleneksel Sohbet Toplantıları 2010 yılında, Tören Keşkeği Geleneği 2011 yılında, Bahar Kutlaması: Hidrellez 2017 yılında UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsili Listesi'ne kaydedilmiştir.

Türk Süsleme Sanatları ve Geleneksel El Sanatlarımızı Yaşatıyoruz

Türk süsleme sanatları ve geleneksel el sanatlarımızı yaşatıyor, kültürel değerlerimizin ülkemizin ekonomisine katkıda bulunmasını sağlıyoruz.

Ülkemizde kaybolmaya ve unutulmaya başlayan Türk süsleme sanatları ve geleneksel el sanatlarını tanıtarak bozulmasını ve yok olmasını önlemek, aslına uygun olarak öğretip, gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlamak amacıyla 2002-2023 yılları arasında 9 Türk süsleme sanatları, 1 geleneksel el sanatları kursu olmak üzere toplam 10 kurs açılmış olup bu kurslarda 256 kursiyer eğitim görmüştür.

2002-2023 yılları arasında;

9 Türk Süsleme Sanatları Kursu

1 Geleneksel El Sanatları Kursu

Toplam 256 Kursiyer

Kurslarımıza katılan gönüllülerden kendini geliştirmek ve sanatı yaşatmak isteyenler eğitim görevlisi olarak da görev alabilmektedirler. Böylelikle geleneksel sanatlarımızın aktarımında en önemli unsur olan sanatçının desteklenmesi ve yeni sanatçıların yetiştirilmesi gerçekleştirilmektedir. Bu kurslara katılan kursiyerlerimizin önemli bir bölümü kültürel değerlerimizi yaşatmanın yanı sıra meslek sahibi de olarak hem ailelerinin hem de ülkemizin ekonomisine katkı sağlamaktadır.

Turizm Sektörünün İş Başı Eğitim Talebi Artarak Devam Ediyor

Turizm sektöründe konaklama ve yeme-içme işletmelerinde çalışan personelin mesleki bilgi ve becerilerini geliştirmek ve hizmet kalitesini arttırmak amacıyla İşbaşı Eğitimi Kursları (Ön Büro, Kat Hizmetleri, Yiyecek ve İçecek Servisi, Yiyecek Üretimi, Yöneticileri Eğitici Olarak Yetiştirme Programı, Ev Pansiyonculuğu Eğitimi Kursu) ile Kişisel Gelişim Seminerleri düzenlenmektedir. Söz konusu eğitimler sektör tarafından yoğun bir talep görmektedir. Bu yöndeki başvurular her geçen gün artmaktadır. Turizm sektöründe hizmet kalitesini arttırmak amacıyla, konaklama ve yeme-içme işletmelerinde çalışan personele yönelik olarak düzenlenen “Mesleki Turizm Eğitim Programları”na 2002-2023 yılları arasında 300 sektör çalışanı katılım sağlamıştır.

Turizm Sektörünün Nitelikli Personel İhtiyacını Karşılacak Projelere İmza Atıyoruz

Sağlık Bakanlığımız ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında imzalanan çerçeve protokol ile; Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde konaklama ve seyahat hizmetleri, yiyecek, içecek hizmetleri ve eğlence hizmetleri alanlarında öğrenim gören öğrencilerin otel ve işletmelerde yoğunlaştırılmış beceri eğitimlerini almaları, en az üç yabancı dil öğrenerek mezun olmaları, okurken burs almaları, mezun olduktan sonra istihdam edilmeleri ve öğretmenlerinizin yeterliliklerini ve mesleki gelişimlerini artırmalarına katkı sağlanmaktadır. Söz konusu protokol kapsamına Sakarya ilinden de 1 Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi proje okulu olarak dahil edilmiştir.

Güzel Sanatlar Alanında Etkinlikler Gerçekleştirdik

“Kampüste Senfonik Akşamlar Etkinlikleri” kapsamında 24-30 Kasım 2014 tarihlerinde Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası tarafından Sakarya, Zonguldak, Sinop, Bartın ve Samsun illerinde konserler düzenlenmiştir.

Toplumun Turizm Konusunda Bilinçlendirilmesi Bilinçlendirme Seminerleri

Toplumda turizm konusunda farkındalığı arttırmak, doğal, tarihi ve kültürel varlıkların sürdürülebilir turizm ilkeleri doğrultusunda turizmde değerlendirilmesini sağlamak amacıyla turizm meslek kuruluşları ve ilgili kurum ve kuruluşlarının talep ve önerileri de dikkate alınarak eğitim programları, seminer, toplantı vb. etkinlikler düzenlenmektedir. 2002-2023 yılları arasında 1 etkinlikte 73 katılımcı yer almıştır.

Turizm Sektöründe İşverenlerin ve Çalışanların Uyum Yeteneklerinin Arttırılması Projesi (TUYUP)

Kısa adı TUYUP olan, Avrupa Birliği Katılım Öncesi Yardım Programı IPA IV İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programı kapsamında hazırlanan 7.558.813 Avro (%15 Türkiye %85 AB Katkısı) bütçeli "Turizm Sektöründe İşverenlerin ve Çalışanların Uyum Yeteneklerinin Arttırılması Projesi (TUYUP)" Bakanlığımız ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı arasında 10.05.2012 tarihinde imzalanan antlaşma çerçevesinde, Ocak 2014 tarihinde yürürlüğe girmiş olup, Temmuz 2016 tarihinde tamamlanmıştır. Proje kapsamında düzenlenen eğitimlere 45 kişi katılmıştır.

Kültür-Sanat ve Telif Hakları Alanlarında Desteklerimize Devam Ediyoruz

Ülkemizde fikir ve sanat eserlerinin etkin bir şekilde korunarak nitelikli üretimin teşvik edilmesine, kültür endüstrisinin büyümesi ve yurt dışına açılmasına, fikri haklar sektörünün uluslararası rekabet gücünün yükseltilmesine destek verilmesi, ülkemizin bu alanda uluslararası platformlarda temsil edilmesi ve iş birliğinin güçlendirilmesi hedefiyle ülke genelinde, kültür endüstrilerinin gelişimine yönelik gerçekleştirilen projelere 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 44'üncü maddesi kapsamında mali destek sağlanmaktadır. Bu kapsamda Telif Hakları ve Sinema Genel Müdürlüğü'nün ayrıldığı 2012 yılından itibaren Bakanlığımız Telif Hakları Genel Müdürlüğü bünyesinden 2012-2023 yılları arasında Sakarya ilinde gerçekleştirilen faaliyet/projeye 299.903 TL mali destek sağlanmıştır.

Halkımız Tiyatroyla Buluşuyor

Devlet Tiyatroları, 2002-2023 tiyatro sezonları arasında Sakarya İlinde toplam 282 temsil gerçekleştirmiş olup, 100.973 seyirciye ulaşmıştır.

282 temsil
gerçekleştirmiş olup

100.973 seyirciye
ulaşmıştır.

Kamyon Tiyatro Projesi kapsamında Sakarya'nın Akyazı, Sapanca ve Hendek ilçelerinde toplam 3 temsil gerçekleştirilmiş olup, 2.278 seyirci ile buluşulmuştur.

3 temsil
gerçekleştirmiş olup

2.278 seyirciye
ulaşmıştır.

Sakarya'da Opera - Bale

Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğüne Sakarya ilimizde, 2003 yılından bugüne kadar 4 adet turne gerçekleştirilmiştir.

Sinema alanındaki 8 etkinliğe destek verdik

2002-2023 yılları arasında Sakarya'da gerçekleştirilen;

8 Etkinliğe → **505.000 TL**
destek sağladık.

Özel Tiyatrolara Destek Verdik

2002-2023 yılları arasında Sakarya'da;

8 özel tiyatro
projesine → **391.600 TL**
destek sağladık.

Kadim Kültürümüzü ve Sanatlarımızı Yaşatmaya Yönelik Etkinlik Projelerini Destekliyoruz

Kültürel değerlerimizin, küreselleşme ile birlikte, hızla değişmeye hatta yok olmaya başlaması nedeniyle, Bakanlığımızca belirlenen kültür politikaları çerçevesinde, kültürümüzün sahiplenilmesi; değişimi kucaklayan sağlıklı, ilkel, gelişime odaklı kültür programlarıyla kaybolmaya yüz tutmuş kültürel miras niteliğindeki değerlerimizin özgünlüğünün korunması, yaşatılması, geliştirilmesi ve kuşaktan kuşağa aktarılması amacına yönelik projeler değerlendirilmekte ve mali destek verilerek hayata geçmeleri sağlanmaktadır. Bu çerçevede, öne çıkan projelere doğrudan katılım sağlanmakta, sanatçı desteği verilerek iş birliği içerisinde gerçekleştirilmektedir. Yerel Yönetimlerin, Derneklerin ve Vakıfların Projelerine Yapılacak Yardımlara İlişkin Yönetmelik kapsamında 2002-2023 yılları arasında 58 kuruluşa 2.847.798 TL ödenek sağlanmıştır.

Güzel Sanatlar Alanında Sergiler Gerçekleştirdik

Necip Fazıl Kısakürek Fotoğraf Sergisi (2005)

Çanakkale Savaşları Mobil Müzesi Sakarya'da

Çanakkale... Bir milletin doğduğu yer. Bir milletin vatani için, geleceği için gözünü bile kırpmadan ölüme gittiği, genç yaşlı demeden omuz omuza savaştığı yer. Arkasına bile bakmadığı, tereddüt dahi etmediği yer. Bir milleti millet yapan, adını tarihe destansı bir kahramanlık ve cesaret örneği ile yazdıran yerdir.

Bu millet, hiç gitmese de o tarih yazılan şehre, en küçüğünden en büyüğüne kadar bilir Çanakkale'nin anlamını. İşte bu duygu ve düşüncelerle **"Al Sancağın Dalgalandığı Her Yerdir Çanakkale"** diyerek Çanakkale Savaşları Mobil Müzesi projelendirilmiştir.

Bu proje ile 81 ilimizde yer alan gençlerimiz ön plana alınarak Çanakkale'ye henüz gelmemiş veya gelemecek olan vatandaşlarımız için ülkemizin tamamını gezerek hizmet vermesi ve tarihi mirasımızın ulaştırılması hedeflenmiştir.

02.07.2020 tarihinden itibaren; "Yükümüz Kutsal, Rotamız Al Sancağın Dalgalandığı Her Yer" sloganıyla yola çıkan Çanakkale Savaşları Mobil Müzesi **"Çanakkale Ruhunu"** halkımızca daha iyi algılanması için il il ilçe ilçe ziyaretlerini gerçekleştirmektedir.

Sakarya	Adapazarı	12 Ağustos 2020
	Hendek	13 Ağustos 2020
	Ferizli	23-24 Mart 2022
	Merkez	22-23-24 Şubat 2023
	Karasu	26-27 Şubat 2023

SAKARYA İLİMİZE

2002-2023 YILLARI ARASINDA TOPLAM 2 MİLYAR 793 MİLYON TL

Yatırım Yaptık

9.077

Derslik Sayısı

14.887

Öğretmen Sayısı

%97,60

Okul Öncesi
Net Okullaşma
Oranı % (5 Yaş)

984

Okul ve Kurum
Sayısı

22

Derslik Başına
Düşen Öğrenci Sayısı
(İlköğretim)

21

Derslik Başına
Düşen Öğrenci Sayısı
(Ortaöğretim)

15

Öğretmen Başına
Düşen Öğrenci Sayısı
(İlkokul)

11

Öğretmen Başına
Düşen Öğrenci Sayısı
(Ortaöğretim)

2002 - 2023

milli eğitim

44.198.387
Adet

Ücretsiz Ders
Kitabı

387

Bilişim Teknoloji
Sınıfı

155

Spor Salonu

616

Kütüphane
(Z-Kütüphane
dahildir)

538

Laboratuvar

7.457

Etkileşimli Tahta

EĞİTİMİN ÖNÜNDEKİ TÜM ENGELLERİ KALDIRDIK

Yeni binaların yapımının yanı sıra mevcut binalarda yaptığımız yenileştirme çalışmalarıyla okullarımızın fiziki ortamını eğitimine daha uygun hale getirdik. FATİH Projesi ile eğitimde teknolojiden üs düzeyde yararlanmaya başladık.

Eğitimde Kalite İçin

Daha Çok Derslik Daha Kaliteli Eğitim

Okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretimdeki okul sayısını 479'dan 984'e yükselttik. 2002-2023 yılları arasında toplamda 2 milyar 793 milyon TL yatırım gerçekleştirilmiştir. 2002 yılı derslik sayısı 4.450'den 9.077'ye, 172 olan kütüphane sayısı 616'ya çıkarılmıştır. 2023 yılında 65 proje İl Yapım 7 proje de Devlet Yatırım Programında yer almaktadır, okulların güçlendirme çalışmaları devam etmektedir.

Okul ve kurum sayısını artırdık.

2023

984

2002

479

Eğitime Değer Katan Projeler Geliştirdik

- İlimizde Aile Okulu Projesi kapsamında 35 Eğitici Eğitimi kursu açılarak 1.170 Aile Okulu Eğitici Sertifikası verilmiştir. Bölgelelikte 975 kurs ile 57.065 veliye ulaşılmıştır.
- İlimizde açılan 109 Köy Yaşam Merkezinde 46 Halk Eğitim Kursu ile 871 Kursiyere, 50 Anasınıfı ile 732 öğrenciyeye ulaşılmıştır.
- İlimiz Mesleki Eğitim Merkezlerindeki toplam öğrenci sayımız 26.137'dir.
- Kasım ayı sonu itibarıyla döner sermaye üretimi kapsamında okullarımız tarafından yaklaşık 40.327.063,00 TL ciroya ulaşılmıştır. Bu kapsamda öğrencilere de yaklaşık 1.742.993,22 TL ödenmiştir.

NEHİR PROJESİ

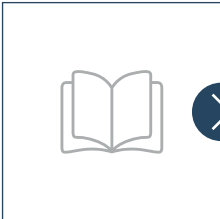
Nitelikli Eğitim Hareketi İzleme ve Rehberlik (NEHİR) Projesi, Sakarya ilinde eğitim öğretim faaliyeti veren resmî ve özel kurumlarda örgün eğitime devam eden 8 ve 12. sınıf öğrencileri ile Halk Eğitim Merkezlerindeki Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına devam eden mezun öğrencilere uygulanmıştır. Bu projeye öğrencilerimizin eşit koşullarda nitelikli eğitime erişmesini sağlamak, öğrenme kayıplarını en aza indirmek, öğrenci-veli-öğretmen ve eğitim yöneticilerinin motivasyonlarını artırmak hedeflenmiştir.

Kazanım İzleme Sınavları (KİS)'nda uygulanacak soruların hazırlanması ve soruların baskısı, tasnifi ve dağıtım işlemleri Müdürlüğümüzce yapılmıştır. Hazırlanan sınavlar, il genelindeki tüm okul ve kurumlarda eş zamanlı olarak uygulanmıştır. Sınav sonuçları, NEHİR yazılımı (<https://sakarya.meb.gov.tr/sistem/svg>) üzerinden tüm paydaşların erişimine sunulmuştur. Böylece geri bildirim verilerek eğitim-öğretim süreci hızlı bir şekilde takip edilmiş, daha az zaman ve enerji harcanarak süreç değerlendirilmesi sağlanmıştır.

Bilişim Teknolojileri Sınıfı

İlkokuldan başlayarak tüm kademelerde, çocuklarımızın ilgi, yetenek ve mizaçları doğrultusunda tasarlayarak, yaparak, üreterek, deneyimleyerek öğrenme ve kendi alanlarında derinleşme fırsatı bulabildikleri esnek, modüler ve uygulamaya yönelik bir eğitim anlayışıyla **387 adet Bilişim Teknolojileri Sınıfı** kurduk.

Ders Kitapları ve Yardımcı Kaynaklar

2003 yılında başlattığımız Ücretsiz Ders Kitabı Projesi ile öğrencilerimiz ve velilerimizin kitap alma çilesine son verdik. Çocuklarımız artık sınıflarına girdiklerinde kitaplarını sıralarının üstünde buluyorlar. 2003-2023 yılları arasında dağıtılan ücretsiz ders kitabı sayısı 44.198.387'dir. Maliyeti ise 211.093.792 TL'dir.

Kalabalık Derslik Dönemini Bitirdik

Eğitimde kaliteyi artırmak için mevcut derslikleri yeniledik 9.077 yeni derslik inşa ettik. Öğrencilerin daha rahat şartlarda öğrenim görebilmesi için eğitimin her kademesinde derslik başına düşen öğrenci sayısını düşürdük.

Sakarya'daki Derslik Sayısı

2002

2023

Sakarya'daki Öğretmen Sayısı

2002

2023

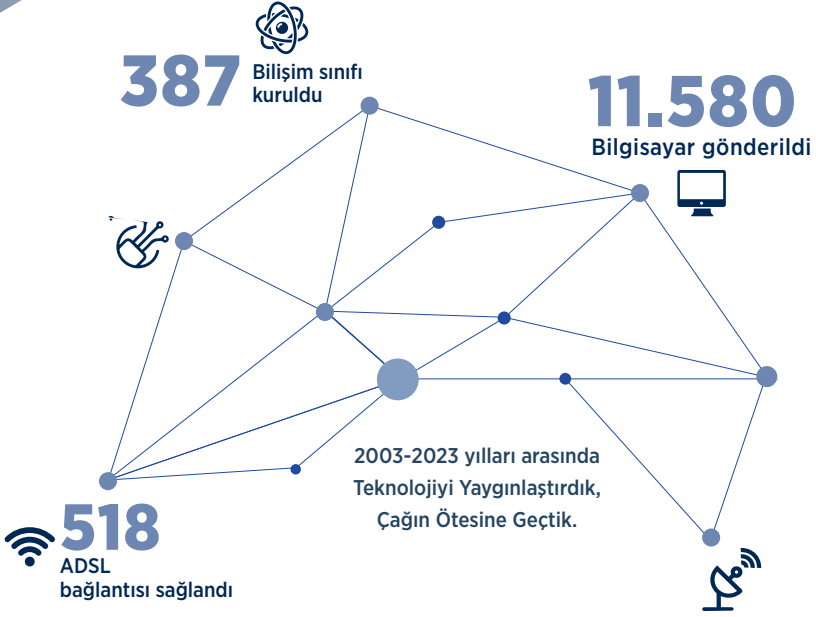

5 Yaş Net Okullaşma Oranı

2002

2023

FATİH PROJESİ KAPSAMINDA SAKARYA'DAKİ OKULLARA;

7.457

Etkileşimli Tahta

19.366

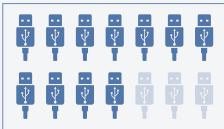
Tablet Bilgisayar

1.740

Web Kamera

16.074

Data Ucu

638

Çok Fonksiyonlu Yazıcı

45

Doküman Kamera

SAKARYA İLİMİZE

2002-2023 YILLARI ARASINDA TOPLAM 12 MİLYAR 363 MİLYON TL

Yatırım Yaptık

15

Hastane

332

Aile Hekimi Sayısı

517

1. Basamak
Sağlık Hizmeti
Birimleri

2.468

Yatak Sayısı

Sosyal devlet anlayışının önemli bir sac ayağı olan sağlık sistemimizde 85 milyon vatandaşımızın nitelikli, donanımlı ve teknolojik altyapısı güçlü hastanelerde hizmet alması için yenilikçi yaklaşımları ele alıyor, sadece bugünü değil yüzyılımızı inşa ediyoruz.

10.528
Sağlık Personeli

2002 - 2023
sağlık

Sağlıklı Gelecek Sağlıkla Yeşerecek

İnsanımıza verdiğimiz sağlık hizmetini devletin sağladığı bir lütuf değil, bir hakkın teslimi olarak görüyoruz.

Hastane kapılarında uzayıp giden kuyruklar, parası olmayanların geri çevrildiği, bebeklerin ve cenazelerin rehin tutulduğu Türkiye geride kaldı.

Devlete ait hastaneleri tek çatı altında topladık.

Özel kuruluşlardan yararlanma imkânı getirerek, kamu veya özel demeden hastanelerin kapısını herkese açtık.

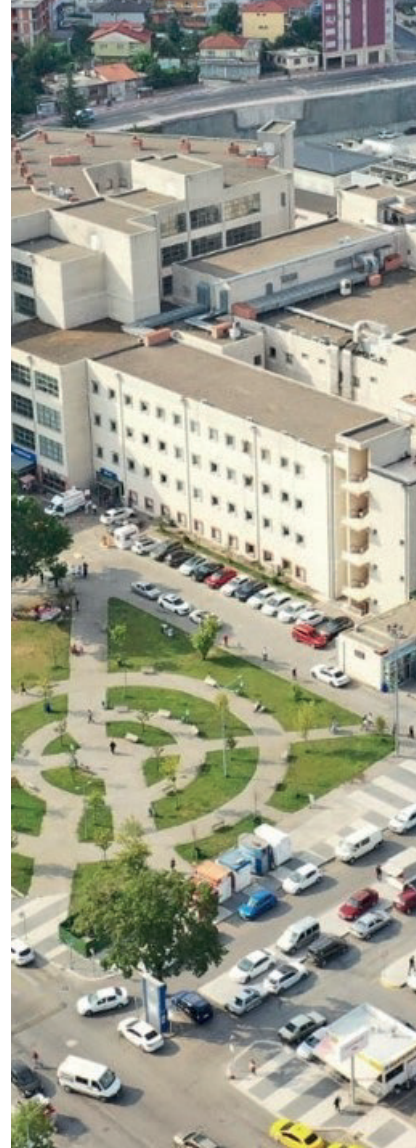
Hastanelerimizi birinci sınıf modern imkânlarla ve fiziki şartlara sahip hale getirdik.

Sağlık alanında getirdiğimiz yeni anlayışla koruyucu sağlık hizmetlerini yaygınlaştırdık.

Hasta yataklarının nitelikli hale getirilmesi için bütçeden ayrılan payı yükselttik.

Yeni sağlık tesisleri hizmete aldık.

Tıbbi cihaz kapasitesinin arttırdık ve yeniledik.

Sakarya-Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Modern Tesisleri Hizmete Aldık

Yapılan Sağlık Tesisleri

2002-2023 yılları arasında Sakarya ilimiz ve ilçelerinde son teknolojiye sahip, modern sağlık tesisleri yaptık.

- Sakarya Kocaali İlçe Hastanesi
- Sakarya Hendek Devlet Hastanesi İdare ve Poliklinik Binası
- Serdivan Bahçelievler Sağlık Ocağı
- Sakarya Yenikent Devlet Hastanesi
- Sakarya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Göz Ünitesi Binası
- Merkez Halk Sağlığı Laboratuvarı
- Güneşler Sağlık Ocağı
- Sakarya Taraklı İlçe Hastanesi
- Sakarya Kaynarca İlçe Hastanesi
- Sakarya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Korucuk Kampüsü 250 Yatak
- Sakarya Doğum ve Çocuk Bakımevi Yeni Bloğu
- Maltepe Sağlık Ocağı
- Merkez Fatmahanım Sağlık Ocağı
- Sakarya Geyve Devlet Hastanesi Yeni Bloğu (Acil Servis+Görüntüleme+ İdari Birimler)
- Sakarya Merkez Şeker Sağlık Ocağı+Toplum Sağlığı Merkezi
- Sakarya Geyve Sağlık Ocağı
- Sakarya Akyazı Devlet Hastanesi
- Sakarya Merkez Karaosman Sağlık Ocağı
- Sakarya Adapazarı Korucuk TOKİ Sağlık Ocağı
- Sakarya Serdivan Sağlık Ocağı Ek Bina
- Sakarya Merkez Yağcılar Mahallesi Halit Evin Sağlık Ocağı
- Sakarya Merkez 32 Evler Sağlık Ocağı İl Tipi
- Sakarya Beşköprü Sağlık Ocağı
- Sakarya Karapürçek ASM
- Sakarya Geyve Ali Fuat Paşa ASM (3-4 Hekimlik-Lojmansız) Tip B
- Sakarya Kocaali İlçe Hastanesi Yeni Blok
- Sakarya Adapazarı Bölge Hastanesi 400 Yatak
- Sakarya Adapazarı Budaklar Aile Sağlığı Merkezi
- Sakarya Sapanca İlçe Hastanesi 20 Yataklı

- Sakarya Karasu Devlet Hastanesi
75 Yatak
- Sakarya Hendek Devlet Hastanesi
100 Yatak
- Sakarya Karapürçek Hoca Köy
Aile Sağlığı Merkezi
- Sakarya Kaynarca İlçe Hastanesi
Renovasyon+Ek Bina 15 Yatak
- Sakarya Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi
50 Ünit (60 Ünit Kapasiteli)
- Sakarya Adapazarı Toplum Sağlığı
Merkezi (3-4 Hekimlik)
- Sakarya Adapazarı 5 Nolu 112 Acil
Sağlık Hizmetleri İstasyon Binası
- Sakarya Taraklı Toplum Sağlığı
Merkezi+Aile Sağlığı Merkezi
(3 Hekimlik)
- Sakarya Geyve Devlet Hastanesi
40 Yatak
- Sakarya Serdivan 7 Nolu 112 ASHİ
- Sakarya Karapürçek
Cumhuriyet 112 ASHİ
- Sakarya Akyazı Kuzuluk ASM
(4 AHB)+112 ASHİ
- Sakarya Erenler Çaybaşı Yeniköy Aile
Sağlığı Merkezi (4 AHB)
- Sakarya Kocaali Sahil Mevkii ASM
(4 AHB)+112 ASHİ
- Sakarya Erenler Toplum Sağlığı
Merkezi+Aile Sağlığı Merkezi (9
AHB)+İlçe Sağlık Müdürlüğü+112 ASHİ
- Sakarya Geyve Ali Fuat Paşa Aile
Sağlığı Merkezi (4 AHB)
- Sakarya Adapazarı Orta 112 ASHİ
- Sakarya Adapazarı Alandüzü Aile
Sağlığı Merkezi (2 Hekimlik)
- Sakarya Adapazarı Camili ASM
(6 AHB)+112 KKM+Başhekimlik
- Sakarya Ferizli İlçe Hastanesi
20 Yatak
- Sakarya Kadın Doğum ve Çocuk
Hastalıkları Hastanesi 200 Yatak
- Sakarya Serdivan KETEM+Aile
Sağlığı Merkezi
- Sakarya Hendek Yeşilyurt
ASM+112 ASHİ
- Sakarya AMATEM 30 Yatak+
ÇEMATEM 15 Yatak
- Sakarya Pamukova Devlet
Hastanesi 25 Yatak
- Sakarya Sapanca İSM (T10)+Kırkpınar
ASM (6 AHB)
- Sakarya Adapazarı Korucuk Halk
Sağlığı Laboratuvarı (L1)
- Sakarya Toyotasa Acil Yardım
Hastanesi Ek Bina
- Sakarya Toyotasa Acil Yardım
Hastanesi Çelik Poliklinik Binası

Sağlık Yatırımlarına Son Hız Devam Ediyoruz

Yapımı Devam Eden Sağlık Tesisleri

- Sakarya Şehir Hastanesi (1.000 Yatak)

Yapımı Planlanan Sağlık Tesisleri

- Sakarya Pamukova ASM (5 AHB)
- Sakarya Karasu Sağlıklı Hayat Merkezi+Yalı Aile Sağlığı Merkezi (6 AHB)+ 112 Acil Sağlık İstasyonu
- Sakarya Hendek Sağlıklı Hayat Merkezi+Aile Sağlığı Merkezi (9 AHB)
- Sakarya Karasu Aziziye ASM (6 AHB)+112 ASHİ
- Sakarya Serdivan 4 Nolu ASHİ
- Sakarya Akyazı İSM (T8)+SHM
- Sakarya Arifiye İSM (T10)+ASM (7 AHB)+112 ASHİ
- Sakarya Karapürçek Yeni Karapürçek Toplum Sağlığı Merkezi (T12)+Aile Sağlığı Merkezi (4 AHB)
- Sakarya Kocaali TSM (T10)+Yenimahalle ASM (6 AHB)
- Sakarya Serdivan Yazlık ASM (8 AHB)+Köprübaşı 112 ASHİ
- Sakarya Söğütlü Toplum Sağlığı Merkezi (T12)+Aile Sağlığı Merkezi (8 AHB)

İhtiyaca Cevap Veriyoruz Hastanelerimizin Kalitesini Yükseltiyoruz

İnsan hayatını her şeyin önünde tutuyor, yeni hastaneler inşa ederken mevcut hastanelerimizin bakımını yapıyor, Sakarya ilimizin sağlık personeli ihtiyacını ortadan kaldırıyoruz.

2023	TOPLAM SAĞLIK PERSONELİ	HASTANE SAYISI	1. BASAMAK SAĞLIK HİZMETİ BİRİMLERİ
	10.528	15	517

Sağlıkta Devrim: Son Teknolojiyi Hastanelerimize Taşıdık

2023

MR
6

BT
10

ULTRASON
102

DİYALİZ
189

Sakarya İlimizde Sunulan Özellikli Sağlık Hizmetlerimiz

- Hiperbarik Oksijen Tedavi Merkezi
1 ADET
- İnme Merkezi
1 ADET
- Diyaliz Merkezi
8 ADET
- Kapsamlı Onkoloji Merkezi
1 ADET
- Rop Prematüre Retinopatisi
Tanı ve Tedavi Merkezi
1 ADET

Hastanelerimizi 5 Yıldızlı Otel Konforuyla Buluşturduk

Hasta odalarımızı nitelikli yani içinde tuvaleti, banyosu ve en fazla iki hasta yatağı olan konforlu odalara dönüştürdük, dönüştürmeye de devam ediyoruz. Sakarya ilimizdeki toplam yatak kapasitesinin **%92,65** oranında nitelikli yatak haline getirdik.

2023**YATAK SAYISI****2.468****NİTELİKLİ YATAK ORANI****92,65****YANIK YATAĞI SAYISI****16**

Yoğun Bakım Ünitelerindeki Yatak Sayısını Artırdık

Yoğun bakım yatağının bulunmaması sebebiyle oluşan mağduriyetleri önlemek amacıyla Yoğun Bakım ünitelerindeki yatak sayısını artırdık.

2023

Yoğun Bakım Yatak Sayısı	
Sağlık Bakanlığı Hastaneleri	331
Özel Hastaneler	109

**TOPLAM
440**

Aile Hekimlerimiz Hastaların Hizmetinde

Sakarya'da
332 Aile Hekimimiz
hizmet veriyor.

2010 yılında yurt çapında uygulamaya koyduğumuz aile hekimliği ile birinci basamak sağlık hizmetlerini geliştirdik. 2023 yılı itibarıyla Sakarya ilimizde **332 aile hekimimiz** hizmet veriyor

Hastalarımızın Ayağına Gidiyoruz

Yatağa bağımlı hastaların hastanede yapılması zorunlu olmayan tedavilerine yönelik evlerinde sağlık hizmeti sunmaktayız. Böylece hastalarımızın ev ortamından ayrılmadan sağlık hizmetine kavuşmasını sağladık. Evde sağlık hizmeti ile devletin yardım ve şefkat elini vatandaşımıza uzattık.

2010 yılında başlattığımız bu hizmet kapsamında Sakarya ilimizde 2023 yılında **6.103 vatandaşımıza** evde sağlık hizmetini sunduk.

6.103
VATANDAŞIMIZA
EVDE SAĞLIK HİZMETİ

Sakarya İlimize Birinci Sınıf Sağlık Hizmeti Getirdik

Her hekime bir oda prensibiyle muayene oda sayısını **465'e** çıkardık. 2002 yılında %39 olan sağlık hizmetlerinden memnuniyet oranı 2022 yılı itibarıyla %65,6 seviyesine ulaşmıştır.

Acil Durum Ekibimiz 7/24 Görevde

Acil durumlarda vatandaşımızın imdadına yetişmek için 112 acil servislerinde devrim niteliğinde yenilikler yaptık. Kar paletli ambulans, helikopter ve uçak ambulans, deniz ambulansı yatırımlarımızla hastalarımıza her koşulda ulaşabilmenin önünü açtık.

Sakarya ilimizde 112 Acil İstasyon sayısını **12'den 47 seviyesine**, 112 acil ambulans sayısını **31'den 68 seviyesine** çıkardık. (1 adet Kar Paletli Ambulans)

112 ACİL İSTASYON

2002	12
2023	47

112 ACİL AMBULANS

2002	31
2023	68

1 ADET **KAR PALETLİ AMBULANS**

Hastaları Uçak ve Helikopter Ambulans İle Naklediyoruz

HELİKOPTER AMBULANS VAKA SAYISI **47**

SAKARYA İLİMİZE

2002-2023 YILLARI ARASINDA TOPLAM 4 MİLYAR 203 MİLYON TL

Yatırım ve Destek Sağladık

4.252
İşletmeye
274.620.827 TL
tutarında destek
sağlanmıştır.
(2002-2023)

5.538
İşletmeye
alternatif finansman
desteği yaklaşık
173.621.047 TL
kredi hacmi sağlanmıştır.
(2002-2023)

71.358
Kişiyeye girişimcilik
eğitimi verilmiştir.

172.161.945 TL
Teknoloji Geliştirme
Bölgeleri kapsamında
destek sağlanmıştır.

607
Bilim fuarı
projesi destekledik.

62.836 kişilik
istihdam öngörülen
1.566 adet
Yatırım Teşvik
Belgesi düzenledik.

1.566 adet
Projeeye
destek olduk.

12 Adet
Teknogirişim
firması

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı olarak Sakarya ilinde sürdürülebilir kalkınmanın, dünya piyasası ile rekabet edilebilir üreten Türkiye olmanın yolunu açıyor, sürdürülebilir kalkınmayı destekliyoruz.

2002 - 2023

sanayi ve teknoloji

25 Adet

AR-GE Merkezi

5 Adet

Tasarım Merkezi

Planlı Sanayileşmeyi Destekliyoruz, İstihdamın Önünü Açıyoruz

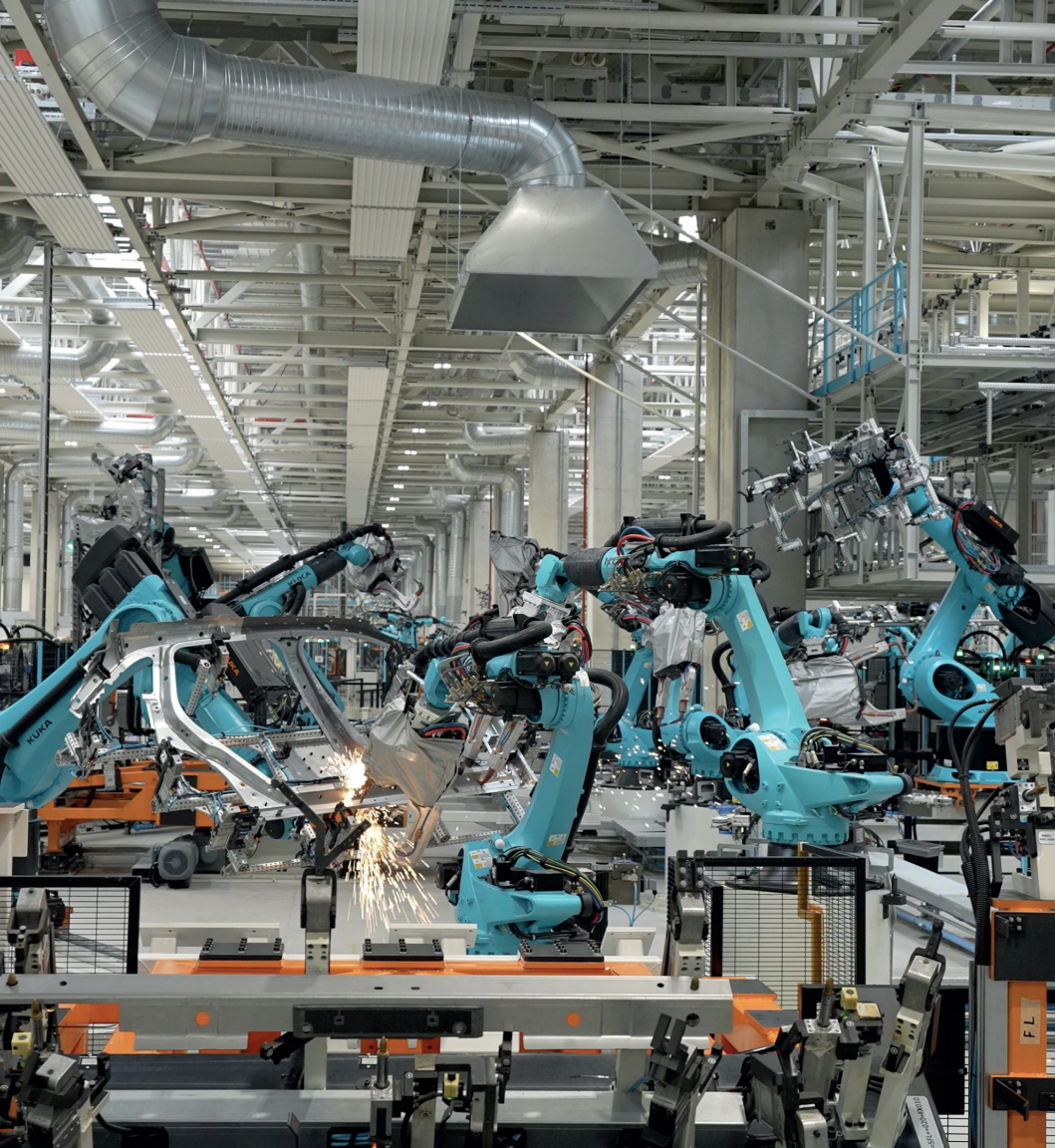
Sakarya ilinde; 2023 verilerine göre mevcut 9 adet OSB bünyesinde yer alan 255 parselde 29.349 kişi istihdam edilmekte olup, tüm parsellerde üretime geçilmesiyle birlikte istihdamın yaklaşık 58.573 kişiye ulaşacağı öngörülmektedir. Bu projeler için 2024 yılı fiyatlarıyla 2003-2023 yılları arasında 300.929.185 TL Bakanlık kredisi kullanılmıştır.

Sakarya ilinde; 2023 verilerine göre mevcut 8 adet Sanayi Sitesi bünyesinde yer alan 764 adet işyerinde 1543 kişiye istihdam sağlanmıştır.

Tüm bu SS projeleri için 2024 yılı fiyatlarıyla 2003-2023 yılları arasında 1.167.739.818 TL Bakanlık kredisi kullanılmıştır.

Sakarya ilinde; BMC Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş. Münferit Yatırım Yeri olmak üzere 1 adet Endüstri Bölgesi vardır. Toplam hektar miktarı 222 ve kullanılan bakanlık ödeneği ise 396.372.736 TL dir.

Bilim ve Teknolojinin Lokomotifini AR-GE Merkezlerimiz ile **Teknolojik Rekabet Gücümüzü Artırıyoruz**

2 Adet

TEKNOLOJİ GELİŞTİRME
BÖLGESİ KURDUK

BÖLGELERDE
126 Adet

FİRMADA 2022 YILI
SONU İTİBARIYLA

976 Kişi

İSTİHDAM
EDİLMEKTEDİR.

Son 20 yılda
Sakarya ilinde
**Teknoloji
Geliştirme
Bölgeleri**
kapsamında;

172.161.945 TL

DESTEK SAĞLANMIŞTIR.

BÖLGELERDE
526 Proje
TAMAMLANMIŞ OLUP,
247 Proje
DEVAM ETMEKTEDİR

25 Adet

AR-GE MERKEZİ

5 Adet

TASARIM MERKEZİ
KURDUK

TÜBİTAK Olarak Üniversitelerimizin ve Hocalarımızın Fikirlerini Hayata Geçirmelerine Destek Veriyoruz

Sakarya iline akademik destekler kapsamında 2002-2023 döneminde 2024 yılı sabit fiyatlarıyla toplam **458.226.942 TL** destek sağladık.

Sakarya ilinde özel sektöre yönelik destekler kapsamında 2002-2023 döneminde 95 adet firmanın/üniversitenin/kuruluşun 245 adet projesine 2024 yılı sabit fiyatlarıyla toplam 1.036.311.001 TL destek sağladık **1.658.097.601 TL**'lik Ar-Ge hacmi oluşturduk.

Sakarya ilinde 2002-2023 döneminde toplam 12 adet teknogirişim firmasının kurulmasını sağladık; bu firmalara 2024 yılı sabit fiyatlarıyla toplam **11.082.008 TL** bütçe tahsis ettik.

Sakarya iline bilim insanı destekleri kapsamında 2002-2023 döneminde 2024 yılı sabit fiyatlarıyla toplam **263.775.134 TL** destek sağladık.

Sakarya ilinde bilim ve toplum faaliyetlerine 2002-2023 döneminde 2024 yılı sabit fiyatlarıyla toplam **32.041.437 TL** destek sağlanmıştır.

Sakarya ilinde Bilim Fuarları Destekleme Programı kapsamında **60.700** öğrencinin katkılarıyla **607** okulda, **607** bilim fuarı projesi destekledik.

Sakarya iline uluslararası iş birliğine yönelik destekler kapsamında 2002-2023 döneminde 2024 yılı sabit fiyatlarıyla toplam **1.222.425 TL** destek sağladık.

Tüketici Güvenliğini Sağlamak için Piyasaya Arz Edilen Ürünleri Denetliyoruz

Sanayi ürünlerinin ürün güvenliği ve teknik mevzuatına uygunluğunu sağlamak amacıyla piyasa gözetimi ve denetimini yapmak ile görevlendirilen Metroloji ve Sanayi Ürünleri Güvenliği Genel Müdürlüğü sorumluluğunda,

Asansör	Basınçlı Ekipmanlar	Enerji Verimliliği	Elektrikli Ekipmanlar
ATEX	Makine Otomotiv	Gaz Yakan Cihazlar	Kimyasal ve Piroteknik

ana ürün gruplarında tüketicilerimizin mal ve can güvenliğini tesis edebilmek amacıyla 2015-2023 dönemi içerisinde toplam 5.693 adet farklı üründe denetim faaliyeti icra edilmiştir. Bu denetimler sonucunda 3.861 adet uygun bulunan ürün tespit edilmiştir. 1 adet ürüne toplatma kararı verilmiş olup, 1.333.183 TL para cezası uygulanmıştır.

- 2019 yılından itibaren uygulamaya alınan Yeni Piyasa Gözetimi ve Denetimi Stratejisi ile hayata geçirilen "Üretici ve İthalatçılara Yönelik Bilgilendirme ve Rehberlik Programı" kapsamında, yerli üreticilerimizin ve ithalatçılarımızın teknik mevzuata uyum seviyesini artırmak ve uygunsuz ürünleri kaynağında engellemek amacıyla,

2019-2023 Haziran arasında toplam
264 farklı firma/şahısta

253 adet ürün

için bilgilendirme faaliyeti gerçekleştirilmiştir.

- Bakanlığımız görev alanında yer alan yasal metroloji (ölçü ve ölçü aletleri), hazır ambalajlı mamullerin mevzuata uygun piyasaya arz edilmesi ve doğru kullanımlarının sağlanmasına yönelik olarak programlı, odaklı, ani, ihbar ve şikâyetler kapsamında muayene ve denetim faaliyetlerini icra etmektedir.
- Piyasada yasal metroloji kapsamında 2012-2023 döneminde güvenli, kullanımda, doğru ölçüm yapan 147.501 adet ölçü aletinin muayene ve denetimi yapılmıştır 1.369 adet üründe aykırılık tespit edilmiştir.
- Hazır ambalajlı mamuller alanında 102 'si aykırı olmak üzere 686 adet denetim gerçekleştirilmiştir. 7 adet Muayene Servisi ve 18 adet Tamir Ayar Servisi yetkilendirilmiştir.
- Periyodik olarak muayenesi yapılan asansörlerdeki yürütülen Gönüllü Geri Çağırma Faaliyeti konusunda çalışan Bakanlık Denetçi sayımız 10'dur.

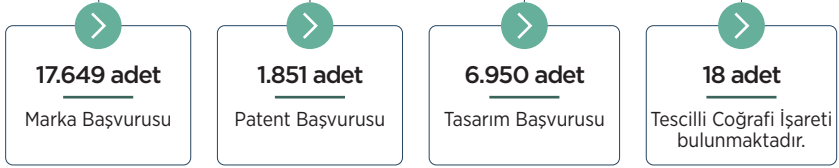
Fabrikalarımızın Dijital ve Verimlilik Dönüşümüne Model Fabrikalarımızla Yön Vermek İstiyoruz

- Girişimci Bilgi Sistemi (GBS) kapsamında 2 adet üniversite ile protokol imzalanmıştır.
- Verimlilik artırıcı projeler kapsamında 30 adet firma başvuru yapmış olup, bağımsız değerlendirici başvuru sayısı 7 adet ve ödül alan proje sayısı 1 adettir.

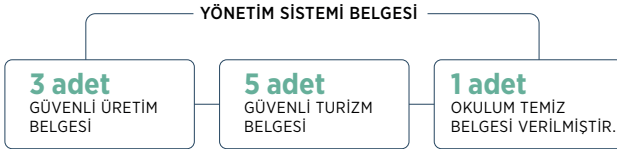
Sanayicilerimizin Markalaşmasını ve Ticarileşmesini Önemsiyor ve Destekliyoruz

2002 OCAK-2023 HAZİRAN DÖNEMİNDE SAKARYA İLİNDEN

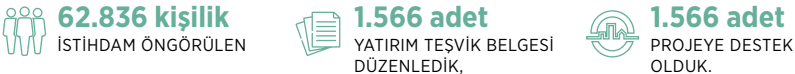
Kalite Altyapımızı Dünya Standardlarına Ulaştırmayı Hedefliyoruz

2002 Ocak-2023 Haziran döneminde;

Yatırım Teşvikleriyle Sanayicimizi Destekliyor, İstihdamı Artırıyoruz

2002- 2023 tarihleri arasında Sakarya ili için 236.920.000.000 TL sabit yatırım tutarı ve

Bölgeler Arasındaki Farklılıkları Gidermek Amacıyla Yerel Yönetimlere Destek Veriyoruz

- Dünyada ve Türkiye'de son dönemde ortaya çıkan gelişmeler yönetim ve planlama anlayışlarında köklü değişiklikler meydana getirdi. Bu değişim sonucunda, yerel potansiyelleri yine yerel kaynaklarla planlamak ve uygulamak ilkesini temel almaya başladık. Bölgeler arasındaki farklılıkları gidermek amacıyla bölgesel projeleri hayata geçirdik.
- Doğu Marmara Kalkınma Ajansı Sakarya'yı ekonomik, kültürel ve sosyal açıdan küresel bir kente dönüştürecek kalkınma stratejilerinin geliştirilmesinde ve hayata geçirilmesinde öncü olmak için kuruldu. Ajans, sürdürülebilir bölgesel kalkınmayı hızlandırmak ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak amacıyla;
  - **Bölge planları hazırlamak,**
  - **Bölgeye yönelik stratejiler geliştirmek,**
  - **Mali ve teknik destekler vermek,**
  - **İş birliği ve koordinasyon sağlamak,**
- Yatırım tanıtım ve destek faaliyetleri gerçekleştirmek gibi temel görevlerinin yanında, izleme ve değerlendirme ile tanıtım ve iletişim faaliyetlerini de yürütmektedir.
- Doğu Marmara Kalkınma Ajansı, 2010-2023 yılları arasında; 2023 yılı fiyatlarıyla 245.140.385 TL bütçeye sahip 257 projeye 52.922.505 TL hibe desteği verdi. İlde Destek sağlanan proje sayısı 257 adet olup, ilde sağlanan destek tutarı 52.922.505 TL ye ulaşmıştır. Yararlanıcıların eş Finansmanıyla ulaşılan toplam yatırım hacmi 88.090.723 TL'dir.

Sakarya ilinde, 2002-2023 haziran döneminde SOGEP (Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı) kapsamında;

31.585.419 TL BÜTÇELİ

11 ADET PROJYE

→ **20.329.278 TL**

DESTEK SAĞLANMIŞTIR.

- Üreten Şehirler projesi bölgesel gelişme amaçlı tematik bir destek programı olarak tasarlanmış olup, 6.999.200 TL bütçe ile 2 adet projeye 5.459.200 TL destek verilmiştir.

Sürdürülebilir Kalkınmayı Destekliyoruz

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı olarak Sakarya ilinde sürdürülebilir kalkınmanın, dünya piyasası ile rekabet edilebilir üreten Türkiye olmanın yolunu açıyor, sürdürülebilir kalkınmayı destekliyoruz.

2002-2023 yılları arasında, Türkiye'nin kalkınması ve sanayisinin takibi, imalat sanayimizin desteklenmesi amacıyla 1.816 işletmeye sanayi sicil belgesi verdik.

KOSGEB Destekleri ile Kobilerimizin Önünü Açıyor, Mikro Ölçekli İşletmelerimizin Büyümesine Destek Programlarımızla Katkıda Bulunuyoruz

2010-2023 yılları arasında 4.252 işletmeye 274.620.827,94TL tutarında destek sağlanmıştır. 2010-2023 yılları arasında KOSGEB faaliyetleri kapsamında 5.538 işletmeye alternatif finansman desteği olarak yaklaşık 173.621.047,14 TL'lik kredi hacmi sağlanmıştır.

2010-2023 yılları arasında 71.358 kişiye Girişimcilik eğitimi verilmiştir.

4.252

İŞLETMEYE

274.620.827 TL

DESTEK SAĞLANMIŞTIR.

5.538

İŞLETMEYE ALTERNATİF
FİNANSMAN DESTEĞİ

173.621.047 TL

KREDİ HACMİ SAĞLANMIŞTIR.

71.358

KİŞİYE GİRİŞİMCİLİK
EĞİTİMİ VERİLMİŞTİR.

Milli Teknoloji Hamlesine 7'den 70'e Herkesin Katılım Sağlamasını Hedefliyoruz

Milli Teknoloji Hamlesi kapsamında, Türkiye'nin teknolojik yetkinliğini geliştirmek amacıyla etki gücü yüksek program ve projelerin hayata geçirilmesine katkı sağlamak ve bu hedefler doğrultusunda hedefleri doğrultusunda ilgili paydaşlarla işbirliği içerisinde, teknoloji geliştirme ve bireylerin ve işletmelerin dijital dönüşümü konularında bireysel yetkinlikler ile toplumsal bilinç ve kültürün gelişmesine yönelik faaliyetlerde bulunmak için kurulan genel müdürlüğümüz, 2020-2022 Haziran döneminde 1 adet **DENEYAP Atölyesi** öncelikle pilot illerde olmak üzere kurmuştur. Yurt geneline yaygınlaştırılması düşünülmektedir.

Bu dönem içerisinde

28 adet TÜR Belgesi

verilmiş olup

559.560,31 TL'lik destek

Tekno yatırım destek programı kapsamında sağlanmıştır.

SAKARYA İLİMİZE

2003-2023 YILLARI ARASINDA TOPLAM 19 MİLYAR 61 MİLYON TL

Yatırım ve Destek Sağladık

13,8 Milyar TL

Tarımsal Destek

4,8 Milyar TL

Baraj, Sulama ve
Su İşleri Alanında
Yatırım

1,1 Milyar TL

Ormançılık
Alanında Yatırım

4,8 ADET

Sulama Tesisi

2 Adet

Baraj

61 Adet

Taşkın Koruma
Tesisi

16.623 Adet

Gıda Denetimi
Sayısı

379 Bin Ton

Meyve Üretimi
(2022)

2003 - 2023

tarım ve orman

374 Bin Ton

Tarla Ürünleri
Üretimi (2022)

Tarım ve Orman Sektörünü Sürdürülebilir Üretim Altyapısına Kavuşturduk

Dünyada tarım anlayışının yeni boyutlar kazandığı bu dönemde köklü değişimlere ve ilklere imza attık. Üretimde sürdürülebilirlik için planlamayı, planlama için ileri teknolojiyi önceleyerek tarım politikalarını bu doğrultuda geliştiriyoruz. Tarım arazilerinin bölünmesini önledik, büyük ovaları koruma alanı ilan ettik, Tarım Sigortası TARSİM'i getirdik.

Toplulaştırma, sulanan tarım arazilerini artırma ve modern sulama sistemlerini yaygınlaştırma gibi yapısal dönüşümlere ağırlık verdik. Sınırlı üretim alanlarımıza rağmen akıllı sulama yatırımları, AR-GE faaliyetleri ve mekanizasyon kullanımını yaygınlaştırarak verim ve kaliteyi yükselttik. Böylelikle hem halkımızın gıda arz güvenliğini sağladık hem de tarımsal ürün ihracatımızı artırdık. Başta Tarım Kanunu olmak üzere yaptığımız yasal düzenlemeler, piyasa regülasyon faaliyetleri ve sağladığımız tarımsal desteklerle önemli değişimlere imza attık. Tarım ve orman sektörünü bütün paydaşlarıyla birlikte sürdürülebilir üretim altyapısına kavuşturduk.

Sakarya - Ayva Yetiştiriciliği

Tarıma Verilen Desteklerde Rekor Üstüne, Rekor Kırdık

Sakarya'da ayrılan tarımsal destek ödemeleri 21 yılda

33 KAT ARTIŞ

2002 9,3 Milyon TL

2023 309,4 Milyon TL

2003-2023 Yılları Arasında Sakarya İline 9,5 Milyar TL Bitkisel Üretim Desteği Verdik.

2002 8,5 Milyon TL

2023 218 Milyon TL

Prim ödemelerini artırdık, Üretimi katladık.

2002 55,8 Bin TL

2023 10,1 Milyon TL

21 yılda Sakarya iline toplam
1,2 Milyar TL
prim desteği verdik.

Mazotun Yarı Sizde, Yarı Bizden

- 2016 yılından itibaren **Mazot maliyetinin %50'sini** destek olarak üreticilerimize ödüyoruz. Ürün bazında mazot tüketimleri ve maliyetini her üretim sezonunda hesaplayarak maliyetin yarısını üreticilere destek olarak veriyoruz.

Gübrede KDV'yi Kaldırdık

- Gübrede %18 olan KDV **10 Şubat 2016** tarihli Resmi Gazetede yayınlanan düzenleme ile kaldırılmıştır.
- Tarımsal üretim faaliyetinde bulunan Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı üreticilerimize havza bazlı destekleme kapsamında gübre destekleme ödemesi yapılmaktadır.
- Ayrıca, ülkemiz kaynakları kullanılarak yerli imkânlarla üretilen organik gübre kullanımının artırılması için gübre desteğine ilave olarak; organik ve organomineral gübre kullanan çiftçilerimize 2019 üretim yılından itibaren organik ve organomineral gübre desteği verilmeye başlanmıştır.

Mazot ve Gübre Destek Ödemelerini Öne Çektik ve Artırdık

- Mazot ve gübre destek ödemelerini **6 ay öne çekerek 2023 Mart ayı yerine 2022 yılında ödemeye başladık**. Böylece çiftçilerimiz, ekim döneminde girdi maliyetlerini düşünmeden üretim yapabilecekler.
- Mazot desteği ödemelerini, ürün bazında **%130-395** arasında değişen oranlarda artırdık.
- Mazot maliyetinin %50'sini destek olarak üreticilerimize ödemeye devam ediyoruz.

2003-2023 döneminde;

890 Milyon TL
Mazot desteği ödedik.

551,2 Milyon TL
Gübre desteği ödedik.

Meralarımızı Islah Ediyor, Yem Bitkileri Üretimini Destekliyoruz

Mera, yaylak ve kışlaklarda ot verimini ve kalitesini artırarak daha verimli bir hayvansal üretim için mera islah çalışmalarına büyük önem verdik. Bu bağlamda 2002-2023 yılları arasında;

70.357
dekar alanda

toplam
35 adet

Çayır Mera Islah ve
Amenajman Projesi
uygulanmıştır.

Yem bitkileri desteklemeleri kapsamında;
2002-2022 yılları arasında toplam
92,7 Milyon TL ödeme yapılmıştır.

Sertifikalı Tohum ve Fidan Destekleriyle Verim ve Kaliteyi Yükselttik

- Sertifikalı tohum ve fide/fidan kullanımı ve üretimi destekleniyor.
- Yurt içinde üretilip sertifikalandırılan ve yurt içinde satışı gerçekleştirilen sertifikalı tohumluklara 2005 yılından itibaren sertifikalı tohum kullanım desteği ile sertifikalı fidan/fide ve standart fidan kullanım desteği, 2008 yılından itibaren sertifikalı tohum üretim desteği ve 2016 yılında itibaren sertifikalı fidan üretim desteği verilerek Ülkemiz çiftçileri desteklenmektedir.

Sakarya İline

2,7 Milyon TL

sertifikalı **tohum kullanım** desteği,

2,4 Milyon TL

sertifikalı **tohum üretim** desteği,

2,8 Milyon TL

sertifikalı **fidan/fide ve standart fidan kullanım** desteği ödemesi yapmıştır.

Küçük Aile İşletmelerini Destek Kapsamına Aldık

- Tarımda küçük aile işletmelerini yalnız bırakmadık, 2016 yılında destek kapsamına aldık. 5 dekar ve altı arazisi olan meyve, sebze, süs bitkisi, itri-tıbbi-aromatik bitki yetiştiricilerine dekar başına 200 TL destek veriyoruz.

Tarım Arazilerimizi Koruyoruz

- Sınırları belirlenen 440 ovaımızı sit alanı ilan ettik. Böylece bu ovaların etkin korunmasını sağladık.
- Ülke bütününde arazi kullanım planlaması çalışmalarını başlattık. Böylece Mutlak Korunacak Tarım Alanları (Mutlak Tarım Arazisi, Özel Ürün Arazisi, Dikili Tarım Arazisi) ve yatırımcılar için alternatif alanlar belirlenecek.
- İhtilafli, hisseli veya göç gibi sebeplerle ekilemeyen tarım arazileri ekilecek, kiralari mülk sahiplerine verilecek.
- 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu kapsamında 72 ilde toplam **440 adet büyük ova sit alanı** olarak koruma altına alınmıştır.
- Koruma altına ova sayısının toplam 500'e çıkarılmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Hayvancılığımız Desteklerle Büyümeye Devam Ediyor

- Büyükbaştan küçükbaş, besiden süte, yemden arıcılığa kadar birçok alanı destek kapsamına aldık.

SON 21 YILDA SAKARYA İLİNDE HAYVANCILIK DESTEĞİNİ 56 KATINA ÇIKARDIK

2002

1,6 Milyon TL

2023

75 Milyon TL

Bu dönemde Sakarya iline toplam **3,4 Milyar TL** hayvancılık desteği verdik.

Hayvancılıkta Yeni Desteklerle Üretimi Teşvik Ettik

4 ay ve üzeri yaşta işletmede bulunması şartı ilk kez destekleme kapsamına alınarak buzağı ve malak kayıplarının önlenmesini amaçladık.

Buzağı başına

750-2.10 TL

Malak başına

1.000-1.600 TL

Dişi manda başına

1.000-1.600 TL
destek sağlıyoruz.

Üretici Örgütleri üzerinden ödenen Hayvancılık Desteklerinin doğrudan üreticilere ödenmesini sağladık. Üretici Örgütlerine tarımsal desteklerden ödenen hizmet bedellerini artırdık, örgütlenmeyi desteklemeye devam ettik.

Suni Tohumlama ile Hayvansal Üretimi Artırdık

- Hayvan ıslahında en etkili yöntem olan suni tohumlama çalışmalarına hız verdik.
- Sakarya ilinde son 11 yılda toplam 382.017 adet suni tohumlama yapılmasını sağladık.
- Böylece, yüksek verimli saf siğir ırklarının sayısını artırdık, daha verimli hayvansal üretimi tesis ettik.

Sakarya İlinde AR-GE Çalışmalarına Önem Verdik

Ülkesel Mısır Islah Teknolojileri Araştırma Merkezini Kuruyoruz

Ülkesel mısır ıslah çalışmalarına modern ıslah tekniklerini entegre ederek, bu çalışmaların mısır ıslah materyalinde gerekli kalite analizlerinin yapılabileceği biyotik ve abiyotik stres koşullarına uygun, pazar taleplerine cevap verebilecek kaliteli ve verimli mısır çeşitlerinin geliştirilmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanması için alt yapının oluşturulması amaçlanmaktadır. 2021 yılında Merkezin inşasının proje çizimleri tamamlanmıştır. Gerekli teknik çalışmalar devam etmiş 04.01.2024 tarihinde bina inşaatı ve çevre düzenlemesi için ihaleye çıkmış olup, ihaleye teklif veren çıkmaması nedeniyle bir sonraki ihaleye kalmıştır.

Hayvancılık Yatırımlarının Desteklenmesi Kapsamında

- **Damızlık Manda Düvesi Yetiştiriciliği Projesi kapsamında** 1 işletmeye hayvan alımı için 532.511 TL hibe ödemesi yapılmıştır.
- **Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvancılık İşletmelerine Yönelik Yatırımların Desteklenmesi** SAKARYA İlinde alet ekipman alımına toplam 90.000 TL hibe ödemesi gerçekleştirilmiştir.
- **Arı Ürünlerinin Üretimini Yaygınlaştırma Projesi** kapsamında %50 hibe şeklinde 10 yetiştiriciye 87.112 TL ödeme yapılmıştır.

Küçükbaş Hayvancılığı Yeni Destek ve Projelerle Daha da Geliştiriyoruz

- Küçükbaş verilen destekleri her yıl artırdık. Anaç koyun-keçi desteğini 50 TL/baş iken, 100 TL başa çıkardık.
- Küçükbaş sütüne daha fazla prim desteği ödülüyor.
- Koyun ve keçi yetiştiricilerimizin suru yöneticisi (çoban) ihtiyacını karşılamak için "Sertifikalı Sürü Yöneticisi Programını" başlattık. Sürü yöneticisi (çoban) için kurslar düzenliyor, başarılı kursiyerlere sertifika veriyoruz.
- Sertifikalı Sürü yöneticisi (çoban) çalıştıran ve çobanının SGK primlerini yıl içinde 5 ay ödeyen işletmelere yılda 30.000 TL destek veriyoruz.
- Anaç koyun keçi sayısını artırmak için 2019 yılında ilk kez 100 TL/Baş olarak verdiğimiz sürü büyütme desteğini 200 TL/başa çıkardık
- 2023 yılında küçükbaş hayvan desteğinde yeni bir destek olan koç teke alımına 2000TL/Baş destek veriyoruz.

Fındık Üretiminde Strateji Oluşturduk

Bakanlığımızca 2009 yılından itibaren Yeni Fındık Stratejisi kapsamında fındık üretimine izin verilen 16 il ve 123 ilçede; Ruhsatlı alanlarda üretim yapan fındık üreticilerimize "Alan Bazlı Gelir Desteği" verilmektedir.

Sakarya ilinde ruhsatlı alanlarda fındık üretimi yapan üreticilerimize son 15 yılda toplam 936 milyon TL destek verildi.

TMO Politikaları ile Çiftçimizin Yüzü Güldü

Toprak Mahsulleri Ofisi ile Sakarya ilinde son 21 yılda 138 bin ton ürün alımı yaptık. Üreticilerin ürün bedellerini 10-15 gün gibi çok kısa bir surede hesaplarına aktardık. ÜRETİCİNİN ALIN TERİNİ ZİYAN ETMEDİK. Uygulamaya başladığımız randevulu sistem ile çiftçimizin günlerce sıra beklemesini önledik.

Güvenilir Gıda Sistemini Hayata Geçirdik

Tarladan sofraya güvenilir gıda sistemini hayata geçirerek, halkımızın yediğini içtiğini bilmesini sağladık. Denetçi ve denetim sayılarını artırarak gıda üretiminde halk sağlığını tehlikeye atacak aksaklıkları daha doğmadan önledik. Gıda mevzuatımızı, AB gıda mevzuatı ile uyumlaştırdık, ülkemizin her yerindeki vatandaşımızın tarladan sofraya güvenilir gıda tüketmesini sağladık.

Gıda Üretim ve Satış Yerlerine Yönelik Denetimleri Artırdık

Ülkesel Mısır Islah Teknolojileri Araştırma Merkezini Kuruyoruz. Ülkesel mısır islah çalışmalarına modern islah tekniklerini entegre ederek, bu çalışmaların mısır islah materyalinde gerekli kalite analizlerinin yapılabilceği biyotik ve abiyotik stres koşullarına uygun, pazar taleplerine cevap verebilecek kaliteli ve verimli mısır çeşitlerinin geliştirilmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanması için alt yapının oluşturulması amaçlanmaktadır.

Et ve Süt Kurumu Aracılığıyla Hem Üretici Hem de Tüketiciyi Koruyoruz

SAKARYA ET KOMBİNASI MÜDÜRLÜĞÜ

Faaliyetine 1978 yılında başlamıştır.

- Büyükbaş Kesim Kapasitesi : 250 Büyükbaş/gün
- Küçükbaş Kesim Kapasitesi : 2.000 Küçükbaş/gün
- Depolama Kapasitesi : 1.432 Ton
- Hinterlant Bilgileri: Sakarya, Kocaeli, İstanbul (Anadolu), Yalova, Bursa, Balıkesir, Çanakkale, Kütahya, Bilecik, Bolu, Düzce ve Zonguldak illerini kapsamaktadır.
- 2003-2023 yılları toplam 166.420 büyükbaş ve 47.025 küçükbaş hayvan alımı yapılmıştır. Bu alımlar için besicilerimize toplam 1.658.448.586 TL ödeme yapılmıştır.
- Kombina bünyesinde toplam 36 memur ve 71 işçi personel çalışmaktadır.

Kırsal Kalkınma Hamlesini Başlattık

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı

- 2006-2023 yılları arasında SAKARYA iline tamamlanan 163 proje ve devam eden projeler için ulusal kaynaklardan 72,5 milyon TL hibe desteği verdik.

162,7 Milyon TL

tutarında yatırım faaliyete geçmiştir.

1.957 kişinin

istihdamına katkıda bulunulmuştur.

Tarım Sigortası İle Çiftçimiz Güvenle Üretim Yapıyor

- Doğal afetlerden etkilenen üreticilerin mağduriyetlerini gidermek üzere 70 yıllık bir rüya olan Tarım **Sigortaları uygulamasını 2006 yılında başlattık**. Her yıl çıkarılan Cumhurbaşkanlığı Kararı ile kapsama
- alınacak riskleri, ürünleri, bölgeleri ve prim desteği oranlarını belirliyoruz.
- Doğal afetlere karşı üreticinin emeğinin koruyucusu olan Tarım Sigortasıyla **sigorta poliçesi bedelinin %50-67'sini karşılanmaktadır**. Bu oran;
  - Açık alanda yetişen meyvelerde don riski için %67,**
  - Köy Bazlı Kuraklık Verim Sigortasında %60 (2022 yılı için %70),**
  - Gelir Koruma Sigortası için %60'tır.**

Kırsal Kalkınmada Uzman Eller Projesi

- 2020 ve 2022 yıllarında proje başına 100 Bin TL, 2023 yılında proje başına 250 Bin TL hibe desteği verilmiştir.
- 2020-2023 yılları arasında 9 Projeye 1,5 Milyon TL hibe desteği verilmiştir.
- 1,8 Milyon TL tutarında yatırımın faaliyete geçmesi sağlanmıştır.

Tarım Sigortalarının Kapsamını Genişlettik Yeni Uygulamaları Başlattık

Gelir Koruma Sigortası

- 2022-2023 üretim sezonunda buğday ürünü için pilot olarak Konya ilinde uygulanan Gelir Koruma Sigortası, 2023-2024 üretim sezonunda ülke genelinde uygulanacaktır.

Bütün Sigorta Branşlarında

- İlk defa “Şehit Yakını ve Gaziler” için %5 oranında indirim getirildi. Kadın çiftçi indirimi %5’ ten %10’ a, genç çiftçilerde yaş sınırı 30’dan 40’a çıkarıldı.

Köy Bazlı Kuraklık Verim Sigortası

- Kuru tarım alanlarında yetiştirilen buğday, arpa, çavdar, yulaf, tritikale, nohut, kırmızı mercimek ve yeşil mercimek ürünleri ile bu ürünlerin sertifikalı tohumluklarında, dolu paketi dışındaki; kuraklık, don, sıcak rüzgar, sıcak hava dalgası, aşırı nem, aşırı yağış risklerinden kaynaklı verim azalışları teminat kapsamına alındı.

Bitkisel Ürün Sigortası

- Dolu riski tarife fiyatında toplam 134 ünde %5-%15 arasında, buğday tarife fiyatında %6, kivi, erik ve kayısı ürünlerinde müşterek sigorta oranlarında %5-%10, buğday ürünü tarife fiyatında % 6 oranlarında indirimler yapıldı.

Bütün Hayvan Hayat Sigortalarında

- Dar kapsamlı tarifeye “Terör, Grev, Lokavt, Kargaşa, Halk Hareketleri” teminatı isteğe bağlı ek teminat kapsamına alındı.

Büyükbaş Hayvan Hayat Sigortası

- Tarife fiyatında süt sığırlarında %6, besi sığırlarında %5 indirim yapıldı. %15 olan yavru atma bedeli %20’ ye çıkarıldı. İlk defa olarak yenilenebilir enerji kaynağı aktif biyogaz enerjisi üretimi yapan büyükbaş hayvancılık işletmeleri için % 5 indirim uygulaması getirildi.

Küçükbaş Hayvan Hayat Sigortası

- “**Ek Hastalıklar**”, uçurumdan yuvarlanma, kurt parçalaması vb.” hasarlar için müşterek sigorta oranı %30’ dan %20’ ye düşürüldü.

Kümes Hayvanları Hayat Sigortası

- Kapalı sistemde üretim yapılan, bio-güvenlik ve hijyen tedbirleri alınmış tesislerde yetiştirilen kümes hayvanları ile açık ve yarı açık sistemde yetiştirilen kümes hayvanları için ölüm riski; İhbarı mecburi hayvan hastalıklardan, Pullorum ve Kanatlı Tifosu (Tavuk Tifosu) hastalıkları, her türlü kaza ve zehirlenmeler ile doğal afetler, yangın ve infilak riskleri teminat kapsamına alındı.

Sera Sigortası

- Dar kapsamlı tarifeye “Terör, Grev, Lokavt, Kargaşa, Halk Hareketleri” teminatı isteğe bağlı ek teminat kapsamına alındı.

Su Ürünleri Hayat Sigortası

- Tarife fiyatlarında %10 indirim yapıldı. Terör, Grev, Lokavt, Kargaşa, Halk Hareketleri” teminatı isteğe bağlı ek teminat olarak teminat kapsamına alındı.

Arcılık Sigortası

- Fırtına, hortum, yangın, heyelan, deprem, taşıt çarpması, sel ve su baskını, vahşi hayvan saldırısı, kovanların nakliyesi esnasında; çarpma, çarpışma, devrilme, yanma vb. nedeniyle doğrudan uğradığı zararlar teminat kapsamına alındı.

Doğal Afetlerde Borç Ertelemeleri Yenide Düzenlendi

- T.C. Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretim Dair hazine faiz destekli işletme ve/veya yatırım kredisi kullanılan çiftçilerimizden, krediye konu ekilişleri, ürünleri, hayvan varlıkları, tesisleri veya seraları, 1 Ocak 2024 tarihinden 31 Aralık 2026 tarihleri arasında meydana gelebilecek doğal afetlerden zarar gören üreticilerin, Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerine olan kredi borçları ertelenebilecektir ya da taksitlendirilebilecektir.

TİGEM'in Ürettiği Kaliteli Tohumluk ve Damızlıkları Üreticimize Ulaştırdık

Son 22 yılda; **11.301 ton hububat** ve **221 ton yem bitkisi tohumu** çiftçilerimizle buluşturulmuştur.

Damızlık yetiştiricilerine **824 baş damızlık büyükbaş** ve **135 baş damızlık küçükbaş** satışı gerçekleştirilmiştir.

Genç Çiftçi Projesi kapsamında 1.595 baş büyükbaş ve 2.502 baş küçükbaş dağıtımı gerçekleştirilmiştir.

Sakarya İlinde Tarım Büyüyor ve Gelişiyor

Sağlanan destekler ve yapılan çalışmalarla,
Sakarya ilinin tarımsal üretim değeri
5,2 katına çıktı.

5,2 KAT ARTIŞ

TARIMSAL ÜRETİM DEĞERİ

2002

98 Milyon TL

2020

5,1 Milyar TL

TARIMSAL HASILA

2004

789 Milyon TL

2022

9,8 Milyar TL

Sakarya İlinde Hayvan Sayısında Önemli Artışlar Sağlandı

Büyükbaş Hayvan Sayısı

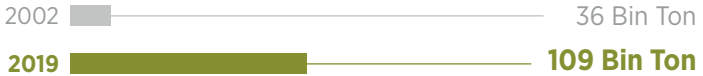
Küçükbaş Hayvan Sayısı

Arı Kovanı Sayısı

Süt Üretimi

Bitkisel Üretim Miktarında Önemli Artışlar Sağlandı

Meyve

2003-2023 Yılları Arasında

Baraj, Sulama ve Su İşleri Alanında 4,8 Milyar TL Yatırım Yaptık

88 adet tesis hizmete alınmıştır. Bu tesislerin;

Taşkın Koruma Tesisi

61

Sulama Tesisi

12

Hes Tesisi

9

Baraj

2

Gölet

4

- Baraj depolama kapasitesi **1,36 milyon m³** hacmine ulaşmıştır
- Gölet depolama kapasitesi **3,28 milyon m³** hacmine ulaşmıştır.
- Toplam 50.460 dekar arazi sulamaya açılmış ve yıllık **378.450.000 TL** zirai gelir artışı sağlanmıştır.
- **162 yerleşim yeri** ve 130.460 dekar arazi taşkınlerden korunmuştur.
- Hidroelektrik enerji üretimi yıllık **0,34 milyar kWh**'tir.

Sakarya'yı Barajlarla ve Göletlerle Donatıyoruz

2003 yılından bugüne kadar **2 baraj** ve **4 gölet** tamamlanmış olup, toplamda **5 Milyon m³** biriktirme hacmine ulaşılmıştır.

Halkımızı Ve Toprağımızı Taşkınlerden Koruduk

2003 yılından bugüne kadar tamamlanan **61** dere ıslahı ile **162 adet** yerleşim yeri ve **130.460** dekar arazi taşkınlerden korunmuştur.

Topraklarımızı Suyla Buluşturuyoruz

2003 yılından bugüne kadar **12 sulama tesisi** tamamlanmış olup, toplamda 50.460 dekar arazi sulamaya açılmıştır. Böylece çiftçilere yıllık **378 milyon TL** zirai gelir artışı sağlanmıştır.

Hidroelektrik Santrali (Hes) İle Kendi Enerjimizi Üretiyoruz

9 HES tesisin kurulu gücü **66,90 MW**, yıllık enerji üretimi ise **336,93 milyon kiloWatt.saat**'tir.

Sakarya Artık Daha Yeşil Daha Yaşanabilir

Daha Yeşil

Daha Yaşanabilir

Sakarya ilinin ormanlık alanı **208.226 hektar** olup, yüzölçümünün **%43'ü ormandır**.

Ağaçlandırma çalışmaları kapsamında; 2003-2023 yılları arasında 38.508 hektar alanda

47.278.291 adet
fidan toprakla buluştu

47.700.145 adet
fidan ürettik

Sosyal Ağaçlandırma Projemiz Kapsamında

2003-2023 yılları arasında okul bahçesi, üniversite kampüsü, ibadethane bahçesi, mezarlık ve hastane bahçeleri gibi alanlarda sosyal ağaçlandırma kapsamında toplam **221.083 adet fidan** toprakla buluşturulmuştur.

Ayrıca 237 km karayolu ve köy yolu kenarına **118.154 adet fidan** dikilerek karayolu ağaçlandırılması yapılmıştır.

Bal Ormanları, Orman Parkları ve Ekoturizm Alanları Kurduk

2003-2023 yılları arasında

- **79 adet orman parkı (mesire yeri) kurulmuştur.**
- **19 adet bal ormanı kurulmuştur.**
- **1 adet ekoturizm alanı ve parkuru tesis edilmiştir.**

Doğaya Gözümüz Gibi Bakıyoruz

- 2003-2023 yılları arasında Sakarya iline toplam 105,8 milyon TL yatırım yaptık. Sakarya ilimizde toplam 27 adet korunan alan ve avlak sahasıyla halkımızı tabiatla buluşturuyoruz. Korunan alanların yönetim planlarını oluşturuyor, korunan alanlarımız içerisinde, açık alan düzenlemesi, peyzaj projeleri, alt ve üst yapı projeleri, değişen ve gelişen koşullara göre ihtiyaç duyulabilecek revizyon çalışmalarını yapıyoruz.

Orman Köylümüzün Yanındayız

Orman köylerinde yaşayan vatandaşlarımızın kalkındırılmalarına katkıda bulunmak için kredi-hibe desteğinde bulunuyoruz. ORKÖY destekleri faizsizdir ve destek tutarının %20'si hibedir. Bu kapsamda 2003-2023 döneminde; orman mahallelerinde yaşayan 5.054 aileye 429.596.407 TL ferdi proje kredi ve hibe desteği sağlanmıştır.

Vatandaşlarımızın Ek Gelir Elde Etmelerini Sağlıyoruz

5000 Köye 5000 Gelir Getirici Orman Projesi kapsamında 2023 yılı sonuna kadar 102 mahallede 2.519.475 adet gelir getirici fidan dikilmiştir. 2018-2023 yıllarında 15 köyde Tıbbi Aromatik Bitki Bahçesi kurulmuş ve 92.087 adet fidan dikilmiştir.

Yaban Hayatını Koruyor, Kolluyoruz

İlimiz genelinde bulunan Yaban Hayatı Geliştirme Sahalarında hedef türlerle ilgili her yıl düzenli olarak envanter çalışmaları yapıyoruz. Tabii hayatın desteklenmesi maksadıyla ülkemizde yer alan üretim istasyonlarında memeli ve kanatlı hayvanlar ile alabalık üretiyor ve doğaya salıyoruz. Yaban hayatının devamı için zorlu kış şartlarında yaşam mücadelesi veren yaban hayvanları için 2003-2023 döneminde tabiata **71.050 kg yem** bıraktık.

SAKARYA'DA İHRACAT 6,1 MİLYAR DOLARA YÜKSELDİ

*2023 yılında gerçekleşen ihracat.

2.6 Milyar \$

Eximbank
Tarafından Verilen
Destek Tutarı

12.210

Esnaf ve Sanatkara

2,4 Milyar TL

Faiz İndirimli
Kredi Kullanımı
Sağlandı

1.569

Firma

132,9 Milyon TL

İhracata Yönelik
Devlet Yardımı

3 Adet

Lisanslı Depo

Farklı düzeylerdeki yatırımcılara verilen desteklerle Sakarya'nın dış ticaret hacminde büyük artış sağlandı. Pazardaki çeşitlilik hem üreticinin hem tüketicinin yüzünü güldürüyor.

Sakarya ilinden yapılan ihracat, 2023 yılında 2002 yılına göre %1325,8 artarak 6.103 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2002 - 2023

ticaret

Ticarette YENİ DÖNEM

Dış ticaret hacmi büyümeye devam ediyor.

Ticaret erbabımızın, esnafımızın, üreticimizin rekabet gücünü ve finansmana ulaşma imkânlarını artırmak, uluslararası pazarlara açılmasını sağlamak amacıyla birçok projeyi ve dijital uygulamaları bürokrasiyi azaltacak şekilde hızla hayata geçiriyoruz.

Dış Ticaret ve İhracat Destekleri

- Sakarya ilinden yapılan ihracat, 2023 yılında 2002 yılına göre %1325,8 artarak 6.103 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.
- Sakarya ilinden yapılan ihracat, 2023 yılında bir önceki yıla göre %15,7 artarak 6.103 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

- Sakarya iline ait ihracatın ithalatı karşılama oranı, 2023 yılında 2002 yılına göre 73,4 puan artışla %154,5 olarak gerçekleşmiştir.

- Sakarya iline yapılan ithalat, 2023 yılında 2002 yılına göre %648,2 artarak 3.950 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.
- Sakarya iline ait ihracatın ithalatı karşılama oranı 2023 yılında bir önceki yıla göre 5,9 puan artışla %154,5 olarak gerçekleşmiştir
- Sakarya iline yapılan ithalat, 2023 yılında bir önceki yıla göre %11,3 artarak 3.950 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.
- Sakarya ilinde 1 Kasım 2002- 31 Aralık 2023 tarihleri arasında Eximbank tarafından verilen destek tutarı 2.601.665.671 USD'dir.
- Bakanlığımız verilerine göre Sakarya iline Bakanlığımızca verilmiş ihracata yönelik devlet yardımları 1 Ocak 2013 - 31 Aralık 2023 tarihleri arasında 1.569 firmaya 132.990.720,78 TL olmuştur.

- Sakarya ilinde 1 Ocak 2011- 30 Kasım 2022 tarihleri arasında 13 adet fiziki/online Dış Ticaret Bilgilendirme Semineri düzenlenmiş olup bu seminerlere toplam 1.288 kişi katılmıştır. Sakarya ilinde 2023 yılında gerçekleştirilen eğitim programlarına toplamda 407 kişi katılmıştır.
- Sakarya'da Ticaret ve Sanayi Odası bünyesinde İhracat Destek Ofisi bulunmakta olup faaliyetlerine devam etmektedir.
- Sakarya ilimizde 1 adet aktif URGE projesi ile 2 adet tamamlanmış URGE projesi bulunmaktadır.
- 31 Aralık 2023 tarihi itibarıyla Sakarya ilimizde 1 adet tamamlanmış HİSER projesi bulunmaktadır.
- Hizmet ihracatının artırılmasına yönelik olarak yürütülen devlet yardımı programları kapsamında 1 Kasım 2002- 31 Aralık 2023 tarihleri arasında Sakarya ili özelinde 9 firmaya toplam 1.959.227 TL ödeme yapılmıştır.

İç Ticaret, Esnaf, Sanatkar ve Kooperatifler

- Sakarya ilinde faaliyet gösteren 61 adet Esnaf ve Sanatçılar Odası bulunmaktadır. Bu odalara kayıtlı 34.308 adet esnaf ve sanatkar bulunmaktadır.
- Sakarya ilinde esnaf ve sanatçılar ile gerçek kişi tacirlerle Covid-19 pandemisi nedeniyle ekonomik faaliyetleri olumsuz etkilenen ticaret erbabının mali kayıplarını telafi etmek amacıyla 2020 - 2023 tarihleri arasında verilen, gelir kaybı ve kira destekleri ile 3.000 TL ve 5.000 TL tutarlı hibe destekleri tutarları aşağıdaki gibidir:

Destek Türü	Onaylanan Başvuru Sayısı	Verilen Destek Tutarı (TL)
Gelir Kaybı Desteği	17.934	71.296.000
Kira Desteği	4.409	8.908.693
3.000 TL ve 5.000 TL Destekleri	19.536	66.500.000

- Sakarya ilinde, 29 Aralık 2023 tarihi itibarıyla 12.210 esnaf ve sanatkârın kredi ve kefalet kooperatifleri aracılığıyla kullandırılan kredilerde yaklaşık 3.341.462.701 TL tutarında kredi bakiyesi bulunmaktadır.
- Sakarya ilinde, esnaf ve sanatkârın kredi ve kefalet kooperatifleri aracılığıyla kullandırılan kredilere ilişkin 2002-2023 yıllarına ait karşılaştırmalı tablo aşağıdadır:

Esnaf ve Sanatkarlara Kullandırılan Faiz İndirimli Kredilere İlişkin Veriler (2002-2023)

Yıl	Kredili Esnaf ve Sanatkar Sayısı	Kredi Bakiyesi (Bin TL)	Yıl İçi Kredi Kullanım Tutarı (Bin TL)
2002	1.577	2.652	2.650
2023*	12.210	3.341.462	2.432.678

29.12.2023 tarihi itibarıyla.

- Kooperatiflerin Desteklenmesi Programı (KOOP-DES) kapsamında ilk uygulama olarak kadınların kooperatifleşmeye yönelik çabalarını desteklemek amacıyla ortaklarının çoğunluğu kadınlardan oluşan ve kadın emeğini değerlendirme amacı güden kooperatiflere finansman desteği sağlanmasına karar verilmiştir. Bu kapsamda, 2020- 2023 tarihleri arasında Sakarya'da 11 kooperatif tarafından hayata geçirilen projeler için verilen destek tutarı 1.287.721 TL'dir.
- Sakarya ilinde 1 Kasım 2002 tarihinde 6.569 şirket, ticari işletme ve şube bulunmaktayken 31 Aralık 2023 26.023 şirket, ticari işletme ve şube bulunmaktadır.
- Tarım ürünlerinin sağlıklı ve modern koşullarda depolandığı ve bu ürünlerin ticaretinin elektronik ürün senetleri vasıtasıyla hızlı ve güvenli şekilde yapıldığı lisanslı depoculuk sistemine ilişkin veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

	Kapasite (ton)		% Pay		Lisanslı Depo Sayısı		% Pay	
	Faaliyet İzni	Kuruluş İzni	Faaliyet İzni	Kuruluş İzni	Faaliyet İzni	Kuruluş İzni	Faaliyet İzni	Kuruluş İzni
Sakarya	92.600	69.000	0,92	0,51	3	2	1,14	0,73
Türkiye	10.082.603	13.517.473			264	275		

- Sebze ve Meyve ticareti kapsamında Sakarya ilinde 1 Ocak 2014-1 Ocak 2024 tarihleri arasında Hal Kayıt Sistemine 27.063.991 bildirim yapılmış olup Türkiye genelindeki tüm bildirimlere oranı %1,6686. İlde 1 adet toptancı hali bulunmaktadır.
- Tacir, esnaf ve çiftçilerin ekonomik değeri haiz tüm taşınır varlıklarını teminat göstererek finansmana erişimini kolaylaştıran Taşınır Rehni Sicil Sistemi (TARES) kapsamında Sakarya ilinde 578 tescil işlemi gerçekleştirilmiş, 1,2 Milyar TL, 72 Bin EURO güvence tutarı karşılığında finansman imkanı sağlanmıştır.

Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi

210 ADET

Tüketici Hakem Heyeti faaliyet göstermektedir.

BAŞVURU

Islak imza, mobil imza veya güvenli elektronik imza kullanma zorunluluğu kaldırıldı.

43.624 ADET

Başvuru karara bağlanmıştır.

7 GÜN 24 SAAT

TÜBİS (Tüketici Bilgi Sistemi) ile tüketici hakem heyetlerine kolay başvuru yapılabilmektedir.

- Tüketiciler ile satıcı ve sağlayıcılar arasındaki uyumsuzlukların mahkemeye yansımadan masrafsız, hızlı ve kolay bir şekilde çözüme bağlanması amacıyla her il ve ilçede en az bir tane olmak üzere toplam 210 adet tüketici hakem heyeti faaliyet göstermektedir. Tüketici haklarının korunması konusunda lokomotif görevi üstlenmiş olan hakem heyetlerimize yapılan başvurular hızlı bir şekilde çözüme ulaştırılmaya devam ediyor. 1 Ocak 2017 tarihinden itibaren TÜBİS (Tüketici Bilgi Sistemi) üzerinden vatandaşlarımıza e-Devlet üzerinden tüketici hakem heyetlerine 7 gün 24 saat kolaylıkla başvurabilmekte ve süreçleri takip edebilme olanağı sağlanmıştır. Başvuru aşamasında ve sonrasında ıslak imza, mobil imza veya güvenli elektronik imza kullanma zorunlulukları da kaldırılmıştır. Bu kapsamda 2017-2023 yılları arasında Sakarya ilinde tüketici hakem heyetlerinde 43.624 adet başvuru karara bağlanmıştır.
- Kasa fiyatının etiket fiyatından yüksek olması başta olmak üzere, fiyat etiketine ilişkin denetimler 81 Ticaret İl Müdürlüğü aracılığıyla yapılmaktadır. Bu kapsamda, 2017-2023 yılları arasında Sakarya ilinde perakende ticarete tüketicilerimizin aldatılmaması, yanıltılmaması amacıyla gerçekleştirilen fiyat etiketi ve gramaj denetimlerinde 7.705 adet firmada 174.880 adet ürün denetlenmiştir.

Bakanlığımız; tekstil, ayakkabı, oyuncak, kırtasiye, deterjan, çocuk bakım ürünleri gibi geniş bir tüketici kitlesi tarafından günlük hayatta kullanılan ürünlerin güvenliğinin sağlanması amacıyla 2011 yılı haziran ayından bu yana piyasa gözetimi ve denetimi (PGD) faaliyetleri yürütmektedir. 2011-2023 yıllarını kapsayan dönemde ülke çapında gerçekleştirilen PGD faaliyetlerinde rehberlik ve bilgilendirme çalışmaları da dâhil olmak üzere yaklaşık 36.000 işletmede 46.000 parti ürün denetlenmiştir. Denetlenen ürünlerde güvensizlik oranı 2011 yılında %32 iken 2023 yılında %1,7'ye gerilemiştir. 2015-2023 yıllarını kapsayan dönemde; Sakarya ilinde piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetleri çerçevesinde 109 firma ziyaret edilmiş olup, 540.212 ürün denetlenmiştir.

ÜRÜN GÜVENLİĞİ DENETİMLERİ

109

FİRMA
ZİYARET EDİLMİŞTİR.

540.212

ADET ÜRÜN
DENETLENMİŞTİR.

Kaçakçılıkla Mücadele

- Sakarya ilinde, Gümrük Muhafaza birimlerince gerçekleştirilen kaçakçılıkla mücadele faaliyetleri neticesinde, 1 Kasım 2002-31 Aralık 2023 tarihleri arasında 25 olayda 10.158.699 TL değerinde kaçak eşya yakalaması yapılmıştır.

SAKARYA İLİMİZE

2002-2023 YILLARI ARASINDA TOPLAM 87 MİLYAR 883 MİLYON TL

Yatırım Yaptık

564 KM

Toplam Yol

356 KM

Devlet Yolu

113 KM

Otoyol

95 KM

İl Yolu

112.629 TON

2023 Yılı
Demiryolu
İle Taşınan Yük

287 KM

2023 Demir
Yolu Ağı

1.141.712

2023
Genişbant
Abone Sayısı

647.140

2023 Yılı
Demiryolu İle
Taşınan
Yolcu Sayısı

400 KM

Bölünmüş Yol
Uzunluğu
(Otoyol
Dahil)

2002 - 2023

İlaştırma ve altyapı

6.638 KM

2023 Fiber Optik
Kablo Uzunluğu

1 ADET

Restore
Edilen Tarihi
Köprü Sayısı

Ulaşım ve İletişimde **Türkiye'ye Çağ Atlattık**

Ülkemizi bu alanda dünyanın gıptayla baktığı bir coğrafya haline getirdik. Ulaşım ve iletişim altyapısına yapılan devasa yatırımlardan Sakarya da payına düşeni aldı. Milletimizin önüne bölünmüş yollar serdik. Yüksek Hızlı Trenlerle ray üstünde güvenli, hızlı, konforlu seyahat imkanı sağladık. Uçmayı rutin hale getirdik. Denizcilikte ak listeye girdik. İnovatif ve vizyoner düşünceyle GSM ve internet altyapısını dünya standartlarının üzerine taşıdık. Yeni nesil iletişim araçlarıyla dünyayla entegre olduk.

Sakarya - Kuzey Marmara Otoyolu

Sakarya'nın Hızına Hız Kattık

Sakarya'yı diğer şehirlere bağlayan **devlet yollarını 356 kilometreye**; ilçe, belde ve köyleri şehir merkezine ulaştıran **il yollarını 95 kilometreye**, **otoyolları 113 kilometreye uzattık**. Böylece Sakarya'ya erişimi daha hızlı ve güvenli hale getirerek **Sakarya'daki karayolunu 564 kilometreye ulaştırdık**.

ŞANLI TARİHİMİZE SAHİP ÇIKIYORUZ

TARİHİMİZLE ARAMIZDAKİ KÖPRÜLERİ KORUYORUZ

Sakarya ilinde UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'nde yer alan **Tarihi Sangarios (Justinianus, Beşköprü) Köprüsü'nde** restorasyon çalışmalarına devam edilmektedir.

Tarihi Sangarios (Justinianus, Beşköprü) Köprüsü

Mevcut Bölünmüş Yolları Artırdık

Ülke geneline yayılan bölünmüş yol seferberliğinden Sakarya'da üst düzeyde yararlandı. Şehirde **2002** yıl sonuna kadar **131** kilometre bölünmüş yol yapılmışken, **2003-2022** yılları arasında **269** kilometre yeni bölünmüş yol yaparak Sakarya'nın toplam bölünmüş yol mesafesini **400** kilometreye çıkardık.

BÖLÜNMÜŞ YOL GÜVENLİ ULAŞIM

RAYLARDA YÜKSEK HIZLI, KALİTELİ, KONFORLU SEYAHAT DÖNEMİ BAŞLATTIK

287 KM Yol

Sakarya ilinde **28 KM YHT** ve **259 KM konvansiyonel hat** olmak üzere **287 KM**lik demiryolu ağı mevcuttur.

2015**89.057** Yolcu**2023****647.140** Yolcu

Sakarya ilinde 2023 yılında 647.140 yolcu, 112.629 ton yük taşınmıştır.

ESKİŞEHİR-İSTANBUL YHT

2009 yılında Ankara-Eskişehir ve 2011 yılında Ankara-Konya YHT hatlarının işletmeye açılmasından sonra Temmuz 2014'de Eskişehir-İstanbul YHT hattı işletmeye açılmıştır. Konya-İstanbul yüksek hızlı tren seferleri de başlatılmıştır. YHT'lerin Marmaray dan geçerek Avrupa Yakasında Halkalı'ya da ulaşması sağlanmıştır. Ankara-İstanbul arasında yapımı tamamlanan 14 km'lik Doğançay Ripajı-1 kesiminin 22.06.2022 tarihinde işletmeye açılmasıyla birlikte Ankara-İstanbul arasında işletilen Ekspres YHT seferlerinin seyir süresi 4 saat 19 dakikadan 4 saat 7 dakikaya düşmüştür.

Başlangıç/Bitiş: 2008/2014**Proje Bedeli: 2,6 Milyar Euro****Toplam Uzunluk: 289 km****Tasarım Hızı: 250 km/saat****Seyahat Süresi: 2 Saat 40 Dakika**

ANKARA-İSTANBUL YÜKSEK HIZLI DEMİRYOLU

2014 yılı Temmuz ayında hizmete açıldı. Ankara-İstanbul Yüksek Hızlı Tren hattı ülkemizin en büyük iki ilini birbirine bağladığı gibi aynı zamanda Doğu-Batı Yüksek Hızlı/Hızlı Tren hattının da önemli bir kesimi konumundadır. YHT sadece yolcuları değil kültürleri de taşıyor. Şehirlerin kimliği YHT ile güçleniyor.

Başlangıç/Bitiş: 2013/2026**Proje Bedeli: 25,7 Milyar TL****Doğançay Ripajı 1. Kesim****Toplam Uzunluk: 14 km****Tasarım Hızı: 250 km/saat****Tünel Aç/Kapa: 6 Adet (10.627 m)****Köprü: 5 Adet (1.001 m)****Alt/Üst Geçit: 8 Adet****Menfez: 1 Adet****Doğançay Ripajı 2. Kesim****Toplam Uzunluk: 12 km****Tasarım Hızı: 250 km/saat****Viyadük: 2 Adet (795 m)****Köprü: 3 Adet****T26 Tüneli****Toplam Uzunluk: 8 km****Tasarım Hızı: 250 km/saat****Tünel: 1 Adet (5.587)**

Adapazarı Hızlı Tren Fabrikası

Alüminyum gövdeli Tren Setlerinin yerli ve milli imkanlarla üretilmesi amacıyla TÜRASAŞ Sakarya Bölge Müdürlüğünde 2016 yılında yapımına başlanan Demiryolu Araçları Alüminyum Gövde Üretim Fabrikası açılarak üretime başladı.

Fabrikanın açılması ile çelik gövdeli demiryolu aracı dışında artık alüminyum gövdeli demiryolu araçları da üretilabilmektedir.

Alüminyum Gövde Üretim Tesisinde Tren Seti üretiminin başlamasıyla birlikte;

>Ülkemizin raylı sistem araç ihtiyaçlarını yerli ve milli imkanlarla üretilmesi, dışa bağımlılığın azaltılması,

>Ar-ge kabiliyeti ve üretim kapasitesinin artırılması,

>Demiryolu sektöründe yan sanayinin geliştirilmesi,

>TÜRASAŞ markasını taşıyan ürünlerin yurt dışına da sunulması hedeflenmiştir.

Türkiye'de teknolojisi bulunmayan her türlü hızlı tren setleri ve modern metro araçları üretmek üzere Hyunda-ROTEM (Güney Kore), TCDD ve yer özel sektör kuruluşları ortaklığı ile 2006 yılında Hyunda-Eurotem şirketi kurulmuştur.

BUGÜNE KADAR FABRİKADA YAPILAN ÜRETİMLER:

İstanbul Metrosu'na ait
84 Araç

İZBAN'ın Siparişi Olan
120 Araç

TCDD'ye ait **32 Set**
Banliyö Treninin Kısmi
Üretimi ve Montajı

İzmir Büyükşehir
Belediyesi'nin **190**
modülden oluşan 38 tren
setinin üretimleri devam
etmektedir.

MARMARAY'a ait
300 Araç

DEMİRYOLU ÇALIŞMALARI

Arifiye-Pamukova 2. Hat Yapımı

Yapım işleri tamamlanarak hat işletmeye alınmıştır.

Gebze-YSS Köprüsü-İstanbul Havalimanı (Çatalca Bağlı. Dahil) Yüksek Hızlı Demiryolu Projesi

Proje çalışmaları tamamlanmış olup, dış finansman için Hazine ve Maliye Bakanlığından kredi onayı alınmıştır. Proje ihale çalışmaları devam ediyor.

Adapazarı-Karasu Limanları ve Sanayi Tesisleri ile Demiryolu Bağlantısı ve İstasyon Tesisleri İnşaatı

Adapazarı Karasu Limanları ve Sanayi Tesisleri Demiryolu Bağlantısı Hattı kapsamında ağırlıklı olarak yük taşımacılığı yapılması ön görülmekte olup; hat, batıdan Ankara-İstanbul demiryolu hattına, doğudan ise Zonguldak-Çankırı-Kayseri demiryolu hattına bağlanacaktır. Etüt proje çalışmaları devam eden Karasu-Akçakoca-Ereğli Limanı-Çaycuma-Bartın Limanı Demiryolu Projesi'nin hizmete girmesinin ardından, Marmara Bölgesinde mevcut limanlardaki yoğunluğun bir kısmının Batı Karadeniz limanlarına kaydırılması da böylece sağlanacaktır. Limanlardan ve sanayi tesislerinden çıkan yükler, demiryolu ile ulusal demiryolu ağına taşınabilecektir. Bu sayede Karasu Limanı başta Karadeniz ülkeleri olmak üzere, uluslararası alanda ihracat ve ithalat açısından önemli bir pozisyona erişecektir.

Ülkemizin en önemli demir çelik üretim merkezlerini teşkil eden Ereğli Demir Çelik Fabrikası ve Karabük Demir Çelik Fabrikası'nın demir cevheri ve kömür girdileri ile üretilen demir-çelik mamullerinin Adapazarı üzerinden demiryoluna bağlantısı sağlanacaktır.

Ayrıca; Karasu Bölgesi, yapımına başlanılacak olan 550.000 metrekaresel fabrikanın tamamının hizmete alınmasıyla birlikte "Savunma Sanayi Kenti" vasfını da kazanacak olup, BMC tarafından burada üretilecek milli tank, top bataryaları, füze sistemleri, zırhlı araçlar vb. gibi stratejik ürünlerin demiryolu üzerinden taşınması güvenli ve ekonomik olarak gerçekleştirilecektir.

Konumu
Adapazarı

Başlama-bitiş tarihi
2009-2023

Gerçekleşme
% 100 (altyapı işi)

Teknik Özellikler
**65,064 KM, Çift Hatlı,
Elektrikli, Sinyalizasyonlu**

Tasarım Hızı
120 KM/SA

Raylı Sistem Sanayisinde Tek Çatı Dönemi

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları (TCDD)'na bağlı işletmelerden Türkiye Vagon Sanayii A.Ş. (TÜVASAŞ), Türkiye Lokomotif ve Motor Sanayii A.Ş. (TÜLOMSAŞ) ve Türkiye Demiryolu Makinaları Raylı Sistem Araçları Sanayii A.Ş.'yi tek çatı altında topladık. Türkiye Raylı Sistem Araçları Sanayii Anonim Şirketi'ni (TÜRASAŞ) kurduk. Raylı sistem teknolojilerinin tek elden geliştirilmesini sağladık. Yerli ve milli raylı sistemlerimizin üretim kapasitesini ve kalitesini arttırdık.

Anadolu Dizel Tren Set Üretimi

TÜRASAŞ Sakarya Bölge Müdürlüğü tarafından her biri 4 araçtan oluşan 52 set Dizel Tren Seti üretim projesi tamamlanmış ve son set 2019 yılı sonunda işletmeye verilmiştir.

Alüminyum Araç Gövdesi Üretim Tesisi

Ülkemizde, ilk kez alüminyum gövdeli, 160 KM/SA hıza sahip olan ve bu bakımdan ilk Yerli ve Milli olma özelliğini taşıyan Milli Elektrikli Tren Setleri, TÜRASAŞ Sakarya Bölge Müdürlüğü bünyesindeki Alüminyum Gövde Üretim Tesisinde üretilmektedir. Proje kapsamında 2 tren setinin prototip üretimi tamamlanmış olup sertifikasyon süreçleri devam etmektedir. 2022 yılı içinde 3 tren setinin tamamlanması ve teslimi hedeflenmiştir. Ayrıca seri üretim çalışmalarına devam edilmektedir.

Kumlama ve Boya Kabinleri

Yerli olarak üretilen alüminyum gövdeli demiryolu araçlarının kumlama ve boyama işlemlerinin yapılabilmesi için TÜRASAŞ Sakarya Bölge Müdürlüğü bünyesinde inşa edilen kumlama ve boya tesislerinin devreye alma işlemlerine devam ediyoruz.

Demiryolu Araçları Montaj Atölyesi Milli elektrikli trenin setinin fabrika testlerine başlandı.

TÜRASAŞ Sakarya Bölge Müdürlüğü tarafından üretilen Prototip Milli Elektrikli Tren Setinin fabrika testleri 29.06.2022 tarihinde başlatılmıştır. Yerli ve milli tren setlerimiz saatte 160 kilometre işletme hızına sahiptir.

Milli Hızlı Tren Seti Projesi (225 KM/SA)

TÜRASAŞ tarafından Milli Elektrikli Tren seti üretimi aşamasında başlatılan ve 225 km/h işletme hızına sahip olacak yeni Elektrikli Hızlı Tren Seti projesinde tasarım çalışmalarının 2023 yılı içinde tamamlanması hedeflenmektedir. Tasarım çalışmalarının tamamlanması ile birlikte prototip üretimine başlanacaktır.

Balıkçı Barınaklarına Yapılan Yatırımlar Devam Ediyor

- 2022 yılındaki liman sayısı 1 olup, yılda 1.500.00 ton kapasiteye sahiptir.

TAMAMLANAN DENİZCİLİK PROJELERİ

- Karasu Limanı İnşaatı (YİD)
- Sakarya Nehri Çıkış Ağzı Sahil Düzenlemesi
- Sakarya Nehri Çıkış Ağzı Sahil Düzenlemesi-2

Karasu Limanı (YİD)

Altyapı inşaatı 2008 yılında tamamlanan limanın üstyapı inşaatına 2014 yılında başlanılmış olup, 2018 yılında tamamlanmıştır. İstanbul Boğazı'ndaki gemi trafiğinin azalmasını sağlayan Karasu Limanı, taşıma maliyetleri ve taşıma sürelerinin azalmasına da önemli katkılar sağlamaktadır. Hinterlandında Türkiye ekonomisine önemli katkı sağlayan Sakarya ve Kocaeli sanayi bölgelerini barındıran Karasu Limanı, Demiryolu bağlantısı sayesinde müşterilerine güvenli, çevreci ve hesaplı taşıma alternatifleri sunmaktadır.

Proje Bedeli
73.114.193 \$

Tali Dalgakıran
625 M

Proje Başlama Tarihi
2014

Rıhtım
894 M

Proje Bitiş Tarihi
2018

Ro-Ro Kapak Atma Rıhtımı
2x30 M

Kapasite
**15.000 DWT ve 20.000
Tonluk 2 Adet Gemi**

Saha Kaplaması
150.000 M²

Ana Mendirek
1.600 M

21 Yılda Karayollarında Tarih Yazdık,

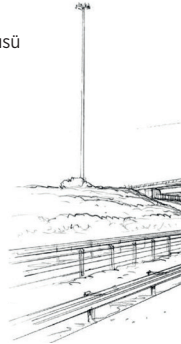
Dünyanın En Modern Yollarını Asil Milletimizin Önüne Serdik

2002-2023 Döneminde Yapılan Karayolu Çalışmaları

- KMO Kurtköy- Akyazı Kesimi (257 Km)
- Sakarya - Topca Köprülü Kavşağı Yapım (2 Km)
- Mekece-Adapazarı 1. Ve 2. Kısımda Yapılacak Toprak İşleri Üstyapı Ve Çeşitli İşler (48 Km)
- D 100 Ayrımı - Ormanköy- Akyazı - Dokurcun - Bolu Hudut Yolu İle Akyazı Bağlantı Yolunda Çeşitli Kesimlerde Toprak İşleri, Sanat Yapıları, Üstyapı İşleri (18 Km)
- Geyve Ayrımı - Taraklı Yolu (32 Km)
- Adapazarı - Karasu - Akçakoca Yolu Bölünmüş Yol Yapımı (108 km)
- Hendek - 4.Bölge Hudut Yolu Proje Sonunda Gümüşova Kavşağı Yapım (1 Km)
- Adapazarı-Sinanoğlu-Limandere Şehir Geçişi (3.9 Km)
- Sakarya - Taraklı Yolu, Geyve Ayr. - Taraklı Turizm Bağlantı Yolu (3.3 Km)

Yapımı Devam Eden Karayolu Çalışmaları

- Kaynarca-Karasu-Kocaali-4. Bölge Hududu Yolu (60.7 Km)
- Akyazı-Dokurcun Ballıkaya Bölünmüş Yol Yapımı Varyantı (20.3 Km)
- D-100 Adapazarı Hanlı Kavşağı-Mekece Devlet Yolu (51 Km)
- Bekirpaşa Otoyol Kavşağı - D100 Bağlantı Yolu Bölünmüş Yol Yapım İşi (İdare Malı Bitüm İle) (2.35 Km BY,1.33 Km TY)
- Tarihi Sangarios (Justinianus, Beşköprü) Köprüsü Restorasyon Uygulama İşi (1 Adet 370 m)
- Gümüşova Kavşağı - Kavacık Kavşağı Arası Tem Otoyolu (O1-O2-O4) Ve Bağlantı Yolları Üzerindeki Viyadük İle Köprülerin Genleşme Derzlerinin Onarım Ve Yenilenmesi Yapım İşi
- Adapazarı Kavşağı -Gümüşova Arası Tem Otoyolu Ve Bağlantı Yolları Üstyapı İyileştirilmesi Ve Büyük Onarım İnşaatı Yapım İşi (Bitüm İdareden) (38 Km)
- Sakarya İlinde Mudurnu Deresi Köprüsü Yapım İşi (1 Adet 77 m)
- (Adapazarı - Hendek) Ayrımı -

Kaynarca-Karasu-Kocaali-Karayolları 4 Bölge Hududu Yolu

Kaynarca-Karasu Yolu, Karadeniz Sahil Yolu ve Kuzey Marmara Otoyolu'nun entegrasyonunu sağlayacaktır. Ayrıca Geometrik ve fiziki olarak daha yüksek standartlara göre yapılacak yeni yol güzergâhı ile yerleşim birimlerinin iç trafiğini de rahatlatarak şekilde çevresinden geçerek daha rahat ve güvenli bir trafik akımı sağlanması amaçlanmaktadır.

Başlangıç/Bitiş: 2017/2024

Proje Bedeli: 3,2 Milyar TL

yILLIK ORTALAMA GÜNLÜK TRAFİK: 2.790

Toplam Uzunluk: 60,7 km

Tamamlanan Yol Uzunluğu: 49 km

Devam Eden Yol Uzunluğu: 11,7 km

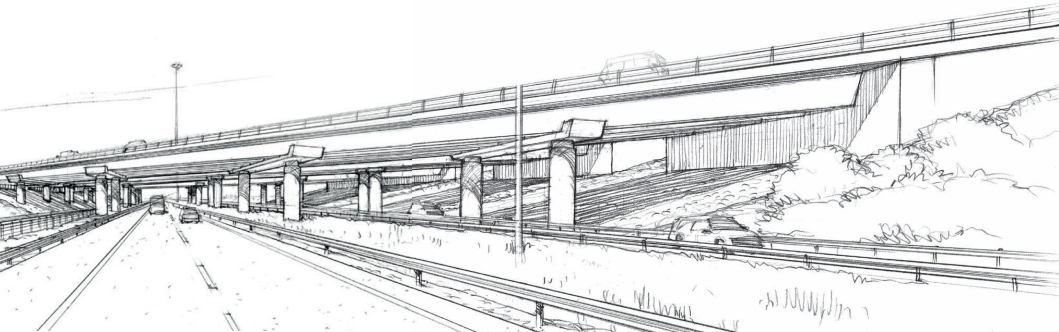
Kuzey Marmara Otoyolu

Kuzey Marmara Otoyolu projesi, İstanbul'un batısındaki Kınalı mevkiinden başlayarak; İstanbul, Kocaali, Sakarya illerini kuzeyden kat edip, Sakarya İli Akyazı İlçesi yakınlarında sonlanan ülkemizin en önemli kara ulaştırması yatırımlarındandır.

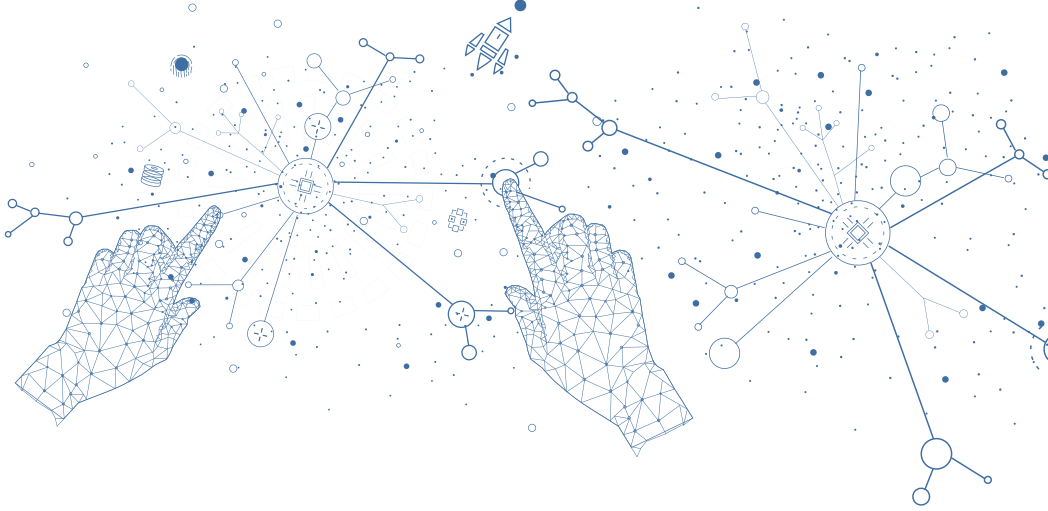
Toplam uzunluğu 443 km ve 2x4 şeritli olarak projelendirilen Kuzey Marmara Otoyolu'nda yapım çalışmalarına 2013 yılında başlanmış olup Yap-İşlet-Devret Modeli ile toplam 4 ayrı ihale bünyesinde gerçekleştirilmektedir.

Kuzey Marmara Otoyolunun 398 km'lik bölümünü kapsayan Odayeri-Paşaköy, Kınalı-Odayeri ve Kurtköy-Akyazı kesimleri muhtelif zamanlarda etaplar halinde tamamlanarak hizmete alınmış, son kesim olan 45 km uzunluğundaki Nakkaş-Başakşehir kesiminde ise çalışmalar devam etmektedir. Proje kapsamında yapılan imalatlardan en büyüğü olan ve İstanbul'da 3. Boğaz geçişini sağlayan Yavuz Sultan Selim Köprüsü, projenin Odayeri-Paşaköy kesimi kapsamında tamamlanarak 26 Ağustos 2016 tarihinde trafiğe açılmıştır.

Proje tüm etaplarıyla birlikte tamamlandığında, İstanbul şehir trafiği ve köprülerdeki trafik yoğunluğu önemli ölçüde azaltılarak, transit trafiğin şehir içine girmeden, kesintisiz bir şekilde devam etmesi sağlanacaktır.

Ulaşan ve Erişen Türkiye

Mobil Teknolojilere Geniş Bantta Koşuyoruz

Mobil teknolojilerde Türkiye'ye çağ atlattık. İnşa ettiğimiz geniş bant internet altyapısı sayesinde Sakarya'da Genişbant Abone Sayısı 2023'te 1.141.712'ye ulaştı. Daha hızlı ve ekonomik internet bağlantısı için Sakarya'da 2002 öncesi 757 kilometre olan fiber optik kablo uzunluğunu 2023'te 6.638 kilometreye uzattık.

Evrensel Hizmet Kanunu Kapsamında GSM Hizmeti Veren Mevcut Altyapıya Mobil Geniş bant İnternet Hizmeti İlave Edilmesi

Bu proje ile nüfusu 500'e kadar olan ve daha önce GSM altyapısı kurulumu yapılan 1.799 yerleşim yerinde hizmetin devam ettirilmesini sağlayacağız ve 4.5 G altyapısı ile mobil geniş bant internet hizmetini götüreceğiz. Projede kurulacak olan 4.5 G ekipmanlarının temininde yerli ve milli baz istasyonumuz ULAK'ın kullanımı şartı da getirilerek yerli ve milli üretime de destek veriyoruz. Sakarya'da kapsanan yerleşim yeri sayısı: 1

Ptt Hizmette Rakip Tanımıyor

PTT'lerde yapılan işlem çeşitliliğini artırarak **755** kurum ve kuruluş ile **986** ayrı iş ve işlem yapılabilir hale getirdik.

PTT'de Hizmet Çeşitliliği Arttı

49 iş yeri ile **PTT** Sakaryalıları hizmetindedir.

PTTmatik Sakarya'nın Dört Köşesinde

46 PTTmatik ile **7 gün 24 saat** kesintisiz hizmet sunuyoruz.

Ptt Hizmetleriyle İhtiyaç Sahiplerine Destek Oluyoruz

- e-Dekont
- Ailelere Yardım, Eğitime Teşvik, Çocuklara Destek
- Asker Aileleri PTT'de
- Öksüz, Yetim ve Asker Çocuğu Yardım Ödemeleri PTT İş Yerlerinde
- Annelere Yapılan Doğum Yardımı Ödemeleri PTT İş Yerlerinde
- PTT İhtiyaç Sahibi Kadınların Yanında
- Kronik Hastalık Yardımı Ödemeleri PTT İş Yerlerinde
- PTT SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı Emeklilerinin Yanında
- Yaşlılara ve Engellilere Kapıdan Ödeme

- Muhtaç Hanelere Elektrik Tüketim Desteği
- Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıf Ödemeleri PTT' de
- Doğalgaz Tüketim Desteği Ödemeleri
- Kişisel Pul ile Anılarınıza Değer Katın
- e-Devlet Kapısı
- PTT Akıllı Esnaf Projesi
- Ulusal Elektronik Tebligat Sistemi (UETS)
- PTTPOS Hizmeti • PTTAVM.com
- Araç Km ve Muayene Sorgulama Hizmeti
- Araç Hasar Sorgulama Hizmeti
- Cumhuriyetimiz 100. Yılına Mektup Kampanyası

2002 - 2023

yükseköğretim

SAKARYA

2

Devlet Üniversitesi

85.450

Toplam Öğrenci

25.482

Ön Lisans

48.821

Lisans

413

Profesör

325

Doçent

583

Dr. Öğretim Üyesi

477

Araştırma
Görevlisi

9.257

Yüksek Lisans

1.890

Doktora

483

Öğretim
Görevlisi

2.281

Toplam
Akademisyen

YENİ YÖK KONSEPTİ

2023 vizyonu doğrultusunda yenilikçi kimlik

Geçmişte kalan mücadeleciler YÖK'ten şikayetler, Yeni YÖK konsepti ile gerçekleştirilen uygulamalar ve düzenlemelerle yapılan yetki paylaşımı ve yetki devirleri ile artık son bulmuştur. Yükseköğretim Kurulu artık milletimize şekil veren kurumdan milletimizin değerlerine değer katan ve milletimize hizmet veren yeni bir kuruma dönüşürmüştür.

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU

2023-2024
AKADEMİK YILI AÇILIŞ TÖRENİ

9 EKİM 2023

SAKARYA
UYGULAMALI BİLİMLER
ÜNİVERSİTESİ

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU

2018

Kuruluş Tarihi

Devlet

Tür

644

Akademisyen

69

Profesör

76

Doçent

160

Dr. Öğretim
Üyesi

265

Öğretim
Görevlisi

74

Araştırma
Görevlisi

31.548

Toplam
Öğrenci

278

Doktora

1.284

Yüksek Lisans

10.691

Lisans

19.295

Ön Lisans

SAKARYA
ÜNİVERSİTESİ

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU

1992

Kuruluş Tarihi

Devlet

Tür

1.637

Akademisyen

344

Profesör

249

Doçent

423

Dr. Öğretim
Üyesi

218

Öğretim
Görevlisi

403

Araştırma
Görevlisi

53.902

Toplam
Öğrenci

1.612

Doktora

7.973

Yüksek Lisans

38.130

Lisans

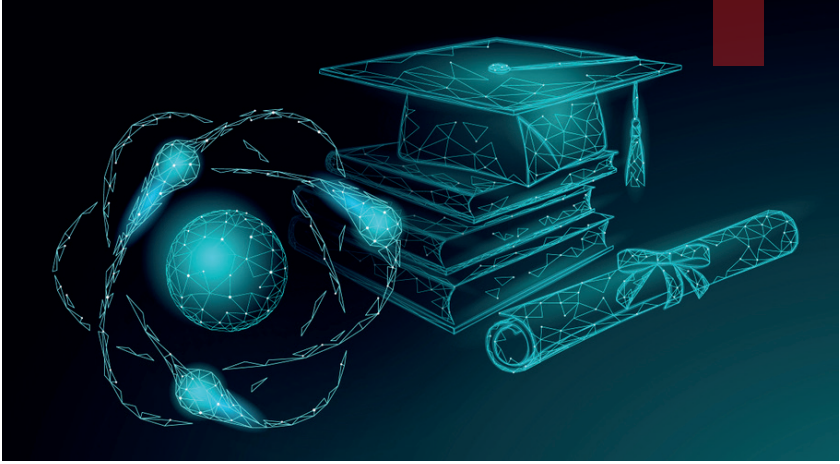

6.187

Ön Lisans

Çeşitlilik

Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşma Projesi

Üniversiteler üstlendikleri misyon ve hedeflerini yerine getirirken uyguladıkları stratejiler ve iş birliği modelleri çerçevesinde kendilerine has kimliklere sahiptirler. Yükseköğretim sistemimizde tek tip üniversite yerine çoğulcu anlayışa uygun, çeşitlilik esaslı bir yapılanma oluşturulmuştur. Bu amaçla,

- Araştırma ve Aday Araştırma Üniversiteleri,
- Bölgesel Kalkınma Odaklı Üniversiteler,
- Tematik Üniversiteler,
- Mesleki Uygulama Ağırlıklı Üniversiteler

şeklinde yükseköğretim sistemimiz yeniden yapılandırılmıştır.

Misyon Farklılaştırması

Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşma Programı, Üniversitelerin, hem buldukları bölgeye olan katkılarını arttırmak hem de belirli alanlarda ihtisaslaşmalarını teşvik etmek amacıyla (2006 yılı ve sonrasında kurulmuş olan Üniversiteler arasından) seçilmiş olan 22 Bölgesel Kalkınma Üniversitesinin Bölgesel faaliyetlerinin desteklenmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Araştırma Odaklı İhtisaslaşma Programı (Araştırma Üniversiteleri): Köklü üniversiteler arasından seçilmiş olan 23 Araştırma Üniversitesinin, araştırma odağında misyonlarının farklılaştırılmasıyla küresel anlamda daha rekabetçi bir yapı kazanmaları için çalışmalar yürütülmektedir.

Araştırma Üniversiteleri Destek Programı: Ülkemiz yükseköğretim sisteminde üniversitelere yönelik hazırlanan Araştırma Odaklı İhtisaslaşma Programına dahil olan devlet üniversitelerine Kalkınma Planı öncelikleri ve üniversitelerin yetkinlikleri dikkate alınarak üniversitelerin eşleştirildikleri alanlardaki projelerde kullanılmak üzere yıllık performans puanları dikkate alınarak Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından bütçe tahsisi yapılmıştır.

YÖK 100/2000 Doktora Projesi

Ülkemizin öncelikli alanlarındaki doktoralı insan kaynağına olan ihtiyacını karşılamak üzere, devlet üniversitelerindeki doktora programlarında öğrenim gören öğrencilere 2016-2017 Bahar döneminden başlayarak burs verilmesine ilişkin işlemler yürütülmektedir. Bir Türkiye projesi olan YÖK 100/2000 Doktora Projesi'nde belirlenen alanların dörtte üçü disiplinler arasıdır.

Robotik

Yapay Zeka

Nanoteknoloji

Sağlık ve Sosyal Bilimler Alanı

İlaç

Göç Çalışmaları

Fen ve Mühendislik

Deniz Hukuk

Aşı

Eğitimde Dijitalleşme

bu projede yer almaktadır. Programda bugün itibarıyla 5 bin civarında doktora öğrencisi bulunmaktadır. Mevcut öğrencilere destek verilmeye devam edilmektedir.

YÖK'un Öncülüğünde Başlatılan Süreçler İle Gerçekleştirilen Bazı Yasal Düzenlemeler

- Kalite Kurulunun Kurulması
- Yükseköğretim Kurumlarının Misyon Farklılaşması Odaklı İhtisaslaşmasının yasal zemine kavuşturulması
- Yükseköğretim Eğitim Programları Danışma Kurulu Kurulması
- Meslek Yüksekokulları Koordinasyon Kurulu Kurulması
- MYO'ların Organize Sanayi Bölgelerinde Açılışının Teşvik Edilmesi
- İş Yeri Odaklı Eğitimin Teşvik Edilmesi
- BAP Projelerinden Tezli Yüksek Lisans ve Doktora Öğrencilerin Bursiyer Olarak Desteklenmesi
- Emekli Öğretim Üyelerinin İhtiyaç Duyulan Alanlarda Sözleşmeli Olarak İstihdam Edilmesi
- Üniversitelerde Sermaye Şirketi Statüsünden Teknoloji Transfer Ofisleri Kurulması
- 7. Yıl Ücretli Araştırma izni (Sabbatical)
- Doktora Sonrası Araştırmacı İstihdamı (Post Doc)

- YÖK'ün yükseköğretim kurumlarına yetki devri kapsamında "kurumların ikinci öğretim lisansüstü öğretim ücretlerini belirleyebilmesi"
- Hâlihazırda yılda iki kez yapılabilen Doçentlik başvurusu sayısının artması
- Eğitim öğretimde kalite çitasını yükseltmek için öğretim görevliliği için asgari şart olarak tezli yüksek lisans şartı getirilmesi
- Vakıf yükseköğretim kurumlarının mali güçlük sebebiyle faaliyet izinlerinin kaldırılması yetkisinin objektif ölçütler doğrultusunda sınırlandırılması
- Vakıf yükseköğretim kurumlarında çalışan öğretim elemanlarına ödenen ücretin, Devlet yükseköğretim kurumlarında çalışan emsallerinden daha düşük olamayacağı yönünde düzenleme

- Vakıf üniversitelerinde ücretsiz eğitim imkânı ile ilgili düzenleme (Vakıf üniversitelerinin tüm programlarına ilk yüzde onluk dilimde yerleşen öğrenciler, YÖK kararı ile burslu olarak okutulmakta iken bu oran yasal düzenleme ile yüzde %15'e çıkarıldı. Bu sayede 2020 yılında 11 bini aşkın öğrenci daha bu düzenleme ile ücretsiz eğitim imkânına sahip olmuştur.)
- Eğitim öğretimde kalite çitasını yükseltmek için öğretim görevliliği için asgari şart olarak tezli yüksek lisans şartı getirilmesi
- 50/d statüsündeki araştırma görevlilerinin doktora eğitimlerini tamamladıktan sonra kadroda bulunma sürelerinin 1 yıl +1 yıl olmak üzere 2 yıl daha mümkün hale gelmesi
- 2547 sayılı Kanunun ek 34 üncü maddesinde düzenleme yapılarak doktora sonrası sözleşmeli araştırmacı istihdamının teşvik edilmesi

Türkiye Yükseköğretimde Cazibe Merkezi Haline Gelmiştir

Türk yükseköğretiminin cazibe merkezi haline getirilerek gelecek üniversitemizdeki uluslararası öğrenci ve öğretim elemanlarının artırılması amacıyla birçok çalışma yürütülmüştür. Bu kapsamda yükseköğretim kurumlarının yurtdışından öğrenci kabul kontenjanları ile ilgili kısıtlama kaldırılmış, Dünyada ilk defa yabancı uluslararası öğrenci burs programı oluşturulmuş, öğrenci ve öğretim elemanlarının uluslararası hareketliliği desteklenmiş ve Study in Turkey projesi hayata geçirilmiştir. YÖK tarafından yeni koronavirüs salgını sürecinde Türk üniversitelerinin yurt dışında dijital ortamlarda tanıtılması için;

Türkiye Yükseköğretimde Cazibe Merkezi Haline Gelmiştir

Türk yükseköğretiminin cazibe merkezi haline getirilerek gelen üniversitemizdeki uluslararası öğrenci ve öğretim elemanlarının artırılması amacıyla birçok çalışma yürütülmüştür. Bu kapsamda yükseköğretim kurumlarının yurtdışından öğrenci kabul kontenjanları ile ilgili kısıtlama kaldırılmış, Dünyada ilk defa yabancı uluslararası öğrenci burs programı oluşturulmuş, öğrenci ve öğretim elemanlarının uluslararası hareketliliği desteklenmiş ve **Study in Turkey** projesi hayata geçirilmiştir. YÖK tarafından yeni koronavirüs salgını sürecinde Türk üniversitelerinin yurt dışında dijital ortamlarda tanıtılması için; **“STUDY IN TÜRKİYE YÖK SANAL FUARI 2020”** gerçekleştirildi.

Sayfa Ziyareti:
259.417

Toplam:
**164 Ülkeden Ziyaretçi
Girişi Yapıldı**

YÖK Sanal Laboratuvar Projesi

"YÖK Sanal Laboratuvar Projesi" ile

GENEL KİMYA

FİZİK LABORATUVARI
DERSLERİ SANAL
ORTAMDA VERİLMEMEYE
BAŞLANDI.

Dijital Dönüşüm Projesi'nde yer alan; 46 Üniversiteye Açıldı. 17 bin öğrencinin istifadesine sunuldu. Bu projenin önümüzdeki yıl yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.

YÖK Anadolu Projesi

Anadolu'nun dört biryanında, birer gurur abidesi olarak yükselen üniversitelerimizin gelişimine destek verecek bu proje ile Anadolu'daki yeni gelişen üniversiteler nispeten daha gelişmiş üniversitelerle eşleştirilerek eksiklikler hızla giderilecek.

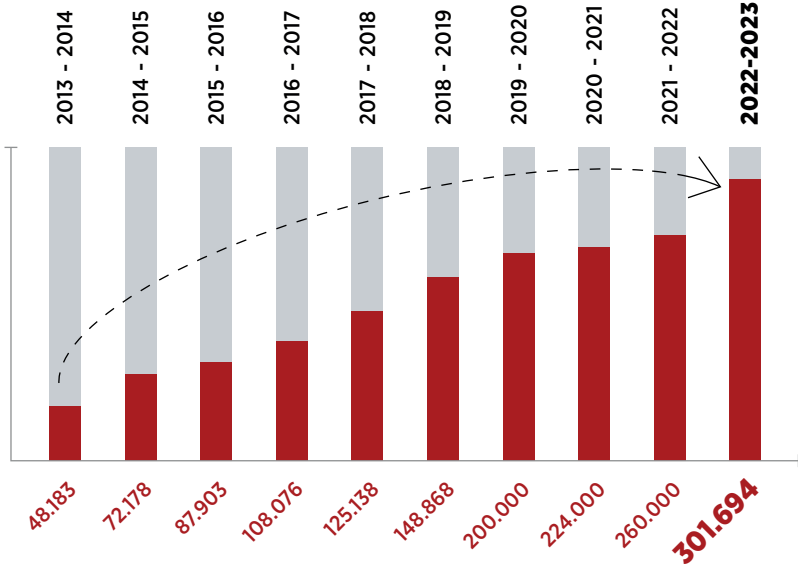
Uluslararası Öğrenci Burs Programı

Sayın Cumhurbaşkanımızın özel destek verdiği Türk, akraba ve kardeş ülkelerdeki öğrencilerin Türkiye üniversitelerinde okumalarını sağlamak; gelecekte ülkeleriyle ülkemiz arasında köprüler oluşturmak amacıyla ülkemizde ve hatta dünyada daha önce benzeri uygulanmamış olan Uluslararası Öğrenci Burs Programı YÖK tarafından kurgulanmış ve halen başarı ile yürütülmektedir. Bu program ülkemizin uluslararası alanda görünürlüğüne ve gücüne hizmet etmekte, aynı zamanda Yeni YÖK'ün özgün burs politikasını da desteklemektedir.

Uluslararası Öğrenci Sayısında Sıçrama

Son dört yıldır uluslararası öğrenci sayısındaki artış oranı diğer Avrupa ülkelerinin uluslararası öğrenci sayılarındaki artış oranı ile karşılaştırıldığında Türkiye açık ara birinci sıradadır.

YÖK'ün uluslararasılaşmada en büyük başarısı yabancı uyruklu uluslararası öğrenci sayısındaki sıçramadır. 2014'de 48 bin olan yabancı uyruklu uluslararası öğrenci sayısı, 2020'de 200 bine ulaştı. Türkiye yükseköğretimde uluslararası öğrenciler için çekim merkezi olma yolunda önemli bir ilerleme kaydederek, 2018 yılında sahip olduğu uluslararası öğrenci sayısı bakımından dünyada **ilk 10 ülke** arasına girme başarısı göstermiştir.

Yükseköğretimde Dijital Dönüşüm Projesi

YÜKSEKÖĞRETİMDE
DİJİTAL DÖNÜŞÜM
PROJESİ 2018 YILINDA
BAŞALTILDI.

Yükseköğretim Kurulu tarafından iki yıl önce “Yükseköğretimde Dijital Dönüşüm Projesi” başlatıldı. Bu proje kapsamında şu ana kadar;

16
üniversitemizde

“Dijital Çağda
Yükseköğretimde
Öğrenme ve Öğretme”

10 binin üzerinde
öğretim elemanına

61 binin üzerinde öğrenciye
“Dijital Okur-Yazarlık”
dersi verildi.

Dijital Dönüşüm Projesinde Yenilikçi Adımlar Atıldı (YÖK - CISCO BİRLİĞİ)

Üniversitelerinden seçilen bir grup akademisyene “siber güvenlik” ve “ağ yönetimi” konularında CISCO Network Akademi tarafından ücretsiz sertifika eğitimi verilmeye başlandı.

AÇIK BİLİM - AÇIK ERİŞİM

Kamu kaynaklarıyla desteklenen bilimsel araştırmaların, verilerin ve eğitim malzemelerinin açık erişim alt yapısı aracılığıyla herkesin erişimine açılması bilimsel araştırmaların görünürlüğünü ve etkisini artırmakta, böylece bilimsel keşif yapma ve yenilik (inovasyon) sürecini hızlandırarak refahın artmasına katkıda bulunmaktadır.

“Dijitalleşen YÖK” adıyla 2019 yılında başlatılan ve “Açık Bilim ve Açık Erişim” çalışmaları bağlamında gerçekleştirilen bir dizi düzenleme sonunda açık bilim / açık erişimde önemli mesafeler kat edilmiştir.

“YÖK Açık Bilim Sistemi Yazılım Projesi” kapsamında Yükseköğretim Açık bilim platformu oluşturulmuş ve YÖK’ün kurumsal uygulaması olan “Yükseköğretim Bilgi Sistemi” (YÖKSİS) ile entegrasyonu sağlanmıştır. Kurumsal ihtiyaçlar ve yerelleştirme gereksinimleri doğrultusunda yeni baştan ele alınan açık kaynaklı sistem üzerinde performans iyileştirmeleri yapılarak Ulusal tez merkezinde bulunan tezlerin üst verileri ve tam metinleri açık bilim ortamına aktarılmıştır. Toplamda 697.000 Tez üst verisi ve tam metinleri (pdf) hazırlanan açık bilim platformuna aktarılmıştır. OAI (Open Archives Initiative), DSpace Members, OpenDOAR, ROAR, OpenAIRE sistemlerine üyelik yapılarak Avrupa Açık Erişim Altyapısına dahil olunmuştur. Projenin ikinci kısmı olan Yayınlar (Makale, Kitap vb.) için altyapı çalışmaları devam etmektedir.

Geleceğin Meslekleri Çalışması

Yükseköğretim tarihinde ilk kez Yükseköğretim Kurulunca,

Yükseköğretimde gelecekte öne çıkacak yetkinlikler ve mesleki eğilimlere dair kavramları ve tartışmaları gözden geçirmek ve bu bağlamda, yükseköğretimde bu bilgileri ve yetkinlikleri edindirebilmek için etkin yapısal sistemleri ortaya koymak amacıyla Geleceğin Meslekleri Çalışması yürütülmüştür.

“Dijital Medya ve Pazarlama”

“Engelliler için Destek Programı”

“Üç Boyutlu Modelleme”

“İnsansız Hava Aracı”

“Yapay Zeka Mühendisliği”

“Teknolojileri Operatörlüğü”

“Yazılım Geliştirme” gibi alanlarda lisans ve ön lisans programları açılmıştır. Söz konusu çalışma tamamlanmıştır.

Meslek İcrasına Yönelik Bazı Programlar İçin Başarı Sırası Şartı Getirilmesi

Kamuoyunun ve akademinin hassasiyetleri ve görüşleri de dikkate alınarak Tıp, Hukuk, Mühendislik, Öğretmenlik, Mimarlık, Eczacılık ve Diş Hekimliği programları için başarı sırası şartı getirildi.

Tarım, Ziraat, Orman, Su Ürünleri ve Hayvancılık Programlarına Yönelik İyileştirici Tedbirler

Yükseköğretim Kurulu tarafından Türkiye'nin öncelikli alanlarında stratejik önem arz eden tarım, ziraat, orman, su ürünleri, yer bilimleri ve hayvancılık odaklı lisans programları için ilk kez 2016-2017 eğitim öğretim yılında "YÖK Destek Bursları" verilmeye başlanmıştır.

Fen ve Mühendislik Öğrencilerinin Sanayi Eğitimlerinin Desteklenmesi

Fen ve mühendislik bilimlerinde lisans düzeyinde eğitim gören öğrencilerin alanları ile ilgili özel sektör işletmelerinde, teknoparklarda, araştırma altyapılarında, Ar-Ge merkezlerinde ya da sanayi kuruluşlarında bir dönem uygulamalı eğitim yapmaları teşvik edilmektedir.

YÖK - TEBİP

Türkiye'nin kalkınmasında öncelikli alanların başında gelen Temel Bilimler programlarında;

BİYOLOJİ

KİMYA

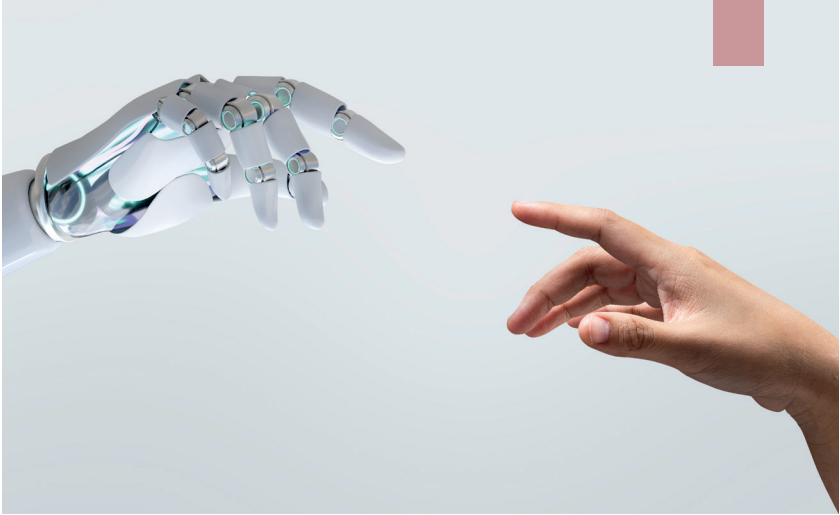
FİZİK

MATEMATİK

YKS ile ilk üç sırada yerleşen öğrenciler için üstün başarı sınıfları oluşturuldu. Bu program başarılı temel bilimler öğrencileri için, özel bir müfredat, farklı üniversite hocalarından ders alma, yabancı dil desteği gibi ek uygulamalarla nitelikli entelektüel bilim adamlarının yetiştirilmesine lisans düzeyinde başlamayı hedeflemektedir. Üniversite öğrencisinin entelektüel düzeyini yükselten, onu münevver kılan, onun şahsiyetini olgunlaştıran bir program olan Felsefe programı için öğrenci dostu YÖK, 2020 yılında ilk kez Felsefe lisans programlarını YÖK Destek Bursları kapsamına dâhil etti. Söz konusu proje tamamlandı. Kapsamında yeni desteklenen öğrenci bulunmamakta. Mevcut öğrencilerin desteklenmesine devam edilmektedir.

YÖK Gelecek Projesi

Bu yıl başlatılan bir diğer proje "YÖK-Gelecek Projesi"dir. İki aşamadan oluşan projenin birinci aşaması: "Öncelikli Alanlarda Araştırma Görevlisi istihdamı", ikinci aşaması ise "Öncelikli Alanlarda Öğretim Üyesi" istihdamıdır.

	Enerji Depolama		Genişbant Teknolojileri
	Yapay Zeka		Büyük Veri ve Analitiği
	Mikro ve Nanoteknoloji		Akıllı ve Yenilikçi Malzemeler gibi öncelikli alanlarda Araştırma Görevlisi alımı
	Bulut Bilişim		Veri Bilimi

gibi ülkemizin kalkınma yolundaki "kritik teknoloji" alanlarında öğretim üyesi atamalarına yönelik proje hayata geçirildi. Söz konusu proje tamamlandı.

Mesleki Eğitim Kapsamında Yapılan Çalışmalar Osb'lerde Kurulan Myo'lara Destek

- Ülkenin kalkınmasında ve istihdamın artmasında imalat sektörü kapsamındaki alt sektörler önemli rol almaktadır. "Yükseköğretimden Endüstriye Nitelikli İnsan Gücü Yetiştirme Projesi" kapsamında öğrencilerin mesleki becerilerini ileri düzeye çıkarmak, iş hayatına uyumlarını sağlamak ve işyerinde eğitimi teşvik etmek amacıyla 2017-2018 eğitim ve öğretim yılından itibaren Organize Sanayi Bölgesi içinde kurulan 16 Meslek Yüksek Okuluna öğrenci başına eğitim desteği verilmeye başlanmıştır.

Destek verilen alanlar:

- Alternatif Enerji Kaynakları Teknolojisi
- Biyomedikal Cihaz Teknolojisi
- Elektronik Teknolojisi
- Endüstri Ürünleri Tasarımı
- Endüstriyel Kalıpcılık
- Gıda Teknolojisi
- İklimlendirme ve Soğutma Teknolojisi
- Kaynak Teknolojisi
- Kimya Teknolojisi
- Lojistik

- Makine

- Mekatronik

- Otomotiv Teknolojisi

- Tekstil Teknolojisi

- Ayakkabı Tasarım ve Üretimi

- Dijital Fabrika Teknolojileri

- Metalurji

- Elektrik/Elektrik Enerjisi
Üretim, İletim ve Dağıtım

- Hibrid ve Elektrikli Taşıtlar
Teknolojisi

- İPolimer Teknolojisi

- Silah Sanayi Teknikerliği

- Tekstil ve Halı Makineleri

- Uçak Teknolojisi

- OSB MYO'larda; 74 Önlisans Programında Öğrenim Gören 4.315 Öğrenci için Her Yıl Öğrenci Başına Ortalama 6.932 TL Eğitim Desteği verilmektedir.

Avrupa Yükseköğretim Alanı 2020: Bologna Süreci Uygulama Raporu Türkiye Karnesi

2020 yılı Bologna Süreci Uygulama Raporu'na göre; yükseköğretime kayıtlı öğrenci sayısı bakımından Türkiye, Avrupa Yükseköğretim Alanı'nda birinci sırada yer almaktadır. Raporla yükseköğretim sisteminde yaşanan bu nicel genişlemeye paralel olarak ülkemizin Bologna sürecinde birçok alanda pek çok Avrupa ülkesinden daha iyi performans gösterdiği ortaya konmuştur. Türk yükseköğretim sistemi 2020 yılında;

- Dış Kalite Güvencesi ile Avrupa Kredi Transfer Sisteminin (AKTS) Uygulanmasının İzlenmesi,
- Diploma Eki Uygulanma Düzeyi,
- Ulusal Yeterlilikler Çerçevesinin Uygulanma Düzeyi,
- Yükseköğretimde Avrupa Kalite Güvencesi Kayıt Ajansına (EQAR) Kayıtlı Ajansların Sınır Ötesi Kalite
- Güvencesine Açıklık Düzeyi
- Akademik Hedefler için Otomatik Tanıma Düzeyi

başlıklı beş alanda 5 üzerinden **5 tam puan** almıştır. Ayrıca, Türkiye'nin "Dış Kalite Güvence Sistemi'nde Öğrenci Katılım Düzeyi" ve "Dış Kalite Güvencesinde Uluslararası Katılım Düzeyi" ile "Non-formal ve Informal Önceki Öğrenmenin Tanınması" başlıklı alanlarında karne notu 5 üzerinden 4'dür. Raporla göre ülkemizin özellikle yetersiz grupların yükseköğretime erişimi, devamı ve hareketliliği, öğrencilere sağlanan kredi ve hibelerin taşınabilirliği ile dış kalite güvence sisteminin gelişimi alanlarında karne notu üye ülkeler ortalamasında ya da biraz altındadır. Bu alanlarda alınacak tedbirler ile önümüzdeki dönem Türkiye'nin notunun üye ülkelerin ortalamalarına çıkarılması hedeflenmektedir.

Yükseköğretim Kurulu Akademik Hareketlilik Projesi

Yükseköğretim Kurulu Akademik Hareketlilik Projesinin hazırlık çalışmalarına 2022 Yılında başlanılmıştır. Köklü üniversitelerin yetişmiş akademik kadro ve birikimini, 2006 yılından sonra kurulan yeni üniversitelerin istifadesine sunacak Proje için 57 üniversite; 100'ün üzerinde farklı uzmanlık alanındaki öğretim üyesi ihtiyacını Yükseköğretim Kuruluna bildirmiş olup YÖK Akademik Hareketlilik Projesiyle 43 temin edici üniversite gönüllük esasına göre 43 üniversitenin öğretim üyesi ihtiyacını karşılamak için görevlendirilmiştir. Projenin uygulanmasına Proje kapsamında görevlendirilecek ve özlük hakları kurumlarında devam edecek öğretim üyeleri görev yapacakları kurum kadrolarında çalışanlara sağlanan diğer haklardan da yararlanacaktır. YÖK Akademik Hareketlilik Projesine katkı sağlayan birimlerin teşvik edilmesi amacıyla Devlet Yükseköğretim Kurumlarında Öğretim Elemanı Norm Kadrolarının Belirlenmesine ve Kullanılmasına İlişkin Yönetmelik'te yapılan değişiklikle, Yükseköğretim Kurulu Akademik Hareketlilik Projesi kapsamında en az iki yarıyıl öğretim üyesi görevlendiren birimler anılan Yönetmelikte belirlenen 3/4 azami unvan oranına ilişkin düzenlemeden istisna tutulmuştur. Projenin uygulanmasına 2022-2023 Eğitim ve Öğretim Yılı Bahar Döneminde başlanacak ve 2023-2024 Güz Döneminden itibaren kapsamı daha da genişletilecektir.

Üniversite Sanayi İş Birliği Geliştirme Projesi

Yükseköğretim alanının sanayi ve iş dünyasına, iş dünyasının yükseköğretim alanına karşılıklı katkı ve desteğini en etkin biçimde gerçekleştirmek üzere sorunları tespit edip Yükseköğretim Kurulu'na öneriler sunmak amacıyla YÖK bünyesinde 2015 yılında YÖK-Üniversite-Sanayi İşbirliği Komisyonu oluşturulmuştur. Bu komisyonda ilgili bakanlıklar, başkanlıklar ve özel sektör temsilcileri bulunmaktadır. Komisyon marifetiyle projelerin bir an önce hayata geçirilmesi, daha hızlı karar alınması, tüm hizmetlerde sonuç odaklı olunması ve tüm süreçlerde verimlilik odaklı çalışılarak yeniliklere hızla adapte olunması sağlanarak ülkemizin stratejik hedeflerine ulaşılmaya çalışılmaktadır. Komisyon çalışmaları kapsamında alınan kararlar 11. Kalkınma Planı'nda da yer almıştır.

Siber Güvenlik Meslek Yüksekokullarının Açılması

Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (DDO) ve Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) arasında siber güvenlik alanında yetkin ve nitelikli iş gücü sağlanması amacıyla Siber Güvenlik Meslek Yüksekokulları açılmasına ilişkin protokol imzalandı. Protokol kapsamında siber güvenlik alanında yetkin ve nitelikli iş gücü inşa edilmesine yönelik "Siber Güvenlik Meslek Yüksekokulları"nın açılması, söz konusu okullar için siber güvenlik öğretim programlarının geliştirilmesi, yükseköğretimde mevcut siber güvenlik eğitim içeriklerinin zenginleştirilmesi, siber güvenlik öğretim programlarının yaygınlaştırılması ve siber güvenlik alanındaki istihdamın artırılması amaçlanmaktadır.

ÖDÜLLER

Üstün Başarı Ödülleri:

Üniversitelerdeki bilimsel araştırma ile gerçekleştirilen çalışmaları, projeleri, tezleri ve topluma hizmet faaliyetlerini teşvik etmek amacıyla, YÖK tarafından 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında ilk kez hayata geçirilmiştir. Her yıl Cumhurbaşkanlığı Külliyesinde gerçekleştirilen ilgili yılın akademik açılış töreninde ödülü almaya hak kazananlara Cumhurbaşkanlığı tarafından üstün başarı ödülü verilmektedir.

Yükseköğretimin misyonuna uygun, özgün, yenilikçi ve üstün nitelikli her türlü bilimsel araştırma ve çalışmalar ile gerçekleştirilen bilimsel etkinlikler, desteklenen ve/veya yürütülen bilimsel araştırma-geliştirme projeleriyle ilgili çalışma ve uygulamaları teşvik etmek üzere Yükseköğretim Kurulu tarafından verilen YÖK Üstün Başarı Ödülleri; bireysel ödül, kurumsal ödül, özel alan ödülü ve özel ödüllerdendir.

● Bireysel Ana Başlık Altında Verilen Ödüller:

Güzel Sanatlar ve Mimarlık Ödülü
Sosyal ve Beşeri Bilimler Ödülü
Sağlık ve Spor Bilimleri Ödülü
Fen ve Mühendislik Bilimleri Ödülü

● Özel Alan Başlık Altında Verilen Ödüller:

Milli Yenilik Ödülü
Bilim Diplomasisi Ödülü

● Kurumsal Ana Başlık Altında Verilen Ödüller:

Dijital Dönüşüm ve Büyük Veri Çalışmaları Ödülü
Toplumsal Sorumluluk Ödülü
Uluslararası İş Birliği Ödülü
Üniversite-İş Dünyası İş Birliği Ödülü
Yerel Kalkınmaya Katkı

● Özel Ödül Başlık Altında Verilen Ödül:

İlme ve Talebeye Hizmet Ödülü

Engelsiz Üniversite Ödülleri:

Bireysel farklılıkları toplumsal bütünlüğe dönüştürmek ve sağlanan hizmetlere ulaşılabilirlik, adalet ve sosyal devlet anlayışının bir tezahürü o ülkenin gelişmişlik düzeyinin göstergesidir. Bu sebeple erişilebilirlik; engelli bireylerin sosyal hayata katılabilmeleri açısından üzerinde önemle durulması gereken konuların başında gelmektedir.

Toplumsal yaşamın her alanında olduğu gibi üniversitelerin de engelli öğrencilere yönelik vermekte olduğu yükseköğretimin kalitesi ve düzeyi; üniversitenin sağlamış olduğu imkânlar ile doğrudan ilgilidir.

Üniversite kampüs sınırları içerisinde engelli bireylerin tam, etkin ve eşit katılımını sağlamak amacıyla gerçekleştirilen çalışmaların tespiti ve başarılı bulunanların ödüllendirilmesi ayrıca kamuoyunda farkındalık oluşturulması adına 2018-2019 eğitim öğretim yılından başlayarak Engelsiz Üniversite Ödülleri verilmeye başlanmıştır.

Engellilerin sağlık ve bakımdan kaynaklanan sorunlarının yanında, eğitim, sosyal ve kültürel sorunlarının çözümünü için teşvik edici çalışmalar ve projeler kapsamında, ilk kez 2018-2019 eğitim öğretim yılında Engelsiz Üniversite Bayrak ve Engelsiz Üniversite Program Nişanı kategorilerinde verilen Engelsiz Üniversite Ödüllerine, 2019-2020 eğitim öğretim yılı için Engelli Dostu Bireysel Ödülleri de eklenerek kapsam genişletilmiştir.

e-Devlet Kapısı Üzerinden e-Transkript Belgesi Temini

e-Devlet Kapısı Kimlik Doğrulama Sistemi

Giriş Yapılacak Adres www.turkiye.gov.tr
Giriş Yapılacak Uygulama **e-Devlet Kapısı**

 e-Devlet Şifresi	 Mobil İmza	 e-İmza	 T.C. Kimlik Kartı	 İnternet Bankacılığı
--	--	--	---	--

T.C. Kimlik Numaranızı ve e-Devlet Şifrenizi kullanarak kimliğiniz doğrulandıktan sonra işleminize kaldığınız yerden devam edebilirsiniz. [e-Devlet Şifresi Nedir, Nasıl Alınır?](#)

* T.C. Kimlik No

 Sanal Klavye Yazarken Gizle

* e-Devlet Şifresi

 Sanal Klavye Şifremi Unuttum

[< İptal Et](#) [Sisteme Giriş Yap >](#)

© 2019, Ankara - Tüm Hakları Saklıdır Gizlilik ve Güvenlik [Hızlı Çözüm Merkezi](#)

Cari sistemde sadece 4 üniversitemiz e-devlet kapısı üzerinden e-transkript belgesi verebilmektedir. Yükseköğretim Kurulunun başlattığı projenin 2020 yılı sonu itibariyle sonuçlanması ile Yükseköğretim sistemimizdeki tüm öğrenciler buldukları her yerden ücretsiz e-devlet kapısı YÖK üzerinden e-transkript belgesi alabileceklerdir. Yükseköğretim öğrencilerinin devletten talep ettikleri ilk sıradaki istekleri bu proje ile karşılanmış olacaktır.

Kamu kurumlarının yanında transkript belgesine ihtiyaç duyan diğer kurumlarında ihtiyacını karşılamak ve öğrencilerin işlerini kolaylaştırmak amacıyla transkript belgesi 09 Mayıs 2021 tarihinden itibaren e-Devlet kapısı üzerinden verilmeye başlandı.

Transkript belgeleri e-devlet kapısı üzerinden "Türkçe ve İngilizce" olarak çift dilde de alınabiliyor. Öğrenci ve mezunların online olarak alacağı Barkodlu/Karekodlu belgeler kurum ve kuruluşlara yapılacak başvuru ve işlemlerinde kullanılabilir.

Yükseköğretim sistemindeki öğrenci ve mezunlar buldukları her yerden ücretsiz e-devlet kapısı üzerinden e-transkript belgesi alabilmektedirler.

26 Ocak 2024 tarihi itibari ile toplam 22.297.399 transkript belgesi verilmiştir.

2022 yılında 8.103.724 ve 2023 yılında 3.478.509 transkript belgesi verilmiştir.

Diğer Önemli İş Birlikleri/Projeler/Programlar

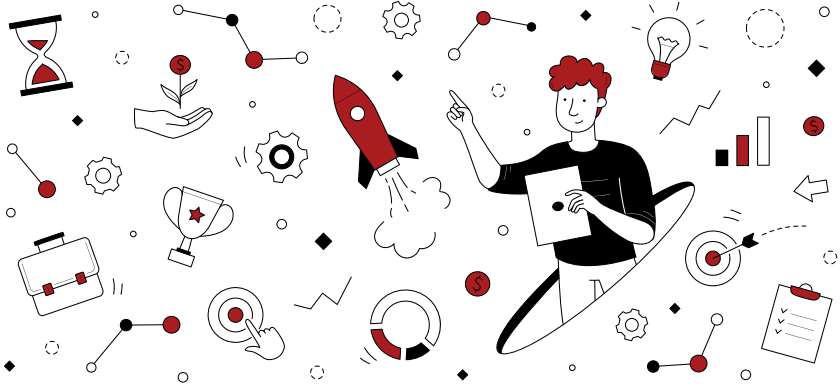
Ortak Uygulama ve Araştırma Merkezi; Ulusal hedef ve politikalar kapsamında belirlenen öncelikli alanlarda bilimsel ve teknolojik gelişmeye katkı sağlayacak nitelikteki araştırma için birden fazla devlet yükseköğretim kurumunun iş birliği ile koordinatör yükseköğretim kurumunun bünyesinde ortak uygulama ve araştırma merkezinin kurulmasıdır.

Sürdürülebilir ve İklim Dostu Kampüs Projesi; Kurulumuz Başkanlığı koordinasyonunda başta devlet üniversiteleri olmak üzere tüm üniversitelerde yer seçimi, tasarım, inşaat, işletme, bakım, tadilat, yıkım ve atıkların bertarafını kapsayan yaşam döngüsü boyunca sürdürülebilir, enerji verimli, doğayla uyumlu ve çevreye asgari düzeyde zarar veren kampüslerin oluşturulması, bu alanda duyarlılık ve farkındalığa yönelik çalışmaların gerçekleştirilmesi; üniversitelerde enerji kaynaklarının ve enerjinin verimli ve etkin kullanılması, ısrafın önlenmesi ve yenilenebilir enerji kullanımının sağlanması ile enerji maliyetinin bütçe üzerindeki yükünün hafifletilmesi, sıfır atık uygulamalarının yaygınlaştırılması, çevrenin korunması, üniversitelerin sürdürülebilir ve iklim dostu kampüs dönüşümü sürecinde gerekli finansman araçlarına erişimi konusunda desteklenmesi yönünde, taraflar arasında işbirliği konularının belirlenmesi ve uygulanması amacıyla Başkanlığımız ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı arasında gerçekleştirilen Sürdürülebilir ve İklim Dostu Kampüs Oluşturulması Alanında İş Birliği Protokolü imzalanmıştır. Protokol kapsamında ilk etapta YÖK Yürütme Kurulu tarafından 11 pilot üniversite belirlenmiştir.

Muhtar Akademisi Projesi; Yerel yönetim yapımızın temel taşı olan muhtarlarımızın daha etki, verimli ve nitelikli hizmet verebilmelerinin yanı sıra insan odaklı, doğru iletişim temelli bir anlayışla çalışmalarını sürdürebilmelerini sağlama amacı taşımaktadır. Muhtarlarımızın eğitim durum ve ihtiyaçlarına hitap edecek şekilde oluşturulacak özel bir eğitim modülü ile Başkanlığımız ve İçişleri Bakanlığı arasında yapılan protokolle muhtarlarımıza ücretsiz eğitimler verilmesi planlanmaktadır.

YÖK-TUSAŞ İş Birliği; YÖK ile TUSAŞ arasında yapılan görüşmeler çerçevesinde 24 Haziran 2022 Cuma günü TUSAŞ'ta iş birliği protokolü imzalanmıştır. Protokol törenine Araştırma Üniversiteleri rektörleri de katılım sağlamıştır. Bilimsel Araştırma Programı kapsamında üniversitemizde doktora yapan 200 öğrencisinin TUSAŞ'ın belirlediği konularda çalışmaları planlanmaktadır.

Enerji Akademi Programı İş Birliği Protokolü; Yükseköğretim Kurulu (YÖK) ile Elektrik Üretim A. Ş. (EÜAŞ) arasında "Enerji Akademi Programı İş Birliği Protokolü" imzalanmıştır. Protokol kapsamında Gazi Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Marmara Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi "Enerji Akademi Üniversiteleri" olarak belirlenmiştir. Protokol kapsamında enerji alanında uzun vadeli stratejiler, uygulamalar ve katma değeri yüksek milli teknolojilerin geliştirilmesi amacıyla üniversiteler tarafından giderleri EÜAŞ tarafından karşılanmak üzere enerji alanında projeler yürütülmesi hedeflenmektedir. Proje başvuruları tamamlanmıştır. Enerji Akademi İdari Kurulunca proje değerlendirme süreci devam etmektedir.

Büyük Veri Projesi; 21. yüzyılda bilgi toplumuna ve ekonomisine etkin katılımı kamu ve özel kuruluşların veriye dayalı kanıtlar çerçevesinde karar almaları ve politika oluşturmaları kaçınılmaz bir gerçekliktir. Başkanlığımız, yükseköğretim politikalarının belirlenmesine ve veriye dayalı kanıtlar doğrultusunda karar alınmasına büyük önem vermektedir. Bu kapsamda ulusal ve uluslararası düzeyde Türk Yükseköğretimine önemli ivmeler kazandırması hedefiyle Büyük Veri Projesi'ni kamuoyu ile paylaşmıştır. Proje için 8 üniversite pilot olarak seçilmiştir. Bu proje ile büyük veriyle ilgili 2003-2023 yılları arasında Türkiye'de üniversitemizde 88 doktora ve 260 yüksek lisans tezi olmak üzere, 348 tez çalışması üretilmiştir. Bu proje, bu alanlarda yeni bir akademik kitlenin yetişmesine de vesile olacağı düşünülmektedir.

Gençlik ve Spor Bakanlığı ile YÖK Arasında İş Birliği; Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının; yükseköğrenim gören öğrencilerin eğitsel, sosyal, kültürel, gönüllülük ve sportif faaliyetlerinin geliştirilmesi; bağımlılıkla mücadele, sosyal sorumluluk ve gönüllülük algılarının güçlendirilmesinin yanı sıra gençlerin yükseköğrenimleri sürecinde almış oldukları eğitimle birlikte kişisel kapasite gelişmelerine katkı sağlanması yönünde iş birliğinin artırılması ve desteklenmesi önem taşımaktadır. Bu kapsamda, Gençlik ve Spor Bakanlığının merkez ve taşra teşkilatları ile yükseköğretim kurumları arasında iş birliği için Gençlik ve Spor Bakanlığı ile YÖK'ün taraf olduğu protokol hazırlanmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir. Bu Protokol ile yükseköğrenim gören öğrencilere yönelik hizmetlerin yürütülmesinde Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı arasında gerçekleştirilecek gönüllülük başta olmak üzere proje ve faaliyetlerin etkinlik ve verimliliğinin artırılması ve yürütülecek faaliyetlerin genç ofisler aracılığıyla yürütülmesi hedeflenmektedir.

Sosyal Araştırmalar ve Yenilik Enstitüsü; "Sosyal Araştırmalar ve Yenilik Enstitüsü" sosyal ve beşerî bilimler alanında veriye dayalı araştırma anlayışını geliştirmeyi ve yaygınlaştırmayı hedeflemektedir. Toplumun mevcut yapısının tanınması, var olan sorunların ortaya konulması ve geleceğe dair potansiyel sorun alanlarının tespit edilmesi enstitünün başlıca öncelikleridir. Toplumsal sorunlara yönelik gerçekçi, uygulanabilir ve somut çözüm önerileri getiremeyen çalışmaların etkinliği yok denecek kadar azdır ve kaynakların verimsiz bir şekilde kullanılmasına sebep olmaktadır. Bu durumu tersine çevirmek düşüncesiyle ortaya çıkan Sosyal Araştırmalar ve Yenilik Enstitüsü projesi, sosyal çalışmaların niteliğini artırmayı amaçlamaktadır. Bu amaç ve öncelikler doğrultusunda Başkanlığımız ile Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi arasında iş birliği protokolü imzalanmıştır.

**TÜRKİYE
YÜZYILI**

**AK PARTİ
AR-GE VE EĞİTİM
BAŞKANLIĞI**